

10116

YÖNETİM FONKSİYONLARI AÇISINDAN İMAM-HATİP
LİSELERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Mustafa UYAR

Doktora Tezi

Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması
Ve Ekonomisi Bilim Dalı

Yöneten:
Doç. Dr. Abdullah ÜZBEK

T. C.
Yükseköğretim Kurulu
Bekümantasyon Merkezi

KONYA
SELÇUK UNIVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTUSU
AGUSTOS 1989

Ö N S Ö Z

Her eğitim kurumunun amacına ulaşabilmesi için sahip olduğu, yararlanabileceği beşerî ve fizikî imkanları en iyi bir şekilde kullanması gerekir. Kurumların önceden tesbit edilen amaçlarına ulaşabilmesi, elindeki kaynakları rasyonel bir şekilde kullanabilmesine bağlıdır. Bu sebeple kurumların her türlü faaliyetlerinin sürekli olarak gözetim ve denetim altında tutulması, kaynaklarının kullanılma durumlarının belirlenmesi zorunludur. Belki bundan daha önemlisi, üretilen ürünün ve o ürünün verimliliğinin yakından takip edilmesi, verimi arttırıcı tedbirlerin alınmasıdır. Bu açıdan bakıldığında kurumdaki her türlü yönetim faaliyetleri o kurum için hayati önem taşır.

Eğitim, diğer sistemlere göre aktif bir sistemdir. Her türlü gelişme ve değişimlerden çabuk etkilenir. sosyal çevrenin isteklerine cevap veremeyen bir okulun, sosyal, ekonomik ve kültürel çevre imkanlarından eğitim ve öğretime dönük olarak yararlanabilmesi güçleşir. Bu güçlüğün giderilmesi ise araştırma ve inceleme faaliyetlerine bağlıdır.

Bu çalışmada İmam-Hatip Liseleri, yönetim fonksiyonları açısından ele alınmıştır. Arastırma muhtelif kişi ve kuruluşların önemli yardımları olmuştur. Basta bana bu araştırmanın her safhasında değerli görüşleri ile yol gösteren hocalarım Prof. Dr. Eyüp Günay İSBİR ve Doc. Dr. Abdullah ÖZBEK'e ve anketlerin ön denemelerinin yapılmasında yardımcı olan Yard. Doc. Dr. Servet ÖZDEMİR'e de tesekkür ederim.

Konya, Temmuz 1989

Mustafa UYAR

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖNSÖZ.....	ii
TABLolar LISTESİ.....	vii

BÖLÜM - I

GİRİŞ.....	1
Problem.....	1
Amac.....	8
Önem.....	9
Varsayımlar.....	10
Sınırlılıklar.....	10
Tanımlar.....	11
Yöntem.....	12
Araştırma Modeli.....	12
Evren Ve Örneklem.....	12
Veriler Ve Toplanması.....	16
Verilerin Çözüm Ve Yorumlanması.....	17

BÖLÜM - II

YÖNETİM FONKSİYONLARI

Karar Verme.....	18
Planlama.....	22
Teskilatlama.....	26
Koordinasyon.....	32
Haberleşme.....	37
Değerlendirme.....	40

BÖLÜM - III

BULGU VE YORUM

Yönetici Ve Öğretmenleri Tanıtıcı Bilgiler.....	46
Cinsiyet.....	47
Medeni Durum.....	47
Branş.....	48
Mesleki Kıdem.....	48
En Son Bitirdikleri Eğitim Kurumu.....	49
İdarecilerin, İdarecilikteki Kıdemleri.....	50
Deneklerin Katıldıkları Hizmet-İci Eğitimler.....	51
Yönetim Fonksiyonları Açısından İmam-Hatip Liselenin Değerlendirilmesine İlişkin Görüşler.....	53
Deneklerin İmam-Hatip Lisesi İdarecilerinin Verdiği Kararlarda Tarafsız Kalabilmelerine İlişkin Görüşleri.....	53
Deneklerin, Yürüttükleri Hizmetlerle İlgili Olarak Karar Verirken İmam-Hatip Lisesi İdarecilerinin Bilgi Toplama Ve Değerlendirmeye Yer Vermelerine İlişkin Görüşleri.....	56

Deneklerin, Imam-Hatip Lisesinde Verilen Bir Karardan Etkilenen Kisinin O Karar Ameliyesine Katılmasına İlişkin Görüşleri.....	57
Deneklerin Imam-Hatip Lisesi İdarecilerinin, Karar Verirken Harekete Geçirici, Uzlaştırıcı Ve Koordine Edici Bir Fonksiyon Gösterebilmelerine İlişkin Görüşleri.....	60
Deneklerin, Eğitimde Aşırı Merkeziyetçiliğin Imam-Hatip Lisesinde Karar Yetki Ve Fonksiyonlarının Rasyonel Bir Şekilde Dağılımını Engellemesine İlişkin Görüşleri.....	60
Deneklerin, Imam-Hatip Lisesi İdarecilerinin Fert Ve Gruplar Arası Çatışmaları Çözümlemede Kamu Menfaatini Ve Eğitimin Millî Amaçlarını Dikkate Alabilme Derecesine İlişkin Görüşleri.....	62
Deneklerin Imam-Hatip Lisesi Fert Veya Grup Kararlarının Önemini Değişik Durumlara Göre Değerlendirebilmelerine İlişkin Görüşleri.....	65
Deneklerin Imam-Hatip Lisesinde Çalışan Personelde Yönetim, Eğitim Ve Öğretim Hizmetlerinin Gerektirdiği Bilgi, Hüner Ve Davranışın Var Olma Derecesine İlişkin Görüşleri..	67
Deneklerin, Imam-Hatip Lisesinde Her Türü Kadroya Eleman Tayin Edilirken Yetki, Yeterlilik Ve Bu Liselerin Amaçlarının Dikkate Alınmasına İlişkin Görüşleri.....	69
Deneklerin, Imam-Hatip Lisesi Yöneticilerinin Atanmasında, Eğitim İdareciliği Programından Geçirilmeksizin Sadece Geleneksel Sicil Değerlendirilmesinin Ölçü Olarak Kullanılmasının Yeterliliğine İlişkin Görüşleri.....	71
Deneklerin, Mezun Olduktan Sonra Uzun Bir Süre Imam-Hatip Lisesi Dışında Bir Eğitim Kurumunda Din Bilgisi Ve Ahlak Dersleri Öğretmeni Olarak Görev Yapan Bir Öğretmenin Hiçbir Hizmet-İçi Eğitim Programından Geçirilmeksizin Doğrudan Doğruya Imam-Hatip Lisesine Meslek Dersleri Öğretmeni Olarak Tayin Olmasının Eğitimde Verimliliği Düşürme Derecesine İlişkin Görüşleri.....	73
Deneklerin, Imam-Hatip Liselerinin Cemiyetin İhtiyac Duyduğu İnsan Gücünü Yetistirebilmesine İlişkin Görüşleri..	76
İmam-Hatip Lisesinin, Klâsik İslâm Kültürünü Günümüze Aktarabilme, Dini Tören Ve İbadetlerimizde Görev Alacak, Dinî Pratikleri İcrâ Edecek, Diyanet Teşkilatının da İhtiyacı Olan Geniş Din Kültürüne Ve Bilgisine Sahip Elemanlar Yetistirebilmesi.....	78

Deneklerin, Imam-Hatip Lisesinde Zaman, Para Ve Enerjinin Lisenin Amaçları Yerine Formalite İşlerde Kullanılmasına İlişkin Görüşleri.....	80
Deneklerin, Imam-Hatip Lisesinde Uygulanan Eğitim Programları Ve Araçları İle Bu Liselerin Amaçları Arasındaki Uyumluluğuna İlişkin Görüşleri.....	82
Imam-Hatip Lisesinde Uygulanan Eğitim Programları Ve Araçların Etkinliği.....	84
Imam-Hatip Lisesinde Eğitim Ve Öğretim Kadrosunun Eğitimin Hedeflerini Anlama, Benimseme Derecesi.....	86
Deneklerin, Millî Eğitim Mevzuatının, Imam-Hatip Lisesi İdarecilerine Verdiği Yetki, Sorumluluk Ve Rolün Açıklığına İlişkin Görüşleri.....	86
Deneklerin, Imam-Hatip Lisesi İdarecilerinin Astarlarına Görevleriyle İlgili Alanlarda Yetki Devrinde Bulunabilmesine İlişkin Görüşleri.....	88
Deneklerin, Imam-Hatip Lisesi İdarecilerinin, Etrafında Hoşgörülü, Sempatik Bir Hava Meydana Getirebilmelerine İlişkin Görüşleri.....	91
Deneklerin, Imam-Hatip Lisesi İdarecilerinin, Öğrenci Gelişme ve İhtiyaçlarını Takip Edebilme Ve Olumlu Yönde Etkileyebilecek Bir Rehberlik Ortaya Koyabilmelerine İlişkin Görüşleri.....	93
Deneklerin, Imam-Hatip Lisesinde Yönetim, Eğitim Ve Öğretim Hizmetleriyle İlgili Bütün Mevzuatın Kendi İçinde Bütünlülük Ve Uyumluluğuna İlişkin Görüşleri.....	95
Deneklerin, Imam-Hatip Lisesinin Amaçları, Araçları Ve Metotları Arasında, Bir Bütünleşme Ve Sistem Görüntüsünün Var Olmasına İlişkin Görüşleri.....	97
Deneklerin, Imam-Hatip Lisesinde Çalışan Meslek Dersleri Ve Kültür Dersleri Öğretmenleri İkilisinin Lisenin Amaçları Yönünde Koordineli Olarak Çalışabilmesine İlişkin Görüşleri.....	99
Deneklerin, Imam-Hatip Lisesinde Yönetici, Eğitici Ve Eğitimlenenlerin, Dinî İlimlerle Fen Ve Sosyal İlimleri Uzlaştırabilmelerine İlişkin Görüşleri.....	101
Deneklerin, Imam-Hatip Liselerindeki Dersler Arası Bilgi Transferlerinin Varlığına İlişkin Görüşleri.....	101

Deneklerin, Okulun Sosyal, Ekonomik Ve Kültürel Çevre İmkanlarından Faydalanabilmesine İlişkin Görüşleri.....	104
Deneklerin, İmam-Hatip Lisesi İdarecilerinin Çevreyi Etkileyebilmesine İlişkin Görüşleri.....	106
Deneklerin, Meslek Dersleri İle Kültür Dersleri Öğretmenleri Arasındaki Anlaşma Ve Kaynasmaya İlişkin Görüşleri	108
Deneklerin, Dikey Ve Yatay Haberleşmenin Farklı Düşünceleri Uzlaştırabilmesine İlişkin Görüşleri.....	110
Deneklerin, İmam-Hatip Lisesi İdarecilerinin, Makamları Kadar, Fertler Veya Gruplar Arası, Haberleşmenin de Önemi-ni Kavrayabilmesine İlişkin Görüşleri.....	112
Deneklerin, İmam-Hatip Liselerinde Yönetici, Eğitici Ve Eğitilen Arasındaki İyi İlişkinin Var Olma Derecesine İlişkin Görüşleri.....	114
Deneklerin, İmam-Hatip Lisesi İdarecilerinin Okuldaki Personeli Etkileyebilmesine İlişkin Görüşleri.....	116
Denekleri, İmam-Hatip Lisesi İdarecilerinin Çevrenin Güvenini Kazanabilmesine İlişkin Görüşleri.....	118
Deneklerin, İmam-Hatip Lisesi Personelinin Kimden Emir Alacağı Ve Kime Emir Vereceğinin Açıklığına İlişkin Görüşleri.....	120
Deneklerin, İmam-Hatip Lisesi Personelinin Hizmet-ici Eğitim İhtiyaclarına İlişkin Görüşleri.....	122
Deneklerin, Millî Eğitim Gençlik Ve Spor Bakanlığı'nın Bu Okullarda Çalışan Personelin İse Uyumunu Ve Mesleki Gelişmeleri Takip Etmesini Sağlamak Üzere Hizmet-icinde Yetistirmedeki Başarı Derecesine İlişkin Görüşleri.....	124
Deneklerin, İmam-Hatip Liselerinde Değerlendirme Yapılırken Bu Liselerin Amaçlarının Dikkate Alınmasına İlişkin Görüşleri.....	126
Deneklerin, İmam-Hatip Lisesi Amaçlarının Zihinlerde Açıklık Derecesine İlişkin Görüşleri.....	128
Deneklere Göre, İmam-Hatip Lisesi Programlarının Mesleğe Ve Hayata Dönük Olma Derecesi.....	129
Deneklerin, İmam-Hatip Lisesindeki Hizmetlerin Verimli Bir Şekilde Yürütülmesinde Teftisin Etkisine İlişkin Görüşleri.....	131
Deneklerin, İmam-Hatip Lisesindeki Teftis Sonunda Düzenlenen Raporlardan Bu Okulları Geliştirmede Faydalanılma Derecesine İlişkin Görüşleri.....	133

B O L U M - IV

ÖZET VE ÖNERİLER	
Özet.....	136
Öneriler.....	139
EKLER.....	142
KAYNAKLAR.....	148

TABLOLAR LİSTESİ

<u>TABLO</u>	<u>SAYFA</u>
1- KONYA İL SINIRLARI İCİNDE BULUNAN İMAM-HATİP LİSELERİN- DEKİ KADROLU ÖĞRETMEN SAYISI-----	13
2- 1987-88 ÖĞRETİM YILI BAŞINDA İMAM-HATİP LİSELERİNİN İL- LERE GÖRE OKUL, ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN DAĞILIMI-----	14
3- 1987-88 ÖĞRETİM YILI BAŞINDA İMAM-HATİP LİSESİ BÜNYESİN- DEKİ ORTAOKULLARIN İLLERE GÖRE OKUL VE ÖĞRENCİ DAĞILIMI-	15
4- DENEKLERİN CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI-----	47
5- DENEKLERİN MEDENİ DURUMLARINA GÖRE DAĞILIMI-----	47
6- DENEKLERİN BRANSA GÖRE DAĞILIMI-----	48
7- DENEKLERİN ÖĞRETMEN OLARAK MESLEKİ KIDEMLERİNE GÖRE DA- ĞILIMI-----	49
8- DENEKLERİN EN SON BİTİRDİKLERİ EĞİTİM KURUMLARINA GÖRE DAĞILIMI-----	50
9- İDARECİLERİN İDARECİLİKTEKİ KIDEMLERİNE GÖRE DAĞILIMI-	51
10-DENEKLERİN KATILDIKLARI HİZMET-İCİ EĞİTİM SAYISINA GÖRE DAĞILIMI-----	53
11-DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİ İDARECİLERİNİN VERDİĞİ KA- RARLARDA TARAFSIZ KALABİLMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ-----	54
12-DENEKLERİN YÜRÜTTÜKLERİ HİZMETLERE İLİŞKİN OLARAK KARAR VERİRKEN İMAM-HATİP LİSESİ İDARECİLERİNİN BİLGİ TOPLAMA VE DEĞERLENDİRMEYE YER VERMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ----	57
13-DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİNDE VERİLEN BİR KARARDAN ETKİLENEN KİŞİNİN O KARAR AMELİYESİNE KATILMASINA İLİŞ- KİN GÖRÜŞLERİ-----	59
14-DENEKLERİN İMAM-HATİP LİSESİ İDARECİLERİNİN, KARAR VE- RİRKEN HAREKETE GECİRİCİ, UZLAŞTIRICI VE KOORDİNE EDİCİ BİR FONKSİYON GÖSTEREBİLMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ-----	61
15-DENEKLERİN EĞİTİMDE ASİRİ MERKEZİYETÇİLİĞİN İMAM-HATİP LİSESİNDE KARAR, YETKİ VE FONKSİYONLARININ RASYONEL BİR ŞEKİLDE DAĞILIMINI ENGELLEMESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ-----	63
16-DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİ İDARECİLERİNİN FERT VE GU- RUPLAR ARASI ÇATIŞMALARINI ÇÖZÜMLEMEDE KAMU MENFAATINI VE EĞİTİMİN MİLLİ AMAÇLARINI DİKKATE ALABİLME DERESESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ-----	64

17-DENEKLERİN İMAM-HATİP LİSESİ İDARECİLERİNİN FERT VEYA GRUP KARARLARININ ÖNEMİNİ DEĞİŞİK DURUMLARA GÖRE DEĞERLENDİREBİLMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜSLERİ-----	66
18-DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİNDE ÇALISAN PERSONELDE YÖNETİM, EĞİTİM VE ÖĞRETİM HİZMETLERİNİN GEREKTİRDİĞİ BİLGİ, HÜNER VE DAVRANISIN VAR OLMA DERECESESİNE İLİŞKİN GÖRÜSLERİ-----	68
19-DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİNDE HER TÜRLÜ KADROYA ELEMAN TAYİN EDİLİRKEN YETKİ, YETERLİLİK VE BU LİSELERİN AMAÇLARININ DİKKATE ALINMASINA İLİŞKİN GÖRÜSLERİ-----	70
20-DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİ YÖNETİCİLERİNİN ATANMASINDA, EĞİTİM İDARECİLİĞİ PROGRAMINDAN GECİRİLMEKSİZİN SADECE GELENEKSEL SİCİL DEĞERLENDİRİLMESİNİN ÖLÇÜ OLARAK KULLANILMASININ YETERLİLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜSLERİ-----	72
21-DENEKLERİN, MEZUN OLDUKTAN SONRA UZUN BİR SÜRE İMAM-HATİP LİSESİ DİSİNDA BİR EĞİTİM KURUMUNDA DİN BİLGİSİ VE AHLAK DERSLERİ ÖĞRETMENİ OLARAK GÖREV YAPAN BİR ÖĞRETMENİN HİÇBİR HİZMET-İCİ EĞİTİM PROGRAMINDAN GECİRİLMEKSİZİN DOĞRUDAN DOĞRUYA İMAM-HATİP LİSESİNE MESLEK DERSLERİ ÖĞRETMENİ OLARAK TAYİN OLMASININ EĞİTİMDE VERİMLİLİĞİ DÜŞÜRME DERECESESİNE İLİŞKİN GÖRÜSLERİ-----	75
22-DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSELERİNİN CEMİYETİN İHTİYAC DUYDUĞU İNSAN GÜCÜNÜ YETİSTİREBİLMESİNE İLİŞKİN GÖRÜSLERİ-----	77
23-İMAM-HATİP LİSESİNİN, KLASİK İSLAM KÜLTÜRÜNÜ GÜNÜMÜZE AKTARABİLME, DİNİ TÖREN VE İBADETLERİMİZDE GÖREV ALACAK, DİNİ PRATİKLERİ İCRA EDECEK, DİYANET TEŞKİLATININ DA İHTİYACI OLAN GENİŞ DİN KÜLTÜRÜNE VE BİLGİSİNE SAHİP ELEMANLAR YETİSTİREBİLMESİ-----	79
24-DENEKLERİN, İMAMHATİP LİSESİNDEZAMAN, PARA VE ENERJİNİN LİSENİN AMAÇLARI YERİNE FORMALİTE İŞLERDE KULLANILMASINA İLİŞKİN GÖRÜSLERİ-----	81
25-DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİNDE UYGULANAN EĞİTİM PROGRAMLARI VE ARAÇLARI İLE BU LİSELERİN AMAÇLARI ARASINDAKİ UYUMLULUĞUNA İLİŞKİN GÖRÜSLERİ-----	83
26-İMAM-HATİP LİSESİNDE UYGULANAN EĞİTİM PROGRAMLARI VE ARAÇLARININ ETKİNLİĞİ-----	85
27-İMAM-HATİP LİSESİNDE EĞİTİM VE ÖĞRETİM KADROSUNUN EĞİTİMİN HEDEFLERİNİ ANLAMA, BENİMSEME DERECESESİ-----	87
28-DENEKLERİN, MİLLİ EĞİTİM MEVZUATININ, İMAM-HATİP LİSESİ İDARECİLERİNE VERDİĞİ YETKİ, SORUMLULUK VE ROLÜN AÇIKLIĞINA İLİŞKİN GÖRÜSLERİ-----	89

29-DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİ İDARECİLERİNİN ASTLARINA GÖREVLERİYLE İLGİLİ ALANLARDA YETKİ DEVRİNDE BULUNABİLMESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ-----	90
30-DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİ İDARECİLERİNİN, ETRAFINDA HOŞGÖRÜLÜ, SEMPATİK BİR HAVA MEYDANA GETİREBİLMELE- RİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ-----	92
31-DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİ İDARECİLERİNİN, ÖĞRENCİ GELİŞME VE İHTİYAÇLARINI TAKİP EDEBİLME VE OLUMLU YÖNDE ETKİLEYEBİLECEK BİR REHBERLİK ORTAYA KOYABİLMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ-----	94
32-DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİNDE YÖNETİM, EĞİTİM VE ÖĞ- RETİM HİZMETLERİYLE İLGİLİ BÜTÜN MEVZUATIN KENDİ İCİNDE BÜTÜNLÜLÜK VE UYUMLULUĞUNA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ-----	96
33-DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİNİN AMAÇLARI, ARAÇLARI VE METODLARI ARASINDA, BİR BÜTÜNLEŞME VE SİSTEM GÖRÜNTÜSÜ- NÜN VAR OLMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ-----	98
34-DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİNDE ÇALIŞAN MESLEK DERSLERİ VE KÜLTÜR DERSLERİ ÖĞRETMENLERİ İKİLİSİNİN LİSENİN AMAC- LARI YÖNÜNDE KOORDİNELİ OLARAK ÇALIŞABİLMESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ-----	100
35-DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİNDE YÖNETİCİ, EĞİTİCİ VE EĞİTİLENLERİN; DİNİ İLİMLERLE FEN VE SOSYAL İLİMLERİ UZ- LASTIRABİLMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ-----	102
36-DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSELERİNDEKİ DERSLER ARASI BİLGİ TRANSFERİNİN VARLIĞINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ-----	103
37-DENEKLERİN, OKULUN SOSYAL, EKONOMİK VE KÜLTÜREL ÇEVRE İMKANLARINDAN FAYDALANABİLMESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ-----	105
38-DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİ İDARECİLERİNİN ÇEVREYİ ET- KİLEYEBİLMESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ-----	107
39-DENEKLERİN, MESLEK DERSLERİ İLE KÜLTÜR DERSLERİ ÖĞRET- MENLERİ ARASINDAKİ ANLAŞMA VE KAYNASMAYA İLİŞKİN GÖRÜŞ- LERİ-----	109
40-DENEKLERİN, DİKEY VE YATAY HABERLEŞMENİN FARKLI DÜŞÜNCE- LERİ UZLASTIRABİLMESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ-----	111
41-DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİ İDARECİLERİNİN, MAKAMLAR KADAR, FERTLER VEYA GURUPLARARASI HABERLEŞMENİN DE ÖNE- MİNİ KAVRAYABİLMESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ-----	113
42-DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSELERİNDE YÖNETİCİ, EĞİTİCİ VE EĞİTİLEN ARASINDAKİ İYİ İLİŞKİNİN VAR OLMA DERESESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ-----	115

43-DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİ İDARECİLERİNİN OKULDAKİ PERSONELİ ETKİLEYEBİLMESİNE İLİŞKİN GÖRÜSLERİ-----	117
44-DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİ İDARECİLERİNİN ÇEVRENİN GÜVENİNİ KAZANABİLMESİNE İLİŞKİN GÖRÜSLERİ-----	119
45-DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİ PERSONELİNİN KİMDEN EMİR ALACAĞI VE KİME EMİR VEREBİLECEĞİNİN ACIKLIĞINA İLİŞKİN GÖRÜSLERİ-----	121
46-DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİ PERSONELİNİN HİZMET-İÇİ EĞİTİM İHTİYAÇLARINA İLİŞKİN GÖRÜSLERİ-----	123
47-DENEKLERİN, MİLLİ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI'NIN BU OKULLARDA ÇALIŞAN PERSONELİN İŞE UYUMUNU VE MESLEKİ GELİŞMELERİ TAKİP ETMESİNİ SAĞLAMAK ÜZERE HİZMET-İÇİNDE YETİŞTİRMEDEKİ BAŞARI DERECESESİNE İLİŞKİN GÖRÜSLERİ-----	125
48-DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSELERİNDE DEĞERLENDİRME YAPILIRKEN BU LİSELERİN AMAÇLARININ DİKKATE ALINMASINA İLİŞKİN GÖRÜSLERİ-----	127
49-DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİ AMAÇLARININ ZİHİNLERDE ACIKLIK DERECESESİNE İLİŞKİN GÖRÜSLERİ-----	128
50-DENEKLERE GÖRE, İMAM-HATİP LİSESİ PROGRAMLARININ MESLEGE VE HAYATA DÖNÜK OLMA DERECESESİ-----	130
51-DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİNDEKİ HİZMETLERİN VERİMLİ BİR ŞEKİLDE YÜRÜTÜLMESİNDE TEFTİŞİN ETKİSİNE İLİŞKİN GÖRÜSLERİ-----	132
52-DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİNDEKİ TEFTİŞ SONUNDA DÜZENLENEN RAPORLARDAN BU OKULLARI GELİŞTİRMEDE FAYDALANILMA DERECESESİNE İLİŞKİN GÖRÜSLERİ-----	134

1

B Ö L Ü M - I
G İ R İ Ş

Problem:

1948 yılında Millî Eğitim Bakanlığına bağlı olarak açılan 10 ay süreli imam-Hatip Kursları'nın yetersizliği müşahede edilmiş, din görevlisine duyulan itiyac gözönünde bulundurularak 13-10-1951 tarih ve 601 sayılı Müdürler Komisyonu Kararı ile ilk defa yedi ilimizde imam-Hatip Okulu açılmıştır.

İmam-Hatip Okulları, 1952 yılından 1958 yılına kadar Özel Okullar Müdürlüğü (Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü), 1958 yılından 1961 yılına kadar da Orta Öğretim Genel Müdürlüğü tarafından yönetilmiştir.

Zamanla, imam-Hatip Okullarının sayısının artması ve Yüksek İslâm Enstitüleri'nin kurulması, söz konusu eğitim ve öğretim kurumlarının işlerini yürütecek müstakil bir dairenin kurulmasını zorunlu kılmıştır. Bu sebeple 10.7.1961 Tarih ve 1044 sayılı müciple Bakanlık merkez teşkilâtı bünyesinde Din Eğitimi Müdürlüğü adı altında bir daire kurulmuştur. Daha sonra bu daire 29.4.1964 Tarih ve 2650 Sayılı müciple Din Eğitimi Genel Müdürlüğü'ne dönüştürülmüştür. Devletin desteğinde, denetim ve gözetimi altında olan bu okullar Tevhid-i Tedrisat ve Millî Eğitim Temel Kanunu'na göre açılmış, üniversitelere öğrenci ve Diyanet İşleri Başkanlığı'na din görevlisi yetistiren orta dereceli bir meslek okulu olarak eğitim ve öğretime devam etmiştir.

Memleketimizde din görevlisi olacak kimselerin yetisti-

rilmesi Milli Eğitim Bakanlığı'na verilmiş (1982 Anayasası mad. 24) bir görevdir. Din adamlarının; münevver ve ehliyetli olması konusunda herkes birleşmektedir. Bunun da kendiliğinden yetisemeyeceği, ancak okullarda yetişebileceği bir gerçektir. Öğretim programlarının, muhteva bakımından genc nesillere milli kimlik kazandırmasında, milli birlik ve bütünlüğümüzün sürekli ve sağlam temeller üzerine oturtulmasında, kendi geçmişlerini, manevi ve millî kültür değerlerini öğrenmede yardımcı olacak şekilde, sürekli, ilmi bir yöntemle geliştirilmesi büyük önem taşır (XII. Milli Eğitim Şurası S.1).

Bir çok dinî bilgiler alan, fakat usulüne uygun Kur'an-ı Kerim okumasını bilmeyen, ibadetleri ve duaları kendi hayatında yerine getirdiği gibi baskalarına da nasıl yapılacağını öğretmeyen bir din görevlisi düşünülemez. Din adamı olmak için yalnız din bilgisi ve kültürü yetmiyecektir. Bir takım tavır ve davranışların kazanılması da gerekecektir. Ancak bu şekilde yetişen bir din görevlisi imam-hatip olabilir ve cemâate kendisini kabul ettirebilir. Din görevlisi olabilmek için mümkün olduğu kadar erken yaşlarda meslekî davranış ve tavırları kazanmak şarttır.

İmam-Hatip Liselerinin sayıları üzerinde zaman zaman yapılan tartışmaların objektif insan gücü kriterlerine dayalı olmadığı gözlenmektedir. Bu lise mezunlarının halen işsiz kalmaması, Diyanet İşleri Bakanlığı teşkilatının bütün çabalarına rağmen imam-hatip kadrolarının tamamının İmam-Hatip Lisesi ikinci devre mezunlarıncaya doldurulamaması, din hizmetlerinin üretilmesi,

planlanması konusunda nitelikli insan gücüne olan ihtiyacın en müsahhas delilidir.

Camilerimizde cemaatin sosyo-kültürel yapısı hızla gelişirken ilkokul mezunu imam ve hatibi mimbere veya kürsüye çıkarak din hizmetlerini icra ettirmek; bu hizmetlerin tesirliliğini azaltacak, beklenen amaçlara bizi ulaştıramayacaktır. Uygulama için camisi, kütüphanesi, spor salonu laboratuvarı olmayan bu okullar, halkın malî desteğine rağmen istenilen düzeye çıkarılamamıştır.

Imam-Hatip Liselerine kültür dersleri öğretmeni olarak atanan öğretmenler, atanmadan önce dini bilgileri ihtiva eden belli bir oryantasyon programından geçirilmediği için bu eğitim kurumlarının havasına uyum sağlayamamış, zaman zaman kültür dersleri öğretmenleri ile meslek dersleri öğretmenleri arasında gruplaşmalar, hizipleşmeler görülmüştür.

Bu gruplaşmalar ise çoğu kere eğitim yöneticilerini mesgul etmiş, eğitimde verimi düşürmüş ve içe dönük enerji sarfiyatı meydana getirmiş, okul-çevre etkileşmesini olumsuz yönde etkilemiştir.

Imam-Hatip Lisesi mezunlarına İlahiyat Fakültelerine giriste öncelik tanınmaması, bu mezunların üniversiteyi kazanma kaygılarını arttırmış, üniversiteye giriş imtihanlarında meslek derslerinden soruların bulunmaması, özellikle son sınıflara doğru, öğrencilerin meslek derslerinden sadece geçer not almalarını he-

deflemelerine sebep olmus. Bu durum ise mesleki formasyonu olumsuz yönde etkilemiş. Bunun sonucunda bu eğitim kurumları hem mesleğe hem de üniversiteye eleman hazırlarken sadece üniversiteye eleman hazırlar hale gelmiştir.

Meslek derslerinde, özellikle Kur'an-ı Kerim ve Arapça derslerinde öğrencilerin yetisttirilmesi için ders programlarına uygun teyp, video ve benzeri araçlardan istenilen düzeyde yararlanılamamıştır.

Hizmet-ici eğitim kurslarının sürelerinin az olması, öğretmenlere verilen ücretlerin yetersizliği, meslek dersleri öğretmenlerinde branslaşmaya gidilmemesi bu kurumlarda başarıyı olumsuz yönde etkilemiştir.

Toplum hayatında dinin süphesiz çok önemli bir yeri vardır. Toplum, hayatı boyunca dinin etkisi altındadır. Din, beşer tarihinin şekillenmesinde en önemli etken olmuştur. Çünkü dünya hayatı ne çeşit gelişime uğrarsa uğrarsın, çağlar ne ölçüde ilmi ve teknolojik değişme getirirse getirsin, insan var olduğu sürece din de onunla birlikte var olmaya devam edecektir.

İste böyle sınırsız etki kabiliyetine sahip din olayının eğitim ve öğretiminin önemi tartışma götürmeyecek kadar açıktır. Hele bu din en insani üstün ahlak ve fazileti öğütleyen, kısaca en güzel yasama şeklini ortaya koyan İslâmiyet olunca onun eğitim ve öğretimi daha da önem kazanmaktadır.

Bilindiği üzere, 1980'li yılların başından itibaren ül-

kemizde din eğitimi ve öğretimi alanında önemli gelişmeler kaydedildi. Bunlardan birincisi dinî yüksek öğretim kurumlarının akademik hüviyete kavuşması, ikincisi ise Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerinin bütün ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında okutulan mecbûrî ve temel dersler arasında yer almasıdır (1982 anayasası, Mad.24). Özellikle bu ikinci gelişmeyle birlikte daha önce var olsa bile hissedilmeyen bazı problemler ortaya çıktı. Bu problemin başında öğretmenlerin istihdamı konusu gelmektedir.

Daha önceki dönemlerde Yüksek İslam Enstitüsü ve İslami İlimler Fakültesi mezunlarına olduğu gibi, günümüz İlahiyat Fakültesi mezunlarına da tek tip diploma verilmekte ve bu diplomayı alan genc, Millî Eğitim Bakanlığı'nda görev aldığı takdirde ya İmam-Hatip Liselerinde meslek dersleri öğretmeni olmakta veya ortaokul ve liselerde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni olmaktadır.

Halbuki her iki okul tipinde de dinî öğretimin amacı çok farklı ve değişiktir. İmam-Hatip Liselerinde Tefsir, Hadis, Fıkıh, Arapça, Kur'an-ı Kerim gibi meslek derslerini okutacak öğretmenlerin bu konularda yeterli derecede bilgi sahibi olması gerekir. Çünkü öğretimin maksadı öğrencilere dinî bir formasyon kazandırmaktır.

Ortaokul ve liselerde ise öğretim daha çok dini tanıtmaya, din kültürü vermeye yöneliktir. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenin, ileri derecede dinî ilimlere vakıf olması gerekme-

yebilir. Ama tanıtım misyonuna ve öğretmenlik formasyonuna iyi bir şekilde sahip olması gerekir. Imam-Hatip Lisesi öğrencisine göre değişik bir ortamın insanı olan orta ve lise öğrencilerine, ürkütmeden, korkutmadan, karşı tavır almalarına meydan vermeden sevdirci, özendirici bir öğretim yapılmalıdır.

Buğün Millî Eğitim Bakanlığı'nın atama ve nakil mevzuatı gereği, ayrıca ilahiyat Fakültesi mezunlarının tek tip diplomaya sahip olmaları sebebiyle, yıllarca ortaokul veya lisede görev yapmış, meslekî bilgileri önemli ölçüde zayıflamış bir öğretmen daha sonra Imam-Hatip Lisesine atanabilmekte ve burada verimli olamamaktadır. Bunun tersine meslekî yönü oldukça kuvvetli ve belkide hafız olan öğretmen, bir ortaokul veya liseye nakledilmekte, bilgisi zâyi olmaktadır. Hatta ilk görev alma sırasında bile, herhangi bir ölçme ve değerlendirme söz konusu olmadığından meslekte kendisini çok iyi yetistirmiş olan biri, ortaokula atanırken, meslekte zayıf olan, belki, mesleğe ısınamayacak olan da Imam-Hatip Lisesine atanabilmektedir. Bunun yanında ilkokulun 4. ve 5. sınıflarındaki Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersinin, alan öğretmenlerince okutulması Talim ve Terbiye Kurulunun 9/10/1984 tarih ve 122 sayılı kararı ile kararlaştırılmış olmasına rağmen, ilkokullara «alan öğretmeni» yetistiren bir dinî yüksek öğretim kurumu bulunmadığından bu okullara Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni atanamamaktadır.

Türkiye'de gittikçe daha istikrarlı yapıya kavusan din

eğitimi ve öğretiminin bugün en önemli problemi öğretmen istihdamı meselesidir. Yegâne öğretmen kaynağı olan İlahiyat Fakülteleri bu konuyu ciddi bir şekilde bugüne kadar ele alamamışlardır.

Basın-yayın ve televizyonla değişik kültürlerin etkisi ile karşı karşıya bulunan genc nesillerin dini inanclarını ve millî benliklerini korumalarında din eğitim ve öğretiminin yeri büyüktür. İnanc sapmalarının , kliklesme ve hiziplesmelerin,birlik ve bütünlüğümüze ne derece zarar verdikleri bilinmektedir.

Bütün okulları icine alan bir din eğitimi, toplumun bütünü etkiler. Genel amac İslam terbiyesinin yaygınlaşması, toplumun bir inancta bütünleşip kenetlenmesi ve doğru dini yorumların yerleşmesi ise, bunun en verimli yeri İmam-Hatip Liseleri ile ilköğretim ve ortaöğretim okullarıdır. (Hayıt, 1988, s. 146).

İmam-Hatip Liselerinin bu beklenen fonksiyonlarını tam olarak yerine getirebildiğini söylemek oldukça güçtür. Uygulanan programların, hayata ve mesleğe istenilen seviyede dönük olmaması, öğretmenlerin değişen ve gelişen şartlara göre istenilen düzeyde hizmet-içi eğitimde yetiştirilmemesi, bilgi ve meslekî davranışın yeterince kazanılmasını engellemiştir. Bunun sonunda klasik İslâm kültürü günümüze aktarılamamış, dini ilimlerle fen ve sosyal ilimler uzlaştırılamamış. Dini tören ve ibadetlerimizde görev alacak, dini pratikleri icra edecek, Diyanet teşkilatımızın ihtiyacı olan geniş din kültürüne ve bilgisine sahip ele-

manlar istenilen düzeyde yetiştirilememiştir.

Amac:

İmam-Hatip Liselerinin bu genel problemleri içerisinde bizim araştırma sahamızın odak noktasını bu okullardaki yönetim faaliyetleri oluşturacak, bunun için de aşağıdaki soruların cevapları bulunmaya çalışılacaktır.

1- İmam-Hatip Liselerinde idareciler karar verirken; vereceği kararlarla ilgili bilgi toplayabiliyor, topladığı bilgiyi değerlendirebiliyor, karar sürecine katılma fırsatı verebiliyor ve sonuçta tarafsız karar vererek uzlaştırmayı sağlayabiliyor mu?

2- İmam-Hatip liseleri toplumun ihtiyaç duyduğu kalitede insan gücünü yetiştirebiliyor mu?

3- İmam-Hatip Liselerine atanan yöneticilerin belli bir yöneticilik programından geçirilmeksizin sadece geleneksel sicil değerlendirilmesi ölçü olarak yeterli bulunuyor mu?

4- Uygulanan eğitim programları ve araçları ile bu liselerin amaçları arasında istenilen düzeyde uyumluluk sağlanabiliyor mu?

5- İmam-Hatip Lisesi yöneticileri yetkilerini gerektiğinde astlarına devrediyorlar mı?

6-Dini ilimlerle sosyal ve fen ilimleri arasında bilgi

9
transfere kurulabiliyor, meslek dersleri ile kültür dersleri öğretmenleri arasında koordinasyon sağlanabiliyor mu?

7-İmam-Hatip Liselerinde sosyal, ekonomik ve kültürel çevre imkânlarından yararlanılabiliyor mu?

8-İmam-Hatip Liselerinin her kademesinde görevli personelin kimden emir alacağı ve kime emir vereceği yeteri kadar açık mı?

9-Millî Eğitim Bakanlığı, İmam-Hatip Liselerinde çalışan personelin işe uyumunu ve mesleki gelişmeleri takip etmesini sağlamak üzere hizmet-içinde yetistirmede başarılı olabiliyor mu?

10-Uygulanan eğitim ve öğretim programları mesleğe ve hayata dönük olarak uygulanabiliyor, teftiş faaliyetleri eğitim ve öğretim hizmetlerinde ve rehberlikte kendisinden beklenen yararları sağlayabiliyor mu?

Önem:

Beseri ve fiziki kaynakların sınırlı olduğu Türkiye'de eğitim hedeflerini çok iyi tesbit edilmesi gerekir. Sistemin üretmiş olduğu ürünün kalitesi büyük ölçüde yönetim faaliyetlerine bağlıdır. Yönetim alt sistemleri sistemlerin beynidir. Bir eğitim kurumunda amaçlar çok iyi belirlenebilir. Fakat, bu eğitim kurumunda yetki-yetersizlik dengesizliği varsa, kurumun yapısı amaçlara uygun olarak kurulmamış ise, üretilen ürün, amaçlar yönünde ve ilmi kriterlerle sürekli değerlendirilmiyorsa kurumdan

istenen verim alınmayabilir. Bu ise sürekli araştırma ve incelemeyi gerektirir.

Bu araştırmada elde edilen bulgular, yönetim faaliyetleri açısından Imam-Hatip Liselerinin aksayan yönlerini ortaya çıkaracak ve bu eğitim kurumlarının geliştirilmesine katkıda bulunacaktır.

Bugüne kadar hiç ele alınıp inceleme konusu yapılmamış olan Imam-Hatip Liselerinin eksik yönleri açığa çıkarılarak, bu alana dikkat çekilip yeni araştırma ve geliştirme faaliyetlerine imkanlar sağlamaya çalışılacaktır.

Varsayımlar:

1- Imam-Hatip Liselerinin değerlendirilmesiyle ilgili olarak bilgi toplamak için kullanılan anketler araştırmacıyı amaca ulaştıracak özellikte ve sağlıklıdır.

2- Anketleri dolduran bütün yönetici ve öğretmenler bu işi tarafsız, gönüllü ve yararına inanarak yapmışlardır.

Sınırlılıklar:

Bu araştırmanın kapsamına sadece Konya Millî Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı 17 Imam-Hatip Lisesi alınmış, Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı ve özel dernekler eliyle yönetilen Kur'an Kursları dahil edilmemiştir.

İmam-Hatip Lisesi: İlköğretime dayalı 1. ve 2. devresinde toplam yedi yıllık bir eğitim programı uygulanan, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı, Üniversitelere öğrenci, Diyanet İşleri Başkanlığı'na din görevlisi hazırlayan bir eğitim kurumudur.

Yönetim Fonksiyonları: Karar verme, planlama, organize etme, koordine etme, haberleşme ve değerlendirme faaliyetlerini kapsar.

Eğitim: Ferdin bilgi, beceri ve davranışlarında planlanmış değişiklikleri meydana getirmektir.

Eğitim Yönetimi: Yönetim biliminin eğitim adı verilen sosyal sisteme uygulanmasıdır.

Okul Yönetimi: Eğitim yönetiminin sınırlı bir alana uygulanmasıdır. Bu alanın sınırlarını, genellikle eğitim sisteminin amaçları ve yapısı çizer. Eğitim yönetimi nasıl yönetimin eğitime uygulanmasından meydana geliyorsa, okul yönetimi de eğitim yönetiminin okula uygulanmasından meydana gelir. (Bursalıoğlu, 1987, s. 6)

Meslek Dersleri: İmam-Hatip Lisesi programında yer alan Kur'an-ı Kerim, Arapça, Farsça, Tefsir, Kelam, Hadis, Siyer, Dinler Tarihi, Akaid ve Fıkıh gibi dini ve mesleki bilgileri ihtiva eden dersler grubudur.

Kültür Dersleri: Edebiyat, Türkçe ve Güzel Konuşma, Felsefe Mantık ve Psikoloji, Tarih, Millî Tarih ve İnkılâp Tarihi, Coğrafya ve Millî Coğrafya, Vatandaşlık Bilgisi, Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji ve sağlık Bilgisi, Fen Bilgisi, Yabancı Dil, Beden Eğitimi, Resim-İs ve Müziğin oluşturduğu dersler grubudur.

Yöntem:

Arastırma Modeli:

Arastırma, önce alanla ilgili A.U. Eğitim Bilimleri Fakültesi ve daha sonra TODAİE yayınları taranmıştır. Teorik temeller oluşturulduktan sonra konuyla ilgili olarak hazırlanan anketler yoluyla okul yöneticileri ve öğretmenlerin görüşleri tesbit edilmiştir.

Evren Ve Örneklem:

Arastırmanın evreni, Konya Millî Eğitim Müdürlüğüne bağlı toplam 17 İmam-Hatip Lisesinde (Bünyesindeki ortaokullarla birlikte) görevli 760 öğretmen ve idareciden oluşmuştur. Arastırmanın evrenine ait sayısal bilgiler Tablo I'de gösterilmiştir.

Arastırmanın örneklemini ise Konya il sınırları içinde bulunan 17 İmam-Hatip Lisesinde görevli 760 okul müdürü, müdür yardımcısı, meslek dersleri ve kültür dersleri öğretmenlerinden secilen 500 kişi oluşturmaktadır. Tablo I'de görüldüğü gibi 17 İmam-Hatip Lisesinde görevli toplam 500 okul müdürü, müdür yar-

dimcisi ve öğretmene anket gönderilmiş, bunun 352'si (% 70) geri dönmüştür.

Denek sayısının çokluğundan dolayı 760 kişiden 260'ı örneklemin dışında kalmış, örneklem kapsamına 500 kişi alınmış (Sencer, 1989). Gönderilen 500 anketten 352'si geri dönmüştür.

T A B L O - 1
KONYA İL SINIRLARI İCİNDE BULUNAN İMAM-HATİP LİSELERİNDEKİ
KADROLU ÖĞRETMEN SAYISI

İMAM-HATİP ŞEHİRİNİN ADI	MESLEK DERSLERİ ÖĞRETMENLERİNİN SAYISI	KÜLTÜR DERSLERİ ÖĞRETMENLERİNİN SAYISI	ÖĞRETMENLE - RİN TOPLAMI	GÖNDERİLEN ANKET SAYISI	GELEN ANKET
RATAY	95	139	234	151	124
ŞEHİR	10	23	33	22	13
YŞEHİR	13	23	36	23	20
ZKIR	7	13	20	13	10
MRA	28	26	54	35	20
ĞANHISAR	16	18	34	22	15
EĞLİ	14	21	35	27	14
MENEK	5	15	20	13	10
ĞIN	17	29	46	30	22
DINHANI	15	24	39	25	15
RAMAN	23	36	59	38	35
RAPINAR	9	21	30	20	15
LU	8	9	17	12	4
RAYONU	15	21	36	23	10
YDİŞEHİR	17	29	46	30	20
ŞKENT	6	2	8	7	6
NAK	6	7	13	9	9
İNEL TOPLAM	305	455	760	500	352

*NAK: Konya Millî Eğitim Müdürlüğü

T A B L O - 2

1987-88 ÖĞRETİM YILI BAŞINDA İMAM-HATİP LİSELERİNİN İLLERE GÖRE
OKUL, ÖĞRENCİ VE ÖĞRETMEN TABLOSU

İL ADI	OKUL SAYISI	TOPLAM ÖĞRENCİ SAYISI	TOPLAM KADROLU ÖĞRETMEN SAYISI	İLİN ADI	OKUL SAYISI	TOPLAM ÖĞRENCİ SAYISI	TOPLAM KADROLU ÖĞRETMEN SAYISI
ANADOLU	6	3910	387	İZMİR	9	1574	362
ANTALYA	4	721	99	KARS	3	648	72
ARDAHAN	8	1312	225	KASTAMONU	8	1246	185
AYRANÇ	4	426	69	KAYSERİ	7	2814	281
BALIKESİR	5	1090	175	KIRKLARELİ	1	153	24
BANLIQU	10	3755	433	KİRSEHİR	3	380	75
BİTLİS	8	1961	311	KOCAELİ	5	1597	201
BURSA	6	880	97	KONYA	17	5205	724
ÇANAKKALE	4	824	201	KUTAHYA	5	1173	200
ÇANQLI	9	1946	361	MALATYA	5	1173	163
ÇORLU	2	255	50	MANİSA	11	1883	336
ÇRNUK	1	278	24	K.MARAS	4	1057	163
ÇRNUK	1	124	16	MARDİN	1	287	30
ÇRNUK	5	1549	176	MUGLA	4	576	118
ÇRNUK	5	741	153	MUS	2	258	27
ÇRNUK	9	3229	451	NEVSEHİR	2	410	67
ÇRNUK	6	1068	200	NİĞDE	4	774	129
ÇRNUK	1	200	69	ORDU	9	2468	231
ÇRNUK	5	1710	227	RİZE	6	1158	131
ÇRNUK	6	1379	215	SAKARYA	4	1128	187
ÇRNUK	1	521	46	SAMSUN	8	3285	373
ÇRNUK	2	292	57	SİİRT	2	263	41
ÇRNUK	2	846	95	SİNOP	4	652	120
ÇRNUK	2	440	50	SİVAS	8	1868	199
ÇRNUK	4	1327	145	TEKİRDAĞ	2	362	83
ÇRNUK	5	766	145	TOKAT	6	1579	226
ÇRNUK	5	1162	127	TRABZON	9	2755	290
ÇRNUK	7	1731	195	TUNCELİ	2	89	27
ÇRNUK	3	637	92	SANLIURFA	3	459	75
ÇRNUK	1	54	15	USAK	3	546	110
ÇRNUK	6	1405	166	VAN	1	236	30
ÇRNUK	6	1368	262	YOZGAT	9	1463	206
ÇRNUK	6	1448	205	ZONGULDAK	5	2224	196
ÇRNUK	13	7089	562				
				GENEL TOPLAM	342	87.972	11.738

KAYNAK: Millî Eğitim Gençlik Ve Spor Bakanlığı İstatistikleri
ANKARA - 1988 Sayfa:312

T A B L O - 3

1987-88 ÖĞRETİM YILI BASINDA İMAM-HATİP LİSESİ BUNYESİNDEKİ
ORTAOKULLARIN İLLERE GÖRE OKUL VE ÖĞRENCİ DAĞILIM TABLOSU

İLİN ADI	OKUL SAYISI	TOPLAM ÖĞRENCİ SAYISI	İLİN ADI	OKUL SAYISI	TOPLAM ÖĞRENCİ SAYISI
ADANA	8	7016	İSTANBUL	13	11508
ADİYAMAN	4	1699	İZMİR	9	3212
AFYON	9	2775	K.MARAS	4	2543
AGRI	4	1102	KARS	3	1130
AMASYA	5	1975	KASTAMONU	9	2387
ANKARA	13	6502	KAYSERİ	10	5038
ANTALYA	8	3188	KIRKLARELİ	1	183
ARTVIN	6	1301	KİRSEHİR	3	752
AYDIN	4	1467	KOCAELİ	5	3599
BALIKESİR	10	3365	KONYA	17	8939
BİLECİK	3	495	KÜTAHYA	6	2804
BİNGÖL	1	737	MALATYA	8	2104
BITLİS	1	256	MANİSA	11	3462
BOLU	5	2782	MARDİN	1	399
BURDUR	5	1196	MUĞLA	4	995
BURSA	11	8349	MUS	2	464
CANAKKALE	8	1846	NEVSEHİR	2	913
CANKIRI	4	904	NİĞDE	4	1906
CORUM	5	2890	ORDU	9	4680
DENİZLİ	6	2418	RİZE	6	2185
DIYARBAKIR	1	870	SAKARYA	5	3586
EDİRNE	2	420	SAMSUN	8	6783
ELAZIĞ	2	1534	SİİRT	2	720
ERZİNCAN	2	824	SİNOP	4	1245
ERZURUM	5	2522	SİVAS	9	3121
ESKİŞEHİR	5	1372	SANLIURFA	3	1931
GAZİANTEP	5	2658	TEKİRDAĞ	3	580
GİRESUN	9	3130	TOKAT	6	3471
GÜMÜŞHANE	3	1300	TRABZON	9	3979
HAKKARİ	1	218	TUNCELİ	2	286
HATAY	6	2690	USAK	3	1127
İSPARTA	10	2282	VAN	1	502
İCEL	6	3226	YOZGAT	9	2754
			ZONGULDAK	5	5141
			GEN. TOPLAM	375	169769

KAYNAK: Millî Eğitim gençlik ve spor istatistikleri
Ankara 1988 Sayfa:138

Veriler Ve Toplanması

Verilerin toplanmasında iki yol izlenmiştir:

1- Teorik temellerle ilgili bilgiler, bu güne kadar bu sahada yazılmış kaynaklardan ilgili kütüphaneler taranarak toplanmıştır.

2- Ayrıca örneklem olarak alınan 500 kişilik gruba anket uygulanılarak bilgi toplanılmaya çalışılmıştır. Anketler örneklem gruba uygulanılmadan önce Konya Merkez İmam-Hatip Lisesi'nde okul müdürü, müdür yardımcısı ve öğretmenlerden oluşan 20 kişilik bir grup üzerinde önceden denenmiştir. Deneme sonucunda anketler yeniden gözden geçirilerek son şekli almıştır.

Araştırmada kullanılan anket üç bölümden oluşmuştur. Anketin genel açıklama kısmında, araştırmanın niçin yapıldığı, nerede kullanılacağı belirtilmiş, okul yöneticileri ve öğretmenlerden noksansız ve tarafsız bir şekilde bunları doldurmaları istenmiştir.

İkinci bölümde deneklerle ilgili kimlik bilgileri toplama amaçlanmıştır. Bunun için deneklere sekiz adet soru sorulmuş, kendi durumlarına uygun olan yerlere carpı (X) işareti koymaları istenmiştir.

Üçüncü bölümde ise toplam 42 soru sorulmuştur. Bu bölümde, yönetim fonksiyonları adı verilen karar verme, planlama, organize etme, koordine etme, haberleşme ve değerlendirmeye ait bilgi-

lerin toplanması amaçlanmış, her fonksiyon için ayrı ayrı yedi adet soru sorulmuştur. Sonunda bir de açık uçlu soru sorularak deneklerin bu konuda eklemek istedikleri birsey varsa yazmaları istenmiştir.

Anketler, Konya Valiliği Millî Eğitim Müdürlüğü'nün 19/01/1989 tarih ve Eg. Dğ. Hiz. Sb. (3) 311 sayılı olurları ve Konya Millî Eğitim Müdürlüğü aracılığı ile Imam-Hatip Liselerine gönderilmiştir. İlcelere gönderilen bu anketler, Imam-Hatip Lisesi idarecileri ve öğretmenleri tarafından doldurularak İl Millî Eğitim Müdürlüğü eliyle araştırmacıya geri dönmüştür. Bazı okul idarecileri ise doldurulmuş anketleri doğrudan doğruya araştırmacının iş adresine göndermiştir. Konya Merkez Imam-Hatip Lisesine anketleri bizzat araştırmacının kendisi götürmüş, ilgililere doldurularak geri toplamıştır. Anketler 04/02/1989 - 10/04/1989 tarihleri arasında geri dönmüş, bu tarihten sonra gelen anketler değerlendirme dışında kalmıştır.

Verilerin Çözümü Ve Yorumlanması:

İmam-Hatip Liselerinden anket yoluyla toplanan veriler önce Hacettepe Üniversitesi Bilgi İşlem Merkezinin geliştirmiş olduğu çok amaçlı kodlama formlarına araştırmacı tarafından elle işlenmiş, bu formlardan da bilgisayar ortamına aktarılan verilerin doğruluğu random olarak kontrol edilmiştir.

B Ö L Ü M - II

I - YÖNETİM FONKSİYONLARI

Yönetimde ameliye, vetire, proses ve süreç gibi kelimelerle de ifade edilen bu fonksiyonlar çeşitli yazarlar tarafından değişik faaliyetler adı altında belirlenmiştir. Fayol'a göre bu fonksiyonlar; planlama, organize etme, yöneltme, koordinasyon ve kontrol faaliyetlerinden ibarettir. Daha sonra bu fonksiyonlar POSTCORB adı altında, planlama, organize etme, kadrolama, yöneltme, koordinasyon, rapor etme ve bütçeleme olarak toplanmıştır. (Bursalıoğlu, 1967 s.55). Bu çalışmada yönetim fonksiyonlarını; karar verme, planlama, organize etme, koordine etme, haberleşme, ve değerlendirme şeklinde sıralayan görüş kabul edilmiştir.

Karar Verme:

Yönetim fonksiyonlarının ilki karar vermedir. Çünkü idareciler her şeye kararlarla başlar. Karar, teskilatta bir takım değişiklikler yapmak için başvurulan müesseseseleşmiş toplu bir süreç olarak tanımlanabilir. Bu tanıma göre, karar süreci teskilattaki değişime ile ilgili olup, değişime için karar süreci zorunlu görülmektedir.

İkinci bir tanım, teskilat içindeki personel arası çatışmayla ilgilidir. Karar, teskilat içinde meydana gelen herhangi bir çatışmayı önlemek veya o çatışmayı çözmek gayesiyle hüküm vermektedir. Bu çatışmalar genellikle teskilat içinde birbirine aykırı değer yargılarından ve beklentilerden kaynaklanmaktadır.

Teskilatlarda çatışmalar ya açık çatışmalar veya gizli çatışmalar şeklinde görülür. Açık çatışmalar genellikle yöneticiler tarafından görülebildiği halde kapalı çatışmalar pek açıkça görülmezler. Çatışmaların çözülmesinde ilk adım, çatışmaları bir problem olarak ele alıp, o problemi meydana getiren sebepleri tanıma ve kavrama işidir.

Genel olarak herhangi bir teskilat var oluş gayesine doğru hareket ettiği zaman eğer bir engelle karşılaşır ise o teskilatın bir problemi var demektir. Bu duruma göre problem, teskilatın gayesine ulaşmasını engelleyen bir durumdur. Problemi anlamamış, kavramamış olan bir idarecinin, çözüm yollarını görebilmesi mümkün değildir. Problemi anlamayan idareci, yapacağı işi de bilmez; çünkü idari bakımdan problem, belirli bir zamandaki işin idareci tarafından anlaşılmasıdır. Problem anlaşıldıktan sonra sıra o probleme ait her türlü verilerin sistemli bir şekilde toplanmasına gelmektedir. Teskilatların hiyerarsisi bilgi akımını sağlayan esas kanallarıdır. Bilginin toplanması ve işlenmesinde en önemli unsur insan emeğinin azalmasına sebep olan otomasyondur. Bilgisayar ve benzeri makineler geri besleme prensibini de gerçekleştirmiştir. Bu prensibe göre; bilgi, kontrol merkezine kadar gelmelidir ki, bu merkez de toplanan bilgilerin gerektirdiği düzeltmeleri yapabilsin. Probleme ilgili veriler toplandıktan sonra, sıra o verilerin analiz ve yorumuna gelir.

Toplanan biginin analiz ve yorumu için dökümünün yapılarak sınıflandırılması gerekir. Lazım olanlar alınır, olmayanlar atı-

lır. Buna, bilginin temizlenmesi denir. Bilginin biriktirilmesi ve analizi çok önemlidir. Çünkü daha sonra verilen kararların doğruluğu ve kesinliği bu toplanan bilgiye bağlıdır. Bilginin yorumu mantığa dayalı muhakemeyi gerektirir. Bu yorum, güvenilir, geçerli ve ahenkli olmalıdır; çünkü alınacak kararların amaçlı ve akılcı olusunda, bu ölçünün de rolü bulunmaktadır. Verilerin yorumu sonunda problemin çözümüne ilişkin birtakım ihtimaller ortaya çıkar. Bu ihtimaller idareci tarafından ayrı ayrı değerlendirilir.

Bu değerlendirmenin ilk safhasında birden fazla ihtimal kabule değer görülebilir. Herhangi bir ihtimalin analizi sonunda yeni ihtimaller de çıkabilir. Bu sebeple ilk olarak görülen bir ihtimale güvenip karar verme, idareciyi farkında olmadan yanıltabilir. İhtimalleri değerlendiren idareci, problemin çözümünde uygun gördüğü ihtimali diğerleri arasından seçerek uygulamaya çalışır.

Uygulamada her şeyden önce, gerekli madde ve insan gücü ihtiyaçlarının tesbiti ve tedariki gerekir. Daha sonra da mevcut imkanlara göre seçilen ihtimal uygulanmaya çalışılır. Yapılan bu uygulama sonunda, bazı ünite ve o üniteye ait işlerin yeniden gözden geçirilmesi gerekebilir. (Bursalıoğlu, 1967, s. 59)

İdareciler bütün bu işleri yaparken ilgili personelin karara katılmasını da ihmal etmemelidir. Karar verme, teskilatta çalışan personelin istekleri ile teskilatın kuruluş gayesi ve çalış-

tirdığı bu kişilere verebildiği imkanlar arasındaki bir ilişki-
dir. (Çelikkol ve Ural, 1967, s.18)

Teskilatlarda kararlar ya bir kişi tarafından verilir veya bir grup, bir ekip tarafından verilir. Eğer alınan kararlar birden fazla kişi tarafından alınmış ise, bu, kolektif karar, komite veya grup kararıdır. Bu tip alınan bir kararın uygulanması ise ekibin başı veya yöneticisi tarafından yapılır. Kisisel kararlarda da karar alan yöneticinin emrinde çalışan personelin belli miktarda da olsa bir takım katkıları vardır. Bir tek kişi tarafında kararın verilmesi yerine, bir çok kişinin yanı sıra karardan etkilenenlerin karar verilmeden önce görüşlerinin alınması, kararın üstler tarafından daha kolay kabul edilmesinde ve kararın uygulanmasında daha etkili olur. Çünkü karara katılanları, alınan bu kararın en iyi çözüm yolu olduğuna inandırır. Eğer kendileri tek başlarına karar verme imkanına sahip olsalardı aynı kararı vereceklermiş gibi hareket ederlerdi. (Tortop ve Isbir, 1986, s.139)

Kurumlarda her türlü kararlar verilirken, karar vermeye mümkün olduğu kadar, karardan etkilenecek birimler katılmalıdır. Bu katılma, en son kararı verirken olmasa bile, hiyerarsinin aşağısından yukarısına doğru problemle ilgili çözüm ihtimallerinin getirilmesinde, muhtelif ihtimallerin karşılaştırılmasında ve çözüm önerilerinin idareciye sunulması esnasında gerçekleştirilmelidir. (Edmund ve Audrey, 1972, s. 52)

Eğitim kurumlarında kararlar verilirken, verilen bu kararların açık, anlaşılır ve berrak olması, çalışan personelin karara katılmasının sağlanması, o eğitim kurumunun sosyal ve psikolojik yapısını olumlu yönde etkiler. Kararların isabet gücünü de artırır. Bu durum, kararların uygulama kolaylığını da sağlar. (Kılıc, 1978, s. 56)

Karara katılma konusunun tartışılması meselesinde, o kararın niteliği dikkate alınmalıdır. Verilen karar bir politikanın oluşturulmasıyla mı ilgilidir, yoksa oluşturulmuş bir politikanın uygulanmasıyla mı ilgilidir? Okul yönetiminde, çalışan bütün personeli, politikayla ilgili sorular sorma hakkına sahiptir. Ancak, politikanın uygulanması, o kurumdaki statü görevlilerinin yetki ve sorumluluğundadır. Aksi halde uygulama fonksiyonuna bir takım grupların sahip çıkması, o kurumda verimliliği engelleyebilir.

Eğitim kurumlarında karara katılmanın geniş bir şekilde sağlanması yerinde olur. Personelin niteliği bu duruma elverişlidir. Eğer kendilerine her türlü imkanlar sağlanırsa okullarda görevli öğretmenlerin de sağlam, güvenilir kararlar verebileceklerine inanılmalıdır. Bu durum hem idarecilerin hem de öğretmenlerin meslekte yetismelerini sağlayabilir. (Aydın , 1986, s.72)

Planlama:

Planlama süreciyle ilgili olarak bu sahanın uzmanları tarafından çok değişik tanımlar yapılmıştır. Gulick'e göre planlama; kuruluşu gayerine ulaştırmak için yapılacak bütün işlerin ve o

islere ilişkin yöntemlerin tasarlanmasıdır. Fayol'a göre planlama ise; geçmişte elde edilmiş güvenilir bilgilerle geleceğin kestirilmesidir. (Cem, 1976, s.87). Diğer bir tanıma göre planlama; belli sonuçları elde etmek ve ihtiyaçları karşılamak amacıyla kaynak ve imkanların uygun bir biçimde düzenlenmesidir. (Kılıç, 1978, s.20). Planlama diğer faaliyetlerden önce yapılmalı ve faaliyetler boyunca devam etmelidir. Bu görüş bir milletin meselesinden bir ferdin meselesine kadar bütün durumlar için geçerlidir. (Doğan, 1978, s.1).

Eğitim açısından ele alındığı zaman planlama; onarım, yapım, donatım, bütçeleme, arac-gerec, öğrenci ve eğitim programlarına ilişkin işlerin tasarlanmasına asıl olacak kararları vermek ve metodları seçmektir. (Basaran, 1982, s.63). İster mal ister hizmet üretiminde olsun üretim için gerekli olan hammadde, insan gücü, arac-gerec ve sermayenin önceden planlanması yapılmalıdır.

En değerli millî varlığımız ve kalkınmanın sürükleyici faktörlerinden en önemlisi beşerî kaynağımızdır. Bu gücümüzün eğitim yoluyla en geniş ölçüde değerlendirilerek kalkınmanın hizmetine verilmesi esastır. (DPT, 1985, s.141)

Her akılcı faaliyet bir planlama gerektirir. Bu sebeple her türlü teşkilat faaliyetlerinde planlamanın önemi bilinmektedir. Düzenlediğimiz faaliyetler ancak planlama ile yönlendirilebilir. Eğer bir faaliyet plansız ise şamsız ve etkisizdir. Planlama ile, amaçlara ulaşılma derecesi tesbit edilir. Faaliyetlerimiz

planlama ile anlam kazanır. Planlama faaliyetlerinin, uygulamada desteklenmesi için uygulayıcıların da planlamaya katılması gerekir.

Eğer planı, faal birimlerle hiç teması olmayan veya aralarında o birimlerin temsilcilerini bulundurmayan özel bir planlama grubu hazırlarsa, plan yüksek makamlar tarafından kabul edilse bile faal personel tarafından pek itibar görmemesi tehlikesi baş gösterir. Halbuki planın uygulamada başarılı veya başarısız olmasında faal personelin büyük rolü vardır. Diğer taraftan yapılan bir plan, eğer yüksek idarecinin bir bilgisi olmadan sadece faal personel tarafından yapılırsa, böyle bir planın yüksek yönetici tarafından onaylanması güç, hatta imkânsız olabilecektir. Diğer yönetim faaliyetlerinde olduğu gibi planlama faaliyetlerinde de işin içinde bulunanlar o işi daha iyi bilir ve anlar (Catheriyn, 1965, s.138). Yapılan bir planlamanın güvenilir olması ve ihtiyaçlara cevap vermesi, planlamada kullanılan verilerin güvenilir olmasına bağlıdır.

Gerek kamu, gerekse özel kurum ve kuruluşların, bünyelerine eleman almaları gerçek bir ihtiyaca dayanmalıdır. Hangi birim veya bölümlere, ne çeşit işlere, hangi nitelikte, kaç elemanın alınacağını daha önceden objektif ölçülerle tesbit edilmesi gerekir. İste bu iş ve işlemler insan gücü planlamasının konusudur. Yani insan gücü planlaması; yeter sayıda ve özellikte elemanın gereken zamanda sağlanmasına imkân veren bir tekniktir. (Tutum, 1976, s.97).

Sürekli gelişme ve değişmeler, toplumdaki hizmet ve mesleklerin sayılarının artmasına, bu işleri yapacak kişilerin daha çok bilgi ve beceri sahibi olmasına sebep olmuştur. Bu arada bazı ülkelerde sosyal, ekonomik, idari ve kültürel bir çok gelişme ve değişmeler, toplumların yönetimi için yeni yol ve yöntemleri beraberinde getirmiştir. (Kalkandelen, 1972, s.25). Diğer kamu kurum ve kuruluşlarında olduğu gibi eğitim kurum ve kuruluşlarında da planlama çok önemli olup eğitim yöneticisinin pusulasıdır.

Bugünkü eğitim sistemimizde okul yöneticilerinin, eğitim planlamasına katılma imkanı yok gibidir. Ancak, planlama uygulamadan önce yapılan hazırlıktır. Koordinasyon ve haberleşme faaliyetlerinden önce, karar verme işinden sonra gelir. Bu sebeple okul yönetiminde mutlaka her kararı bir planlama işi takip eder. Planlamayı iyi yapamayan bir okul idarecisi, diğer faaliyetleri doğru olarak gerçekleştiremez. Ayrıca, planlama okulda uygulanan bütün programların temelini oluşturur. Böyle bir okul yöneticisi okulun eğitim ve öğretim programlarını, bunların uygulamasından çok önce bir plana bağlamak zorundadır. (Bursalıoğlu, 1972, s.145). Eğitim yöneticisinin bu işi yapabilmesi ise, hizmet öncesinde eğitim yöneticiliği programından geçirilmesine bağlıdır.

Türk eğitim sistemimizde, eğitim yöneticilerinin hizmet öncesinde belli bir programdan geçirilerek yetisttirilmesi düşüncesi henüz gerçekleşmemiştir. Bugüne kadar böyle bir amacı gerçekleştirmek için herhangi bir araştırma ve inceleme de yapılmamış-

tır. Yöneticilerin sadece hizmet-içi programlarla yetistirilmesi ise çok yetersiz kalmaktadır.

Halen eğitim sistemimizde herhangi bir yöneticilik kadrosuna atama yapılacağı zaman kullanılabilir objektif bir ölçü de bulunmamaktadır. Geleneksel sicil değerlendirilmesinin ise çok yetersiz olduğu sicil alanlar ve verenlerce kabul edilmektedir (Bursalıoğlu, 1975, s.9; Özdemir, 1989, s. 70).

Eğitim sistemimizde eğiticilik ve yöneticilik görevlerine ilişkin değerlerin birbirine karışması, net, açık görev tanımlarının yapılmaması, eğitim ve okul yöneticiliğinin meslek haline gelmesine ve kurumlaşmasına engel olmuştur. Bu değerlerdeki karışıklık, sistemde öğretmen-yönetici tipinin doğmasına, kurumlaşmasına sebep olmuştur. Bu durumda kişi, şartlara göre hem öğretmenlik hem de yöneticilik rolünü oynamaya mecbur bırakılmıştır. Eğiticilik ile yöneticilik rolleri çatıştığı zamanlarda ise yöneticilik gücünün zayıflamasına, dolayısıyla yöneticinin zayıflamasına yol açmıştır. Eğitim yöneticiliği, öğretmenliğe ek bir görev olmaktan kurtarılmadıkça, yöneticilik mesleğinin gereklerine göre yetistirilip geliştirilmedikçe, eğitim sistemimizde yapılacak olan model ve yapı değişiklikleri çözüm getirmeyecektir. (Bursalıoğlu, 1974, s.15).

Teskilatlama:

Teskilatlama ile ilgili çok değişik tanımlar yapılabilir. Henri FAYOL'a göre teskilatlama "Bir kuruluşa çalışması için ge-

rekli ola her şeyi sağlamaktır". Teskilatın amaçlarının verimli ve ekonomik olarak yerine getirilebilmesi için teskilat içerisinde yapılan görev ve rollerin dağıtılmasına teskilatlanma denir. Teskilatlanma kurum veya kurulusta çalışan personelin yetki ve görevlerinin dağıtılması, görevlerinin belirlenmesi ve çalışma çerçevesinin çizilmesi gibi işleri de kapsamına alır.

Teskilatlanma, kurulacak teskilatın kuruluş gayesine ulaşmak için gerekli araç, gereç ve imkanların belli bir düzen içinde toplanmasıdır. Yapılan planların, işlerin gerçekleşmesi daha önceden tesbit edilen amaçlara ulaşılması için teskilat ve teskilatlanmaya ihtiyaç vardır. Düzenli ve sistemli bir teskilatlanma sonucunda işlerimizi, faaliyetlerimizi akılcı ve verimli bir şekilde gerçekleştirme imkanına sahip oluruz. Bu açıdan bakıldığında teskilatlanma gaye değil, vasıtaadır. Tarih boyunca insanlar tek başına yapamayacağı işleri birlikte yapmaya çalışmışlar, bu gaye ile çeşitli askerî birlikler ve dernekler kurmuşlardır (Tortop ve İsbir, 1986, s.75).

Teskilatlanmaya okul açısından bakıldığında; okulun amaçlarını gerçekleştirmek için bir araya gelen personelin koordineli olarak çalışmasını sağlayacak biçimde kaynaştırılıp bütünleştirilme işine teskilatlanma denir. Bu faaliyetler sonucu ortaya çıkan resmî (formel) ve gayri resmî (informel) yapıya da teskilat denir. (Basaran, 1982, s.103).

Kurulan teskilat, ister çok basit bir teskilat olsun, isterse karmaşık bir teskilat olsun, teskilat daima koordine edilmiş

insan çabalarıdır ve bu çabalar ferdi değil kolektiftir. Teskilâtlama, bu açıdan bakıldığı zaman, yapıyı kurma, kadrolama ve sisteme alınan personeli görevlendirme faaliyetlerini ifade eder. Bu, teskilatın resmî yapısını gösterir.

Kurulan bu resmî teskilatın iyi islemesini de anlayış diyebileceğimiz gayri resmî davranış faktörü gerçekleştirir. Teskilatlaşmanın gayri resmî boyutunu bu anlayış faktörü meydana getirir. Anlayış boyutu insan ilişkilerini içine alır. Yetki, sorumluluk ve fonksiyon gibi kavramlardan çok kişilikleri ön planda tutar, bu gayri resmî teskilat boyutu teskilatın semasında gösterilemez.

Resmî teskilatlaşma ise; yapıyı kurma, kurulan bu yapı içinde görev alan personelin, birimlerin, bölümlerin yetki ve sorumluluklarını tesbit etme faaliyetlerini içine alır. Teskilatların bu iki boyutu bir birine bağlıdır. Resmî teskilatın yapısı iyi isliyorsa gayri resmî teskilat yoluyla bir çok faydalar sağlanabilir. Fakat, resmî olmayan teskilat iyi işlemiyorsa, bir çok alanlarda resmî teskilatın çalışmalarını engelleyebilir. (Bursalıoğlu, 1967, s.73)

Teskilatların resmî ve gayri resmî yapılarında bir denge kurulmalıdır. Resmî yapıya ağırlık veren teskilatlar ferdi, ihtiyaçlarını ihmal edebilmektedir. Gayri resmî yanı ağır basan teskilatlarda ise teskilatın amaçları gözden kaçabilmektedir. Eğitim teskilatlarında daha çok insan ilişkilerine önem verildiği için bu teskilatların resmî olmayan yanları daha ağır basmaktadır.

Eğitimde teskilatlama faaliyetlerinin iki amacı vardır. Bunlardan birincisi, teskilatlamaya çalışılan o eğitim biriminin veya bölümünün hedeflerine ulaşılması, ikincisi ise, o birimde veya bölümde görevlendirilen personelin gelişen ve değişen şartlara uygun ihtiyaçlarının giderilmesidir.

Resmî teskilatlama faaliyetleri, yapıları gereği emir alma-verme kanallarına, yetki ve sorumluluk kavramlarına çok önem verdiği için eğitim organizasyonlarına uygun olup olmadığı üzerinde durulabilir. Fakat yetki, sorumluluk, rol, makam, hiyerarşi ve görev gibi resmî kavramları ihmal eden bir eğitim teskilatı da verimsiz olmaya mahkumdur. (Bursalıoğlu, 1967, s.73). Okullarda okul yöneticilerince gerçekleştirilen bir takım işler vardır. Bunları eğitim programları, öğrenci hizmetleri, personel hizmetleri, yapım, onarım, donatım, araç işleri ve bütçeleme işleri olmak üzere beş grupta toplayabiliriz.

Eğitim Programları İşleri: Çevredeki meslekleri tanımak, il veya ilçe eğitim yönetimine, eğitim ihtiyaçları için eğitim programlarıyla ilgili önerilerde bulunmak. Yıllık, dönemlik, aylık ve günlük öğrenim imkanlarından faydalanarak okulun eğitim ortamını zenginleştirmek ve geliştirmek. Eğitim programlarının uygulamasında çevre ile okul arasında ve okulun öğretmen, uzman ve diğer personeli arasında koordinasyonu sağlamaktır. Eğitim programlarının uygulanmasını, geliştirilmesini ve problemleri tesbit etmek, denetlemek ve değerlendirmek, verileri toplamak.

Öğrenci Hizmetleri: Öğrenci kayıt, kabul, devam, imti-

han, sınıf gecme, belge ve diploma islerini yapmak, öğrencilerin sağlık, beslenme ve rehberlik hizmetlerini yürütmek. Öğrenci devamsızlığını takip etmek ve disiplin islerini yürütmek. Öğrencileri uygun program ve mesleklere yönlendirmek. Öğrencilerin eğitsel kol çalışmalarını ve faaliyetlerini teskilatlamak ve koordine etmek; öğrenci faaliyetlerinde diğer okullarla işbirliği yapmak.

Personel Hizmetleri: Okulun öğretmen, uzman ve diğer personel ihtiyaçlarını sağlamak ve il veya ilçe eğitim yönetimine bildirmek. Bunların çalışmalarını planlamak ve personelin, yönetmeliklere göre görev tanımlamasını yapmak; özlük işlerini yürütmek ve yukarı yönetim düzeylerinde bu işleri izlemek; personelin işbaşında yetismesini sağlamak, çalışanlar arasında koordinasyonu gerçekleştirmek, denetlemek.

Yapım, Onarım, Donatım ve Arac (YODA) İşleri: Yapım, onarım, donatım ve eğitim araçları ihtiyacını tesbit etmek. Bunların sağlanmasını plana bağlamak ve il veya ilçe yönetimine teklifte bulunmak, binaların yapım ve onarım çalışmalarını denetlemek.

Bütçeleme İşleri: Okulun para kaynaklarını tesbit etmek, sağlamak ve harekete geçirmek için planlama yapmak. Bütçeleme işleri için gereken işlemleri yapmak. Okulun para kaynaklarını, eğitim amaçlarına yönlendirmek, israfı önlemek. Okulun bütçesini yapmak, il veya ilçe eğitim yönetimine teklifte bulunmak ve bütçe harcamalarını denetlemek.

Her hangi bir okulun teskilat yapısı asağıdaki bölümlerden meydana gelir:

Yönetim: Müdür, müdür yardımcıları.

Kurullar: Okul-ıci kurullar, okul genel kurulu, program kurulu, sınıf öğretmenleri kurulu, dal öğretmenleri kurulu, öğrenci disiplin kurulu.

Okul Çevre İlişkileri: Okul-çevre birliği, okul aile birliği.

Uzmanlık Hizmetleri: Program, ölçme değerlendirme, rehberlik.

Öğrenci Hizmetleri.

Personel Hizmetleri.

YODA işleri.

Bütçeleme işleri.

Yukarıdaki teskilat, en uygun büyüklükteki bir okul için düşünülmüştür. Okul küçüldükçe bürolar birleştirileceği gibi, okul büyüdükçe de yeni bürolar eklenebilir (M.E.B. Özel Sura Sayısı, 1981, s.35). Taşra teskilatlarında olduğu gibi, teskilatların merkez birimlerinin de uygun büyüklükte olması gerekir.

Millî eğitim sistemimizin, merkez teskilatında yeni kurulan genel müdürlük ve daire başkanlıkları, tepede hiyerarsinin gittikçe büyümesine, kurulan bu birimlerin birbirinin yetki alanlarına girmesine ve aralarında rol çatışmasına sebep olmuştur.

Bu durum zaman, para, enerji, insan gücü israfını ve ha-

berlesme güçlüklerini de beraberinde getirmiştir, yetki ve sorumlulukların acıkça belirlenmesini engellemiştir (Kaya, 1984, s.168). İdeal bir teskilatta yetki ve sorumluluklar dengeli olarak paylaştırılmalıdır.

Eğitim sistemimizde yetkiler gereğinden fazla üst düzeyde toplanmış, sorumluluk ise alt kademelere doğru kaydırılmıştır. Yine bugüne kadar yeterli derecede yetki devrine yer verilmemiş, eğitim yöneticilerimiz de yetki devrine karşı pek istekli görünmemiştir. Bu tutumun çeşitli sebepleri vardır. Bunlardan astlara güvenmeme, her şeyi bizzat, görerek o makam tarafından kontrol etme isteği ve statü kaybetme korkusu başta gelmektedir (Kaya, 1984, s.173).

Bu durumlar, uygulamada yetkilerin birbirine karışmasına veya bazı işlerin yetkisizlik sebebiyle zamanında yapılamamasına sebep olmaktadır. (Çelikkol ve Ural, 1973, s.12).

Eğitimde aşırı merkeziyetçilik, yetki ve sorumluluk dengesizliği ve kırtasiyecilik sistemin ağır işlemesine sebep olmuştur. Eğitimde verimliliği düşüren ve tesbit edilen amaçların kaybolmasına sebep olan gelenekleşmiş aşırı kırtasiyeciliğe karşı koyma işi, her şeyden önce eğitim yöneticilerinin görevi olduğu halde, etkili bir yönetimin geliştirilmesi için gerekli bilgi ve beceriden yoksun olan yöneticilerimiz yalnızca yakınmakla yetinmektedirler (Kaya, 1984, s.171).

Koordinasyon:

Koordinasyon, teskilatin daha önceden tesbit edilmiş hedefleri gerçekleştirmek için eldeki mevcut her türlü beşerî ve fizikî kaynakların akılcı bir şekilde birleştirilmesidir. Başka bir acıdan koordinasyon, bir uzlaştırma faaliyetidir. Bir teskilatta çalışan personel, birbirinden farklı çevrelerden gelmiştir. Dolayısıyla bilgi, görgü, hüner, kültür değerleri bakımından birbirinden farklıdır. İşte çoğu zaman bu aykırılığa ihtisas bilgisi ile yararların uzlaştırılarak teskilatin amaçlarına dönük hale getirilmesi işine koordinasyon denir. Teskilatin yaşaması için koordinasyon şarttır. Ayrıca koordinasyon, alınan kararların uygulanmasını ve gerçekleşmesini de sağlayan önemli bir faaliyettir. Çünkü kararlar uygulama safhasında koordinasyona ihtiyaç gösterir (Bursalıoğlu, 1967, s.87).

Kurum ve kuruluşlarda işlerin başarıyla yürütülmesi, gerek çalışmalar, gerekse kullanılan malzemeler arasında düzenli, uygun ve sonuca ulaşılabilir bir bağlantının sağlanması koordinasyon kuvvet ve derecesine bağlıdır(Çepe ve Kılıç, 1976, s.45).

Bir kurulusta üretilen mal ve hizmetin verimliliği o kuruluşun yapısında mevcut bütün birim ve bölümlerin arasındaki işbirliğine bağlıdır. Yöneticilerin koordinasyon konusunda fonksiyonları bir orkestra şefine benzer. Nasıl ki, orkestra şefi çeşitli müzik aletlerinin kullanılmasında uyumu sağlayarak bize güzel bir parça dinletme imkanı buluyor, bunların birbirine uy-

mamaları halinde, hiçbir anlam çıkmıyorsa, yönetimde de durum aynıdır. Yönetici, bir orkestra sefi gibi maiyetindeki elemanlar arasında ne kadar çok işbirliği ve uyum sağlayabilirse mal veya hizmet üretiminde de o derece verimli ve başarılıdır. Para, mal ve zaman israfını azaltmış olur (Tortop ve İspir, 1986).

Koordinasyon, kurum-ici faaliyetleri birbirine uygun bir şekilde bağladığı için, koordinasyonu iyi işleyen bir kurumla, iyi işlemeyen bir kurum arasında manzara çok farklıdır. Koordinasyon arttıkça, personel arasındaki uyum ve haberleşme de o nisbette artar. İdari birimler birbirinden haberdardırlar. Teskilat, çevresinde olup bitenden günü gününe haberdar olur, çevreye uyum kolaylaşır. Buna karşılık, koordinasyon mevcut değilse, idari birimlerin birbirinden haberdar olmaları ve uyum içinde bulunmaları da söz konusu değildir. Koordinasyonun iyi işlemediği teşkilatlarda sorumluluktan kaçma, şahsi menfaatler peşinde koşma ve disiplin olayları hızla artış gösterir. Koordinasyonun zayıf olduğu sistemlerde, mal veya hizmet üretim araçları birbiriyle alakasız bir şekilde bir araya getirilmistir (Tortop ve İspir, 1986, s.155). İdare çalıştırdığı personelden, kurumun amaçlarına, kanun ve yönetmeliklere uygun hareket etmesini bekler. Kurumdaki yetki ve sorumluluklar, personel arasındaki uyum, işbirliği ortamı içinde anlam ve değer kazanır (Canman, 1972, s.7).

Koordinasyon ile denetim arasında sıkı bir ilişki vardır. Bir teşkilatın amaçlara uygun olarak çalışıp çalışmadığı

denetim birimlerince ne kadar çok denetlenirse o teşkilatta koordinasyon o derece yaşama imkanı bulur. Koordinasyon faaliyetlerinin gerçekleşmesinde en önemli vasıta denetimdir. Kişiler ve gruplar düzeyinde gerçekleştirilmiş koordinenin, kontrolün, bütün personel tarafından açıkça görülmüş olması koordinasyona işlerlik getirerek başarıyı arttırır. Bu şekilde yapılan bir denetim aracılığı ile yol gösterici düzenlemeler yapılır, koordinasyon ile ilgili bir takım prensipler personele öğretilir, teşkilat bünyesinde uyumlu hareket ve davranışlar geliştirilir.

Denetim kadar koordinasyonun gerçekleştirilmesinde ikinci bir unsur da teşkilatlanmadır. Teşkilatın semasında görülen bütün birimler ve bölümlere ilişkin yetki, görev ve sorumluluklar ne kadar açık bir şekilde tanımlanmış ise koordinasyon o kurumda o derece rahat gerçekleşme imkanını bulur.

Ayrıca grup toplantıları da koordinasyonun gerçekleşmesinde önemli bir faktördür. Toplantılar, üyelerin çabalarını bütünleştirmelerine imkan hazırlar (Aydın, 1986, s.83).

İnsan unsurunun ağırlıkta olduğu eğitim sistemlerinde koordinasyona fazla ihtiyaç vardır. Çünkü eğitim teşkilatı diğerlerine göre daha hareketlidir. Eğitim teşkilatını meydana getiren her düzeydeki birimler ve bölümler arasındaki ilişkileri istenilen düzeyde sürdürerek bu parçaları kaynaştırıp amaca yönelmek, eğitim yöneticisinin görevidir. Bu sebeple eğitim yöneticilerine genellikle koordinatör denilmektedir (Kaya, 1984, s.174).

Okullarda, ulaşılmak istenen amaçları gerçekteştirmek üzere toplanmış personelin uyum içerisinde görevlerini yerine getirmesine eğitimde koordinasyon denir. Personel arasındaki is-birliğini gerçekteştirecek, okulun amaçlarını benimsetecek, herkesin üzerine düşen görevi yerine getirecek, onları bir takım havasına sokacak okul yöneticisidir.

Okulda gevli bütün çalışanların birbirlerinin işlerine kolaylık göstermeleri, yardım etmeleri, görevlerini yaparken birbirine danışmaları, elde ettikleri başarıları birbirine iletmeleri, başarının yükselmesine ve yapılan her türlü işlerden doyum sağlanmasına etki eder.

Kurumlarda en önemli israf insan emeğinin israfıdır. Organizasyon bünyesindeki koordinasyon bozukluğu arttıkkça emek israfı da ona paralel olarak artmaktadır. Cnk; koordinasyon önceden tesbit edilen amaçları gerçekteştirmek için eldeki beşerf ve fizikf kaynakları bütünleştirme faaliyetidir. Bu ortak amaçlar doğrultusunda çalışan personelin çabalarının birbirleriyle kendiliklerinden bütünleşmesi imkansızdır. Ortak bir amaç doğrultusundaki çabaların bütünleştirilmesi, faaliyetlerde ve zamanda birliğin sağlanması, idarecinin görevidir (Aydın, 1988, s.110). Bir eğitim kurumunda birbirine bağlanması gereken iş ve işlemler bağlanmıyorsa, yapılacak bir işe birden fazla kisi talep oluyorsa o kurumda personelin görevleri arasında koordinasyon bozukluğu var demektir.

Okullarda koordinasyonun bozukluğu ile personel sayısı arasında sıkı bir ilişki vardır. Personel sayısı arttıkça koordinasyonun gerçekleşmesi zorlaşmaktadır. Buna karşılık personel sayısı azaldıkça koordinasyonun kolaylaştığı görülmektedir (Basaran, 1982, s.105).

Haberleşme:

Haberleşme, insanın her cesit davranışını belli bir yönde değistirmek amacıyla bir takım kavram ve sembollerin nakledilmesidir. Böylece haberleşme yoluyla kisiler arası ilişkiler ya iyice iyileşir veya kötüleşir, bunun sonunda teskilattaki resmi olmayan yapı ya düzelir veya bozulur.

Bütün teskilatlar bu anlamda bir haberleşme ağı olarak ele alınabilir. Çünkü teskilatlar devamlı, zaman içerisinde değişen aktif birer varlıktırlar. Teskilatların biyolojik ve fiziki yönleri vardır. Haberleşme, ilgili bilgileri yayarak kararları gerçekleştirir. Her türlü görüs farklılıklarını belli bir düzeyde giderip parçaları kaynaştırarak ve bir araya getirerek teskilatın yek vücut olmasını sağlar. Koordinasyonu meydana getiren en önemli unsur haberleşmedir (Bursalıoğlu 1967, s.76).

Teskilatlarda bilginin bir yerden başka bir yere aktarılması, diğer bir ifadeyle haberleşme, teskilat ve o teskilatın yönetimi açısından çok önemlidir. Teskilatı bir bakıma bir haberleşme ağı olarak da tanımlayabiliriz. Teskilatlarda icra edilen bütün yönetim faaliyetlerinin düzenli bir şekilde işlemlenmesini

sıhhatli haberlesmeye bağlayabiliriz. Haberlesme kanallarından, bilgilerin iki yönlü, doğru, güvenilir, anlaşılır ve hızlı olarak akması iyi işleyen bir haberlesme sisteminin özelliklerindedir. Teskilatta düzenli bir şekilde işleyen haberlesme sistemi, ortak duygu ve düşünceleri yayarak teskilatın bölümlerini, parçalarını birbirine bağlar. Böylece teskilatla ilgili değerler, normlar, üyeler tarafından kabul edilmiş olur. Emirlerin astlara, dilek ve şikayetlerin üstlere ulaşması haberlesme ile mümkündür. Çalışan personelin değerlendirilmesi, işleriyle ilgili olarak harekete geçirilmesi, idari kararlar, planlar ve programlar sistemde kurulmuş haberlesme kanallarından gelen bilgilere göre yapılır.

Etkili bir haberlesme gerek koordinasyonun, gerekse teskilat-çevre ilişkilerinin vazgeçilmez ön şartıdır. Haberlesme sistemi iyi işlemeyen bir teskilatta diğer yönetim faaliyetlerinden beklenen seviyede verim de alınamaz (Kaya 1984, s.174)

Yapıları gereği eğitim teskilatları çok hareketli oldukları için eğitimde haberlesme daha da önemlidir. Haberlesme, yönetimin önemli faaliyetlerinden biri olduğu için kurum içi her türlü çabalar haberlesme olmaksızın ideal seviyede gerçekleşemez. Eğitim kurumlarında etkili bir haberlesmenin gerçekleşmesi, yöneticinin hareket ve davranışlarına bağlıdır.

Yönetici, yönetici kadrolarla, eğitici, öğretici kadroları kaynaştırabiliyor, onların her türlü ihtiyaçlarına paralel

olarak yeni haberleşme kanalları kurabiliyor ve kurulan bu kanalları sürekli açık tutabiliyorsa sistemde haberleşme işleri iyi gidiyor demektir (Aydın, 1986, s.81)

Okul yöneticilerininin diğer alanda olduğu gibi haberleşmenin unsurları konusunda da yetismis olması gerekir. Haberleşme unsurları şunlardır: Haberin gayesi, haberi veren, haberin kapsamı, haberin geçtiği kanallar, haberi ileten vasıtalar, haberi alan ve haberin kişi üzerinde meydana getirdiği etki.

Eğitim kurumlarında, yapıları gereği, resmî haberleşmeye göre resmî olmayan haberleşme daha da önemlidir. Bu sebeple eğitim idarecileri, kişiler ve gruplar arasında cereyan eden haberleşmeye çok dikkat etmelidir. Bunun için de eğitim yöneticileri, sosyalpsikoloji, grup dinamiği ve grup davranışı gibi alanlarda yeterli bilgiye sahip olmalıdır. Okul içi ve okul dışı haberleşme akımlarına yabancı olan bir yöneticiden istenilen düzeyde yönetim faaliyetleri beklenemez (Bursalıoğlu, 1972, s.151).

Anlatmak istediğini yaptığı yazışmalarla yeterli düzeyde anlatabilen, gereksiz sözlere yer vermeyen kısa ve özlü, ama anlatılmak istenenleri açık, sade bir dille anlatan bir yazışma asılları ve üstleri olumlu yönde etkiler (Basaran, 1982, s.105).

Eğitimde kurum-ici haberleşme kadar kurum-dışı haberleşme de önemlidir. Çünkü eğitim teşkilatı, siyasî, iktisadî ve kültürel değismelerden derhal etkilenen bir teşkilattır. Eğitim yöneticisinin, eğitimin millî gaye ve hedeflerinden uzaklaşmamak

sartıyla bu gelişme ve değişimlere uyum sağlaması gerekmektedir. Böyle olmaz ise, eğitim teşebbüsü, diğer sektörlerdeki her türlü değişim ve gelişmenin gerisinde kalmaktadır.

Bunun bir sebebi, genellikle eğitim teşkilatlarının çevre ilişkilerini önemsemeyisi ve kapalı olması, diğeri ise eğitim teşkilatlarının gayelerinin, genellikle liderler ve üst kademe yöneticileri tarafından tesbit edilmiş olmasıdır. Bu iki sebep, eğitim teşkilatlarının açıklık derecesini ve çevre ilişkilerini azalttığından, böyle teşkilatlar cabuk ve çok yıpranmaktadır (Bursalıoğlu, 1973, s.12).

Değerlendirme:

Değerlendirmeyi, daha önce tesbit edilmiş teşkilatın gayelerinin yada yapılması gereken görev ve sorumluluklarının verimli, noksansız, normlara uygun ve zamanında gerçekleşip gerçekleşmediğinin hiyerarsik düzen içinde takip edilmesi şeklinde tanımlayabiliriz (Fisek, 1975, s.238).

Bir teşkilatta yasama organı ve üst yönetim yetkililerince tesbit edilen kuralların uygulanmasını sağlayacak, uygulama sonuçlarını değerlendirecek, sorumlulukları tesbit edecek sistemin kurulması önemli bir konudur. Değerlendirme, teşkilat içinde yapılan faaliyetlerin önceden belirlenmiş plan, program ve talimatlarla uyum halinde olup olmadığının denenmesidir. (Dem, 1976, s.93). Yapılacak değerlendirmeler ister özel kurum veya kuruluşlarda olsun, ister kamu kurum veya kuruluşlarında

olsun mutlaka o kurum veya kuruluşun amaçları esas alınmalıdır. Böylece yapılacak değerlendirmenin amaçlara uygunluğu sağlanmış olacaktır (Kılıc, 1978, s.61).

Değerlendirme ancak kurumun amaç ve fonksiyonları ile ilgisi yönünden anlam ve önem kazanır. Değerlendirme, kurumun amaçlarını gerçekleştirmede yardımcı olacağına ve değerlendirme yapılırken çalışmaların sonuçları ile amaçları mukayese edileceğine göre, ilk önce söz konusu kurumun veya kuruluşun amaçları ve bu amaçlara ulaşması için yapılması gereken faaliyetlerin analizi gerekir (Taymaz, 1977, s.43).

Değerlendirme, teşkilatın amaçlara doğru hareket edip etmediğini kontrole yarayan bir faaliyettir.

Kurulan her teşkilat, kuruluş amaçlarına ulaşabilmesi için elindeki her türlü kit kaynakları en verimli bir şekilde kullanmak zorundadır. Diğer bir ifadeyle, kurumun amaçlarına ulaşabilmesi kaynakları kullanabilmesine bağlıdır. Bu sebeple her kurum faaliyetlerini sürekli olarak denetim ve gözetim altında tutmalı. Kaynaklarını en verimli bir şekilde kullanabilme metotlarını seçmeli. Üretmiş olduğu mal veya hizmetin verimliliğini takip etmeli. Bu açıdan bakıldığında, değerlendirme kurum veya kuruluşlar için hayati önem taşıyor (Taymaz, a.g.e. s.3).

Değerlendirmenin genel amacı, kurumun etkililiğini arttırmaktır. Kurumda uygulanan her türlü programların, faaliyetle-

rin ne derece amaca uygun olarak gerçekleştirildiğini tesbit etmektir. Sadece kurumun hizmetlerini ve programların etkililiğini değil, yönetim tarafından kullanılan her türlü araç gereçleri de değerlendirmelidir.

Kurumda yapılan değerlendirmeler bir zaman dilimi için olmamalı, belli aralıklarla devam etmelidir. Kurumun ulaşmak istediği amaçların gerçekleşmesinde yönetim faaliyetlerinin etkisi ne olmuştur? Düzenlenen faaliyetler çalışan personele ve bu personelin moraline ve motivasyonuna nasıl bir etki yapmıştır? Bütün bunlar değerlendirme kapsamına alınmalıdır.

Değerlendirme sonucu elde edilen veriler yorumlanarak başarılı ve başarısız yönler ortaya çıkarılır. Başarılı olan yolda yürümeye devam edilir, başarısız olan alanlarda ise başarıyı engelleyen sebepler ortaya çıkarılarak, zamanında tedbirler hemen alınır. Değerlendirme faaliyeti sadece yöneticilerle ilgili bir iş değildir, okulda çalışan bütün personeli icine alır (Aydın, 1986, s.88).

Çalışma hayatının en önemli unsuru olan insanı, kendisine konu edinen personel yönetiminin çağımızda gittikçe önem kazandığı görülmeye başlanmıştır. Mal veya hizmet üreten her hangi bir kurum; hammadde, sermaye, teknoloji gibi üretim unsurları yönünden ne kadar güçlü olursa olsun; eğer bunları düzene koyacak, işletecek, yönetecek ve değerlendirecek kalifiye elemandan yoksun ise başarılı olması mümkün değildir. Bu sebeple kurumlar-

da insan unsuruyla başlayan ve onunla biten personel değerlendirilmesinin de önemli bir yerinin olması gerekir (Ersoy 1977,s.1).

Eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesi personel değerlendirilmesi kadar önemlidir. Eğitim faaliyetleri çok büyük masraf ve enerjiyi gerektiren bir iş olduğundan eğitimin ne derece verimli ve faydalı olduğunu tesbit etmek için sistemli bir şekilde değerlendirmeye ihtiyaç vardır. Eğitim faaliyetlerinin sonuçlarının değerlendirilmesini zorunlu kılan sebepler çeşitlidir. Her şeyden önce eğitim harcamaları yatırım özelliğini taşıdığına göre her yatırım sonucunu ölçmek gerekir. Ayrıca, faaliyetlerin sonuçları değerlendirildiğinde yapılan hatalar, aksayan yönler ortaya çıkarılır. Hataların giderilmesi için tedbir alma imkanı doğmuş olur (Uluc, 1979, s.3).

Eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesi içerisinde öğrenci başarısının değerlendirilmesi çok önemli bir yer tutar. Okullarda yapılan eğitim ve öğretim faaliyetleri sonucunda, eğitim ve öğretime katılan öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesi bir çok bakımdan gereklidir. Değerlendirme işlemiyle okulun amacalarına ne kadar ulaşıldığı ortaya çıkar. Öğrencilerin zihni yetenekleri açısından ele alındığı taktirde değerlendirme, onların yeteneklerine göre çalışıp çalışmadıklarını gösterir. Öğrenciler, imtihan gününün yaklaştığını bilerek daha çok çaba gösterirler.

Değerlendirme, dikkatsiz, ihmalci ve tembel öğrenci için Demokles'in kılıcı gibidir. Değerlendirme, sınıf içindeki öğrencilerin kuvvetli ve zayıf taraflarını ortaya çıkarır. Hangi bakımdan yardıma ihtiyaç duyduklarını belirler. Değerlendirme sayesinde çeşitli öğretim metodları ile çeşitli öğretmenlerin başarıları üzerinde araştırma ve incelemeler yapmak mümkün olur. Eğitim programlarının geliştirilmesinde de değerlendirme sonuçlarından yararlanılabilir (Ward, 1964, s.25).

Teskilatın amaçlarına göre ürün üretip üretmediğini kontrol için kullanılan kelimelerden biri denetim, diğeri ise değerlendirmedir. Okulda düzenlenen işlerin okulun amaçlarına göre düzenlenebilmesi planlamaya bağlıdır. Planın uygulanmasını garanti altına almak için de denetime ve değerlendirmeye ihtiyaç vardır.

Denetim, planlanan işlerin uygulama esnasında plandan sapmalarını önlemek ve düzeltmek için yapılan bir yönetim faaliyetidir. Okulun yönetiminden sorumlu personel ve eğitim denetçisi, uygulamaları takip ederek plandan sapmayı önleyici cabalarda bulunur.

Değerlendirme ise, planlanan işlerin daha önceden planlandığı gibi ve amaçlara uygun olarak gidip gitmediğini kontrol etmedir. Değerlendirme yoluyla okul yöneticisi, müfettiş ve okulda bu işi bilen diğer personel uygulamacıya o işin daha doğru nasıl yapılabileceği konusunda yardımcı olur. Gerek değerlendirme gerekse denetim, okulda yürütülen yönetim faaliyetlerinin

vazgeçilmez birer parçalarıdır. Okuldaki yönetim ve eğitimle ilgili her türlü faaliyetlerin hedeflere ulaşması için denetim ve değerlendirmeye ihtiyaç vardır.

Denetim ve değerlendirmenin iyi işlemediği eğitim sistemlerinde işler birbirine karışır. Personel hangi işi, kiminle, hangi düzeyde nasıl gerçekleştirebileceğini bilemez (Başaran, 1982 s.106)

B Ö L Ü M - III
BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, anketler vasıtasıyla toplanan bulgulara yer verilmektedir. Bulgular verilirken aşağıdaki sıra izlenmiştir:

1- Arastırmanın örneklemini oluşturan denekleri tanıtıcı sekiz cesit kimlik bilgileri.

2- İmam-Hatip Liselerinde yönetim faaliyetlerinin nasıl işlediğine ilişkin deneklerin görüşleri sıra ile verilmiştir.

Yönetici Ve Öğretmenleri Tanıtıcı Bilgileri:

Arastırmada örnekleme olarak secilen 500 okul müdürü, müdür yardımcısı ve öğretmene geliştirilimıs anketler Konya Millî Eğitim Müdürlüğü aracılığı ile gönderilimıs, gönderilen anketlerden 352'si (% 70.4) geri dönmüştür. Anketin gönderildiğı 500 denekten 50'si (% 10) okul yöneticisi, geriye kalan 450'si (%90) ise öğretmendir. Okul müdür ve müdür yardımcılarında 37'sinin (% 74), öğretmenlerden ise 304'ünün (%67) anketleri doldurup arastırmacıya geri gönderdiği, 11'nin ise, cevapsız olması nedeniyle idareci mi? yoksa öğretmen mi? olduğunun belirtilmediğı görülmüştür.

Değerlendirilen anketlerin kimlik bilgilerine göre dağılımı şöyledir:

Cinsiyeti:

Toplam olarak deneklerin 270'i (% 77) erkek, 74'ü (% 21) kadındır. Kadınlardan 5'i idareci, 67'si ise öğretmendir. Erkeklerden 32'si idareci, 236'sı öğretmendir. Deneklerin cinsiyete göre dağılımı tablo 4'de verilmiştir.

T A B L O - 4

DENEKLERİN CİNSİYETE GÖRE DAĞILIMI

Cinsiyete Göre	Cevapsız %		Erkek %		Kadın %		Toplam
Cevapsız	7	64	2	18	2	18	11
İdareci	0	00	32	86	5	14	37
Öğretmen	1	00	236	78	67	22	304
Genel Toplam	8	2	270	77	74	21	352

Medeni Durum:

Deneklerin 287'si (% 82) evli, 54'ü (% 15) bekârdır. Deneklerin medeni halleri ile ilgili bilgiler tablo 5'te verilmiştir.

T A B L O - 5

DENEKLERİN MEDENİ DURUMLARINA GÖRE DAĞILIMI

Medeni Durumuna Göre:	Cevapsız %		Evli %		Bekâr %		Toplam
Cevapsız	8	73	0	0	3	27	11
İdareci	0	00	32	86	5	14	37
Öğretmen	3	1	255	84	46	15	304
Genel Toplam	11	3	287	82	54	15	352

Bransı:

Deneklerin 153'ü (% 43) meslek dersleri, 44'ü (% 13) Türkçe-edebiyat, 44'ü (% 13) sosyal bilimler, 78'i (% 22) fen bilimleri matematik, 19'u (% 5) yabancı dil, 6'sı (% 2) güzel sanatlar öğretmenidir. Tablo 6'ya bakıldığında okul idarecilerinin tamamına yakını (% 89) meslek dersleri öğretmenlerinden seçilmiştir. Bu durum ise, meslek okulu oluşunun tabii sonucudur. Yabancı dil ve güzel sanatlar bransından olup, halen Imam-Hatip Lisesinde idarecilik yapan görülmemektedir. Türkçe-edebiyat grubu öğretmenlerinden 1, sosyal bilimlerden 2, fen bilimleri-matematik grubundan da 1 kişi halen okul idarecisi olarak görev yapmaktadır. Deneklerin branslara göre dağılımı tablo 6'da verilmiştir.

T A B L O - 6

DENEKLERİN BRANSA GÖRE DAĞILIMI

Bransa Göre	Cevapsız%	1 %	2 %	3 %	4 %	5 %	6 %	Topl.
Cevapsız	7 64	1 9	1 9	1 9	0 0	1 9	0 0	11
İdareci	0 00	33 89	1 3	2 5	1 3	0 0	0 0	37
Öğretmen	1 00	119 39	42 14	41 13	77 25	18 6	6 2	304
Genel Top.	8	2 153 18	44 13	44 13	78 22	19 5	6 2	352

Öğretmen Olarak Mesleki Kıdem:

Öğretmenlerin mesleki kıdem olarak dağılımında en büyük grubu, 109 (% 31) kişi ile 4 yıl ve daha az yıllık kıdemi olanlar oluşturmaktadır. Bu okullarda görevli toplam öğretmenlerden

49

84'ü (% 24) 5-9 yıl, 69'u (% 20) 10-14 yıl, 41'i (% 12) 15-19 yıl, 27'si (% 8) 20-24 yıl, 15'i (% 4) 25 yıl ve daha çok mesleki kıdeme sahip olduğu görülmektedir. Tablo 7'ye bakıldığında 4 yıldan daha az kıdemi olanlar toplam deneklerin yaklaşık 1/3 ini oluştururken, 25 yıl ve daha fazla kıdemi olanlar 15 kişi (% 4) ile çok küçük bir grubu meydana getirmektedirler. Bu da bize, emekliliğini hak eden öğretmenlerin meslekte daha fazla kalma eğiliminde olmadığı kanaatini vermektedir.

T A B L O - 7

DENEKLERİN ÖĞRETMEN OLARAK MESLEKİ KIDEMLERİNE GÖRE DAĞILIMI

Öğretmenlik- teki Kıdemi:	Cevapsız	%	1 %	2 %	3 %	4 %	5 %	6 %	Top
Cevapsız	7	64	3 27	0 0	0 0	0 0	1 9	0 0	11
İdareci	0	00	8 22	11 30	7 19	5 14	4 11	2 5	37
Öğretmen	0	00	98 32	73 24	62 20	36 12	22 7	13 4	304
Genel Toplam	7	2	109 31	84 24	69 20	41 12	27 8	15 4	352

Öğrenim Durumu:

Arastırma kapsamına alınan toplam deneklerin, 50'si (%14) İlahiyat Fakültesi, 48'i (% 14) Eğitim Fakültesi, 98 (% 28) Yüksek İskam Enstitüsü, 35'i (%10) Yüksek Öğretmen Okulu, 94'ü (%27) Eğitim Enstitüsü, 17'si (% 5) diğer eğitim kurumlarından mezundur.

Tablo 8'e bakıldığında en yüksek grubu % 28 ile Yüksek İslam Enstitüsü mezunları oluşturmaktadır. İlahiyat Fakültesi mezunlarınınin genel dağılım icinde küçük bir grubu oluşturması bu okulların 1986 yılında mezun vermeye başlamalarına bağlayabili-

riz. Aynı durum 1982 yılında Eğitim Fakültesine dönüştürülen Eğitim Enstitüleri için de söz konusudur.

Okul yöneticilerinin büyük çoğunluğu (% 65) Yüksek İslam Enstitüsü mezunudur. Buna % 22 ile İlahiyat Fakültesi mezunları da eklenirse toplam din eğitimi kurumu mezunlarının yüzdesi % 37'ye ulaşmaktadır. Tablo 8'de deneklerin en son bitirdikleri eğitim kurumlarına göre dağılımı verilmiştir.

T A B L O - 8

DENEKLERİN EN SON BITİRDİKLERİ EĞİTİM KURUMLARINA GÖRE DAĞILIMI

Eğitim Durumu	Cevapsız%	1 %	2 %	3 %	4 %	5 %	6 %	Top							
Cevapsız	7	64	1	9	1	9	0	0	11						
İdareci	0	0	3	22	0	0	24	65	1	3	4	11	0	0	37
Öğretmen	3	1	41	13	47	15	74	24	33	11	89	29	17	6	304
Genel toplam	10	3	50	14	48	14	98	28	35	10	94	27	17	5	352

İdarecilikteki Kıdemi:

Deneklerin idarecilikteki kıdeme göre dağılımında en büyük 21 (% 57) kişi ile 4 yıl ve daha az idarecilik kıdemi olanlar oluşturmakta. Bu grubu 12 (% 32) kişi ile 5-9 yıl idarî kıdemi olanlar izlemekte. Her iki grubun toplamı, yani 9 yıl ve daha az kıdemi olanlar % 89 ile çok büyük bir grubu oluşturmaktadır. İdarecilerden 1'i (% 3) 10-14 yıl, 1'i (% 3) 15-19 yıl, 1'i (% 3) 20-24 yıl idarecilikte kıdeme sahip iken, 25 yıl ve daha çok idarecilik yapan hiç görülmüştür.

T A B L O - 9

İDARECİLERİN İDARECİLİKTEKİ KIDEME GÖRE DAĞILIMI

İdarecilik- teki Kıdemi:	Cevapsız	%	1 %	2 %	3 %	4 %	5 %	6 %	Top
Cevapsız	10	91	1	9	0	0	0	0	11
İdareci	1	3	21	57	12	32	1	3	37
Öğretmen	144	47	123	40	28	9	6	2	304
Genel Toplam	155	44	145	41	40	11	7	2	352

Tablo 9'a bakıldığında; İmam-Hatip Lisesi idarecilerinin tamamına yakını (% 89) 9 yıl ve daha az idari kıdeme sahip olduğu görülmektedir. Bu eğitim kurumlarına atanan idareciler çeşitli sebeplerle bu görevi uzun süre devam ettiremedikleri ortaya çıkmaktadır. Sonuçta uzun zaman içinde kazanılmış idari tecrübelerin ideal bir şekilde kullanılmadığı görülmektedir.

Deneklerin Katıldıkları Hizmet-İci Eğitimleri:

Deneklerden 203'ü (% 58) hiç hizmet-ici eğitime katılmamış. Araştırma kapsamına alınan deneklerden sadece 121'i (% 35) hizmet-ici eğitim kursuna katılmıştır. 28 denek (% 8) ise bu soruya hiç cevap vermemiştir. Bu durumda toplam deneklerden yarısından çoğunun (% 58) hiç hizmet-ici eğitim kursuna katılmadığı, dolayısıyla mesleğiyle ilgili alanda gelişen ve değişen bilim ve teknolojiyi hizmet-ici eğitim yolu ile izleyemediği görülmektedir.

Araştırma kapsamındaki denekler idareci ve öğretmen olarak ayrı ayrı alt gruplar olarak ele alındığında da durumun aynı olduğu görülmektedir.

Toplam 37 idareciden 15'i (% 41) hiç hizmet-ici eğitime katılmamış, 9'u (% 24) bir defa, 7'si (% 19) iki defa, 2'si (% 5) üç defa, 1'i (% 3) dört defa, 1'i (% 3) beş defa hizmet-ici eğitime katılmıştır.

İmam-Hatip Lisesi idarecilerinin tamamına yakınının (% 89) hizmet öncesi eğitim yöneticiliği veya okul yöneticiliği programından geçmemesi (İlahiyat Fakültesi veya Yüksek İslam Enstitüsü mezunu oluşu sebebiyle), hizmet-icinde ise bu yöneticilerin yarıya yakını (% 41) hiç bir hizmet-ici eğitim imkanından yararlandırılmaması bu konuda hizmet-ici eğitim ihtiyacını belirtmektedir.

Hizmet öncesi yetistirebilecekleri bir okulu olmayan bu okul yöneticilerinin tablo 10'dan da rahatlıkla anlaşılacağı gibi hizmet-ici yetiştirme imkanları da oldukça sınırlıdır.

Sonuçta, ne hizmet öncesinde ne de hizmet icinde yetistiren bu okul yöneticilerinin yöneticilik görevine hazırlanmaları için tek yol kalmaktadır: Deneme yanılma yolu. Bu yol ise hem zaman alıcı hem de çok pahalı bir yoldur.

Örnekleme alınan toplam 304 öğretmenden 185'inin (% 61) hiç hizmet-ici eğitime katılmaması, 66'sinin (% 22) bir defa, 22'sinin (% 7) iki defa, 5'inin (% 2) üç defa, 6'sinin (% 2) dört defa, 1'inin (% 00) beş defa hizmet-ici eğitime katılması öğretmenler icinde hizmet-ici eğitime olan ihtiyacı açıkça ortaya koymaktadır.

T A B L O - 10

DENEKLERİN KATILDIKLARI HİZMET-İCİ EĞİTİM
SAYISINA GÖRE DAĞILIMI

Katıldıkları H.i.E	Cevapsız%	1 %	2 %	3 %	4 %	5 %	6 %	Top
Cevapsız	7	64	3 27	1 9	0 0	0 0	0 0	11
İdareci	2	5	15 41	9 24	7 19	2 5	1 3	37
Öğretmen	19	6	185 61	66 22	22 7	5 2	6 2	304
Genel toplam	28	8	203 58	76 22	29 8	7 2	7 2	352

Yönetim Fonksiyonları Açısından İmam Hatip Liselerinin Değerlendirilmesine İlişkin Görüşler:

Uygulanan ankette İmam Hatip Liselerindeki yönetim faaliyetleriyle ilgili olarak 42 adet soru bulunmaktadır. Her yönetim süreci için ayrı ayrı 7'şer soru sorulmuştur. Burada alınan cevapların bulgu ve yorumuna yer verilmiştir.

İmam Hatip Lisesi İdarecilerinin Verdiği Kararlarda Tarafsız Kalabilmeleri:

Deneklere, İmam Hatip Lisesi idarecilerinin karar verirken tarafsız kalabilmeleri sorulmuştur. (Soru 1)

Bu soruya genel olarak deneklerin 4'ü (%1) cevap vermemiş, 87'si (%25) hiç, 64'ü (%18) az, 65'i (%18) orta, 93'ü (%26) çok, 39'u (% 11) pekkok şeklinde cevap vermiştir.

Khi-kare çözümlemesi sonuçlarında görevine bransına, öğretmenlikteki kıdemine, bitirdiği en son okula ve idarecilikteki kıdeme göre denekler arasında manidar farklılıklar vardır.

TABLO-11
DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİ İDARECİLERİNİN VERDİĞİ KARARLARDA TARAFSIZ KALABİLMELERİNE İLİSKİN GÖRÜŞLERİ

Gruplar	Cevabsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	5	14	4	11	5	14	14	38	9	24	37	11.622
2. Öğretmen	4	1	80	26	59	19	56	18	78	26	27	9	304	1.433
3. Cevapsız	-	-	2	18	1	9	4	36	1	9	3	27	11	*
$\chi^2 = 13.056$ S.D.= 4 İhtimal= 0.011006 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	-	-	22	14	24	16	33	22	54	35	20	13	153	12.085
2. Türkçe-Edebiyat	1	2	17	39	10	23	5	11	10	23	1	2	44	4.663
3. Sosyal Bilimler	2	5	17	39	4	9	9	20	7	16	5	11	44	7.807
4. Fen Bilimleri-Mat	1	1	22	28	19	24	9	12	19	24	8	10	78	4.125
5. Yabancı Dil	-	-	6	32	4	21	5	26	2	11	2	11	19	3.057
6. Güzel Sanatlar	-	-	3	50	2	33	-	-	-	-	1	17	6	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	1	13	4	50	1	13	2	25	8	*
$\chi^2 = 31.736$ S.D.=12 İhtimal= 0.001519 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	-	-	43	39	27	25	16	15	17	16	6	6	109	19.974
2. 5-9 yıl	2	2	19	23	15	18	13	15	23	27	12	14	84	1.693
3. 10-14 yıl	1	1	9	13	8	12	20	29	25	36	6	9	69	12.471
4. 15-19 yıl	1	2	8	20	6	15	6	15	15	37	5	12	41	2.584
5. 20-24 yıl	-	-	5	19	2	7	5	19	9	33	6	22	27	5.865
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	3	20	5	33	2	13	3	20	2	13	15	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	1	14	3	43	1	14	2	29	7	*
$\chi^2 = 42.587$ S.D.=16 İhtimal= 0.000323 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	-	-	10	20	9	18	9	18	17	34	5	10	50	1.199
2. Eğitim Fakültesi	3	6	16	33	7	15	9	19	9	19	4	8	48	3.263
3. Yüksek İslam Enst.	-	-	11	11	15	15	22	22	36	37	14	14	98	12.245
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	19	54	10	29	4	11	1	3	1	3	35	20.583
5. Eğitim Enstitüsü	1	1	24	26	19	20	14	15	26	28	10	11	94	0.650
6. Diğer	-	-	7	41	3	18	4	24	2	12	1	6	17	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	1	10	3	30	2	20	4	40	10	*
$\chi^2 = 37.940$ S.D.=12 İhtimal= 0.000157 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	45	31	36	25	22	15	31	21	10	7	145	9.854
2. 5-9 yıl	-	-	12	30	2	5	4	10	16	40	6	15	40	9.279
3. 10-14 yıl	1	14	2	29	1	14	2	29	1	14	-	-	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	1	25	-	-	-	-	1	25	2	50	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	1	*
6. Cevapsız	2	1	27	17	25	16	37	24	43	28	21	14	155	7.334
$\chi^2 = 26.467$ S.D.= 8 İhtimal= 0.000874 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM	4	1	87	25	64	18	65	18	93	26	39	11	352	

Görevine göre idareciler Öğretmenlerden daha farklı düşünmektedir. İdarecilerin % 38'i kendilerini çok derecede tarafsız görmektedir. Görevine göre denekler arasında 0,01 düzeyinde manidar farklılık vardır.

Bransa göre ise, güzel sanatlar grubu öğretmenleri diğerlerinden daha farklı düşünmektedir. İdarecilerin tarafsızlığını güzel sanatlar grubunun % 50'si hiç düzeyinde bulurken, meslek dersi öğretmenleri çok ve bekcok olarak görmektedirler. Manidarlık seviyesi 0,0015'dir.

Öğretmenlikteki kıdeme göre de 4 yıl ve daha az kıdemi olanlar diğerlerinden daha farklı düşünmekte, idarecilerden daha fazla tarafsızlık beklemektedir.

Bitirdiği en son okula göre, Yüksek İslam Enstitüsü mezunlarının % 37'si idarecilerin tarafsızlığını çok derecede olduğunu isaretlerken, bunların aksine Yüksek Öğretmen Okulu mezunlarının % 54'ü idarecilerin tarafsızlığını hiç düzeyinde görmektedir. Manidarlık seviyesi 0,00015'dir.

İdarecilikteki kıdeme göre denekler arasındaki manidarlık 0,00087'dir. Yöneticilikteki kıdemi 5-9 yıl olan grup diğer gruplardan farklı düşünmektedir. Tablo 11'de deneklerin 1. soruya verdikleri cevaplar yer almaktadır.

Yürüttükleri Hizmetlerle İlgili Olarak Karar Verirken
İmam-Hatip Lisesi İdarecilerinin Bilgi Toplama Ve Değerlen-
dirmeye Yer Verme Derecesi:

Bu soru ile,deneklere İmam Hatip Lisesi idarecilerinin karar verirken ne derecede bilgi toplamaya ve değerlendirmeye yer verdiği sorulmuştur.(Soru 2)

Bu soruya deneklerin 2'si (%1) hiç cevap vermemiş,75'i (%21) hiç,80'i (%23) az,63'ü (%18) orta,106'sı (%30) çok,26'sı (%7)pekçok şeklinde cevap vermiştir.

Görevine, bransına, öğretmenlikteki kıdemine, en son bitirdiği okuluna ve idarecilikteki kıdemine göre denekler arasında manidar farklılık var.

Görevine göre, deneklerden idareciler, öğretmenlerden farklı düşünmekte, idarecilerden %15'i bilgi toplamaya yer verildiğini belirtmektedir. Görevine görede olduğu gibi bransına göre de meslek dersleri öğretmenleri diğer gruplardan farklı düşünmektedir. Manidarlık seviyesi 0,054'dür.

İdarecilikteki kıdeme göre 5-9 yıllık kıdemi olanlar bu soruya çok derecede cevap vermişler,yani idarecilerin bilgi toplama önem verdiklerini belirtmişlerdir. Manidarlık seviyesi 0,0085'dir. Tablo 12'de deneklerin 2. soruya verdikleri cevaplar yer almaktadır.

TABLO-12

N YÜRÜTTÜKLERİ HİZMETLERE İLİSKİN OLARAK KARAR VERİRKEN İMAN-HATİP LİSESİ İDARECİLERİNİN BİLGİ TOPLAMA VE DEĞERLENDİRME-
YE YER VERMELERİNE İLİSKİN GÜRÜSLERİ

Gruplar	Cevabsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	5	14	3	8	5	14	19	51	5	14	37	13.262
2. Öğretmen	2	1	68	22	76	25	57	19	83	27	18	6	304	1.625
3. Cevapsız	-	-	2	18	1	9	1	9	4	36	3	27	11	*
$\chi^2 = 14.886$ S.D.= 4 İhtimal= 0.004943 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	-	-	22	14	26	17	31	20	62	41	12	8	153	11.536
2. Türkçe-Edebiyat	1	2	11	25	13	30	9	20	8	18	2	5	44	3.752
3. Sosyal Bilimler	1	2	13	30	12	27	5	11	11	25	2	5	44	3.736
4. Fen Bilimleri-Mat	-	-	19	24	20	26	14	18	19	24	6	8	78	1.582
5. Yabancı Dil	-	-	7	37	6	32	3	16	2	11	1	5	19	5.332
6. Güzel Sanatlar	-	-	3	50	2	33	-	-	1	17	-	-	6	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	1	13	1	13	3	38	3	38	8	*
$\chi^2 = 25.993$ S.D.=16 İhtimal= 0.054122 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	39	36	30	28	21	19	17	16	1	1	109	25.406
2. 5-9 yıl	-	-	15	18	17	20	15	18	30	36	7	8	84	1.846
3. 10-14 yıl	1	1	7	10	15	22	14	20	27	39	5	7	69	6.066
4. 15-19 yıl	-	-	9	22	8	20	3	7	17	41	4	10	41	4.857
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	7	26	5	19	10	37	5	19	27	11.796
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	5	33	2	13	5	33	2	13	1	7	15	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	1	14	-	-	3	43	3	43	7	*
$\chi^2 = 49.979$ S.D.=16 İhtimal= 0.000022 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	-	-	11	22	11	22	5	10	22	44	1	2	50	4.901
2. Eğitim Fakültesi	1	2	15	31	11	23	10	21	11	23	-	-	48	2.663
3. Yüksek İslam Enst. ..	-	-	11	11	14	14	27	28	35	36	11	11	98	13.647
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	13	37	16	46	3	9	3	9	-	-	35	17.801
5. Eğitim Enstitüsü	-	-	21	22	22	23	16	17	27	29	8	9	94	0.206
6. Diğer	-	-	4	24	5	29	2	12	5	29	1	6	17	*
7. Cevapsız	1	10	-	-	1	10	-	-	3	30	5	50	10	*
$\chi^2 = 39.219$ S.D.=12 İhtimal= 0.000096 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	-	-	44	30	37	26	23	16	34	23	7	5	145	9.019
2. 5-9 yıl	-	-	2	5	11	28	7	18	15	38	5	13	40	7.925
3. 10-14 yıl	1	14	1	14	2	29	1	14	2	29	-	-	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	-	-	1	25	1	25	-	-	2	50	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	1	*
6. Cevapsız	1	1	28	18	29	19	31	20	54	35	12	8	155	3.572
$\chi^2 = 20.517$ S.D.= 8 İhtimal= 0.008549 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM														
	2	1	75	21	80	23	63	18	106	30	26	7	352	

İmam-Hatip Lisesinde, Verilen Bir Karardan Etkilenen Bir Kişinin, O Karar Ameliyesine Katılma Derecesi:

Deneklere, İmam-Hatip Lisesinde karar verilirken o karardan etkilenen kişilerin de görüşlerinin alınma derecesi sorulmuştur. Bu soruya deneklerin genel olarak 10'u (%3) hiç cevap vermemiş, 90'ı (%26) hiç, 40'ı (%11) az, 112'si (%32) orta, 88'i (%25) çok, 12'si (%3) pekçok şeklinde cevap vermiştir.

İmam-Hatip Liselerinde karar ameliyesine katılma bakımından görevine göre denekler arasında manidar bir farklılık yoktur.

Denekler arasında, bransına, öğretmenlikteki kıdemine, mezun olduğu okula ve idarecilikteki kıdemine göre manidar farklılıklar vardır.

Bransa göre, meslek dersleri öğretmenlerinin %39'u karara katılmanın orta derecede gerçekleştiğini belirtirken, Türkçe-Edebiyat grubu öğretmenlerinin %36'sı bunun hiç gerçekleşmediğini savunmaktadır. Burada da idari kademedeki meslek dersleri öğretmenlerinin bulunması cevaplama da etkili olmuştur. Manidarlık seviyesi 0,00048'dir.

İdarecilikteki kıdeme göre, 4 yıl ve daha az kıdemi olanlar karara katılmanın az düzeyinde (%37) gerçekleştiğini belirtirken, 5-9 yıl kıdemi olanlar bu katılmanın çok düzeyinde gerçekleştiğini belirtmektedir. Burada, idarecilikteki kıdem arttıkça karara katılmaya daha çok önem verildiği ortaya çıkmaktadır.

DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİNDE VERİLEN BİR KARARDAN ETKİLENEN
KİŞİNİN O KARAR AMELİYESİNE KATILMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Gruplar	Cevabsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	5	14	2	5	13	35	14	38	3	8	37	6.934
2. Öğretmen	8	3	85	28	36	12	93	31	73	24	9	3	304	0.799
3. Cevapsız	2	18	-	-	2	18	6	55	1	9	-	-	11	*
$x^2 = 7.733$ S.D.= 4 İhtimal= 0.101860 (Not: 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	2	1	22	14	16	10	59	39	47	31	7	5	153	12.087
2. Türkçe-Edebiyat	2	5	16	36	3	7	13	30	10	23	-	-	44	2.667
3. Sosyal Bilimler	2	5	20	45	4	9	10	23	6	14	2	5	44	10.402
4. Fen Bilimleri-Mat	1	1	25	32	12	15	17	22	20	26	3	4	78	4.579
5. Yabancı Dil	-	-	6	32	3	16	7	37	3	16	-	-	19	*
6. Güzel Sanatlar	-	-	1	17	2	33	2	33	1	17	-	-	6	*
7. Cevapsız	3	38	-	-	-	-	4	50	1	13	-	-	8	*
$x^2 = 29.735$ S.D.= 9 İhtimal= 0.000487 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	5	5	37	34	20	18	25	23	20	18	2	2	109	11.816
2. 5-9 yıl	-	-	23	27	6	7	30	36	19	23	6	7	84	2.246
3. 10-14 yıl	2	3	10	14	7	10	27	39	21	30	2	3	69	6.362
4. 15-19 yıl	1	2	16	39	-	-	10	24	13	32	1	2	41	7.616
5. 20-24 yıl	-	-	3	11	3	11	8	30	12	44	1	4	27	6.016
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	1	7	4	27	8	53	2	13	-	-	15	*
7. Cevapsız	2	29	-	-	-	-	4	57	1	14	-	-	7	*
$x^2 = 34.056$ S.D.=12 İhtimal= 0.000660 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	1	2	10	20	5	10	20	40	12	24	2	4	50	1.893
2. Eğitim Fakültesi	3	6	17	35	6	13	11	23	9	19	2	4	48	3.701
3. Yüksek İslam Enst.	1	1	12	12	9	9	37	38	34	35	5	5	98	12.468
4. Yüksek Öğretmen Okulu	2	6	19	54	5	14	5	14	4	11	-	-	35	17.033
5. Eğitim Enstitüsü	-	-	26	28	13	14	30	32	22	23	3	3	94	0.491
6. Diğer	-	-	6	35	2	12	5	29	4	24	-	-	17	*
7. Cevapsız	3	30	-	-	-	-	4	40	3	30	-	-	10	*
$x^2 = 35.587$ S.D.=12 İhtimal= 0.000377 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	2	1	54	37	20	14	39	27	29	20	1	1	145	9.106
2. 5-9 yıl	-	-	9	23	2	5	11	28	15	38	3	8	40	4.395
3. 10-14 yıl	1	14	-	-	1	14	4	57	1	14	-	-	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	1	25	-	-	1	25	2	50	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	1	*
6. Cevapsız	7	5	26	17	17	11	56	36	41	26	8	5	155	6.665
$x^2 = 20.166$ S.D.= 6 İhtimal= 0.002588 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM														
	10	3	90	26	40	11	112	32	88	25	12	3	352	

Imam-Hatip Lisesi Idarecilerinin, Karar Verirken Harekete
Gecirici Uzlastırıcı ve Koordine Edici Bir Fonksiyon Göste-
bilme Derecesi:

Bu soruya genel olarak deneklerin 2'si (% 1) hic cevap vermemis, 84'ü (% 24) hic, 50'si (% 14) az, 79'u (% 22) orta , 94'ü (% 27) cok. 43'ü (% 12) pek cok seklinde fonksiyonun gerceklestigiini belirtmislerdir.

Bransına göre, bu soru ile ilgili olarak denekler arasında manidar bir farklılık görülmemistir.

Görevine göre,denekler arasında manidar farklılık ortaya cıkmıstır.Manidarlık düzeyi 0.001'dir.Idarecilerin yarısından çoğu (%70) uzlastırıcılık fonksiyonunun cok ve pek cok düzeyinde gerceklestirildiğini belirtmislerdir.

Idarecilikteki kідeme göre; deneklerden 5-7 yıl kідemi olanların %38'i bu soruya cok düzeyinde cevap vererek farklılık göstermislerdir.Manidarlık seviyesi 0,004'dür.Tablo 14'de deneklerin 4. soruya verdikleri cevaplar yer almaktadır.

Eğitimde Asırı Merkezivetciliğin Imam-Hatip Lisesinde Karar
Yetki Ve Fonksiyonlarının Rasyonel Bir Sekilde Dağılımını
Engelleme Derecesi:

Bu soruya toplam deneklerin 8'i (%2) hic cevap vermemis,geriye kalan deneklerin 85'i (%24) hic, 64'ü (%18) az, 103'ü (%29)orta, 70'i (%20)cok,22'si (%6) pek cok düzeyinde asırı mer-

61
TABLO14
DENEKLERİN İMAM-HATİP LİSESİ İDARECİLERİNİN, KARAR VERİRKEN HAREKETE GECİRİCİ, UZLAŞTIRICI VE KOORDİNE EDİCİ BİR FONKSİYON GÖSTEREBİLMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Gruplar	Cevabsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	5	14	2	5	4	11	16	43	10	27	37	16.357
2. Öğretmen	2	1	76	25	48	16	71	23	76	25	31	10	304	2.004
3. Cevapsız	-	-	3	27	-	-	4	36	2	18	2	18	11	*
$x^2 = 18.361$ S.D.= 4 İhtimal= 0.001049 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	-	-	24	16	21	14	33	22	51	33	24	16	153	4.732
2. Türkçe-Edebiyat	1	2	15	34	4	9	13	30	10	23	1	2	44	4.240
3. Sosyal Bilimler	1	2	12	27	10	23	7	16	11	25	3	7	44	3.331
4. Fen Bilimleri-Mat	-	-	22	28	10	13	16	21	19	24	11	14	78	1.585
5. Yabancı Dil	-	-	7	37	3	16	6	32	1	5	2	11	19	*
6. Güzel Sanatlar	-	-	3	50	2	33	-	-	-	-	1	17	6	*
7. Cevapsız	-	-	1	13	-	-	4	50	2	25	1	13	8	*
$x^2 = 13.888$ S.D.= 9 İhtimal= 0.126364 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	49	45	14	13	21	19	19	17	5	5	109	25.695
2. 5-9 yıl	-	-	17	20	11	13	18	21	24	29	14	17	84	3.059
3. 10-14 yıl	1	1	7	10	10	14	18	26	24	35	9	13	69	9.000
4. 15-19 yıl	-	-	3	7	11	27	7	17	13	32	7	17	41	10.588
5. 20-24 yıl	-	-	2	7	3	11	8	30	9	33	5	19	27	*
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	5	33	1	7	3	20	4	27	2	13	15	*
7. Cevapsız	-	-	1	14	-	-	4	57	1	14	1	14	7	*
$x^2 = 48.343$ S.D.=12 İhtimal= 0.000001 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	-	-	10	20	9	18	9	18	18	36	4	8	50	2.464
2. Eğitim Fakültesi	1	2	16	33	4	8	11	23	13	27	3	6	48	2.452
3. Yüksek İslam Enst.	-	-	14	14	11	11	23	23	30	31	20	20	98	5.252
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	13	37	11	31	6	17	4	11	1	3	35	11.432
5. Eğitim Enstitüsü	-	-	27	29	11	12	21	22	23	24	12	13	94	1.310
6. Diğer	-	-	3	18	4	24	5	29	4	24	1	6	17	*
7. Cevapsız	1	10	1	10	-	-	4	40	2	20	2	20	10	*
$x^2 = 22.910$ S.D.=12 İhtimal= 0.028498 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	-	-	42	29	28	19	32	22	30	21	13	9	145	6.861
2. 5-9 yıl	-	-	6	15	7	18	3	8	15	38	9	23	40	10.608
3. 10-14 yıl	1	14	2	29	-	-	2	29	2	29	-	-	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	1	25	-	-	1	25	2	50	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	1	*
6. Cevapsız	1	1	33	21	15	10	41	26	45	29	20	13	155	4.684
$x^2 = 22.153$ S.D.= 8 İhtimal= 0.004641 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM														
	2	1	84	24	50	14	79	22	94	27	43	12	352	

keziyetçiliğin karar yetki ve fonksiyonlarının dağılımını etkilediğine inanmaktadırlar.

Deneklerin görevlerine, branşlarına ve mezun olduğu en son okullarına göre aralarında manidar bir farklılık görülmemiştir.

Gerek öğretmenlik mesleğindeki, gerekse idarecilik mesleğindeki kıdeme göre denekler arasında manidar bir farklılık ortaya çıkmıştır. Manidarlık sırasıyla, 0,0001 ve 0,05'tir. Öğretmenlerden 4 yıl ve daha az kıdeme sahip olanlardan yarısına yakını (%40), idarecilerden ise %33'ü söz konusu engellemenin hiç düzeyinde olduğunu belirlerken, her iki grupta da kıdem ilerledikçe deneklerin çok ve pek alternatiflerini işaretlemeleri anlamlı görülmektedir. Meslekte tecrübe arttıkça asırı merkeziyetçiliğin getirdiği problemlerin daha çok hissedildiği dikkat çekmektedir. Deneklere ilişkin görüşler tablo 15'de verilmistir.

İmam Hatip Lisesi İdarecilerinin Fert Ve Gruplararası Çatışmaları Çözümlemede Kamu Menfaatini Ve Eğitimin milli Amaçlarını Dikkate Alma Durumları:

Deneklerin bu soruya verdikleri cevaplar Tablo 16'da verilmistir.

Çatışmaların çözülmesinde milli amaçların dikkate alınabilmesini toplam deneklerin 89'u (%25) hiç, 37'si (%11) az, 53'ü (%15) orta, 91'i (%26) çok, 78'i (%22) pek çok düzeyinde bulmaktadır.

DENEKLERİN EĞİTİMDE ASIRI MERKEZİYETÇİLİĞİN İMAN-HATİP LİSESİNDE
KARAR, YETKİ VE FONKSİYONLARININ RASYONEL BİR ŞEKİLDE DAĞILIMINI
ENGELLEMESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Gruplar	Cevabsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	1	3	8	22	5	14	14	38	9	24	-	-	37	1.741
2. Öğretmen	6	2	77	25	57	19	84	28	61	20	19	6	304	0.225
3. Cevapsız	1	9	-	-	2	18	5	45	-	-	3	27	11	*
$x^2 = 1.966$ S.D.= 3 İhtimal= 0.579459 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	1	1	30	20	28	18	51	33	34	22	9	6	153	2.687
2. Türkçe-Edebiyat	1	2	19	43	7	16	7	16	7	16	3	7	44	9.725
3. Sosyal Bilimler	1	2	13	30	8	18	11	25	6	14	5	11	44	1.661
4. Fen Bilimleri-Mat	4	5	16	21	15	19	23	29	17	22	3	4	78	0.554
5. Yabancı Dil	-	-	4	21	5	26	5	26	5	26	-	-	19	0.838
6. Güzel Sanatlar	-	-	3	50	1	17	1	17	1	17	-	-	6	*
7. Cevapsız	1	13	-	-	-	-	5	63	-	-	2	25	8	*
$x^2 = 15.465$ S.D.=12 İhtimal= 0.216963 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	3	3	44	40	23	21	19	17	16	15	4	4	109	16.179
2. 5-9 yıl	1	1	18	21	13	15	33	39	15	18	4	5	84	3.970
3. 10-14 yıl	3	4	4	6	17	25	25	36	14	20	6	9	69	14.633
4. 15-19 yıl	-	-	12	29	4	10	12	29	10	24	3	7	41	2.984
5. 20-24 yıl	-	-	2	7	3	11	7	26	12	44	3	11	27	*
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	5	33	4	27	3	20	3	20	-	-	15	*
7. Cevapsız	1	14	-	-	-	-	4	57	-	-	2	29	7	*
$x^2 = 37.766$ S.D.=12 İhtimal= 0.000166 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	-	-	13	26	8	16	13	26	11	22	5	10	50	0.392
2. Eğitim Fakültesi	3	6	15	31	10	21	13	27	5	10	2	4	48	3.292
3. Yüksek İslam Enst .	1	1	17	17	18	18	37	38	21	21	4	4	98	5.008
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	15	43	5	14	5	14	7	20	3	9	35	7.495
5. Eğitim Enstitüsü	2	2	21	22	20	21	25	27	22	23	4	4	94	1.122
6. Diğer	-	-	4	24	3	18	5	29	4	24	1	6	17	*
7. Cevapsız	2	20	-	-	-	-	5	50	-	-	3	30	10	*
$x^2 = 17.309$ S.D.=12 İhtimal= 0.138331 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	3	2	48	33	29	20	35	24	24	17	6	4	145	6.058
2. 5-9 yıl	-	-	11	28	7	18	13	33	8	20	1	3	40	0.107
3. 10-14 yıl	1	14	-	-	2	29	1	14	3	43	-	-	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	1	25	-	-	1	25	2	50	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	1	*
6. Cevapsız	4	3	25	16	26	17	53	34	32	21	15	10	155	6.135
$x^2 = 12.300$ S.D.= 6 İhtimal= 0.055603 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM														
	8	2	85	24	64	18	103	29	70	20	22	6	352	

DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİ İDARECİLERİNİN FERT VE GRUPLAR ARASI ÇATIŞMALARI ÇÖZÜMLEMEDE KAMU MENFAATINI VE EĞİTİMİN MİLLİ AMAÇLARINI DİKKATE ALABİLME DERECESİNE İLİSKİN GÖRÜŞLERİ

Gruplar	Cevapsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	5	14	3	8	3	8	7	19	19	51	37	17.869
2. Öğretmen	4	1	83	27	34	11	46	15	80	26	57	19	304	2.204
3. Cevapsız	-	-	1	9	-	-	4	36	4	36	2	18	11	*
$x^2 = 20.073$ S.D.= 4 İhtimal= 0.000483 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	1	1	22	14	16	10	24	16	39	25	51	33	153	13.297
2. Türkçe-Edebiyat	1	2	15	34	8	18	7	16	9	20	4	9	44	8.856
3. Sosyal Bilimler	1	2	19	43	3	7	5	11	11	25	5	11	44	9.629
4. Fen Bilimleri-Mat	1	1	23	29	6	8	8	10	25	32	15	19	78	3.518
5. Yabancı Dil	-	-	9	47	2	11	4	21	4	21	-	-	19	*
6. Güzel Sanatlar	-	-	1	17	2	33	2	33	-	-	1	17	6	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	-	-	3	38	3	38	2	25	8	*
$x^2 = 35.300$ S.D.=12 İhtimal= 0.000418 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	47	43	12	11	16	15	19	17	14	13	109	19.443
2. 5-9 yıl	1	1	19	23	8	10	14	17	20	24	22	26	84	1.208
3. 10-14 yıl	2	3	12	17	4	6	9	13	24	35	18	26	69	6.218
4. 15-19 yıl	-	-	6	15	8	20	7	17	8	20	12	29	41	7.231
5. 20-24 yıl	-	-	2	7	1	4	3	11	13	48	8	30	27	10.879
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	3	20	4	27	1	7	5	33	2	13	15	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	-	-	3	43	2	29	2	29	7	*
$x^2 = 44.980$ S.D.=16 İhtimal= 0.000139 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	-	-	9	18	8	16	6	12	13	26	14	28	50	2.981
2. Eğitim Fakültesi	1	2	16	33	5	10	5	10	12	25	9	19	48	1.903
3. Yüksek İslam Enst..	1	1	13	13	8	8	16	16	25	26	35	36	98	14.660
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	18	51	7	20	6	17	3	9	1	3	35	21.896
5. Eğitim Enstitüsü	1	1	27	29	8	9	12	13	32	34	14	15	94	5.653
6. Diğer	-	-	6	35	1	6	5	29	3	18	2	12	17	*
7. Cevapsız	1	10	-	-	-	-	3	30	3	30	3	30	10	*
$x^2 = 47.092$ S.D.=16 İhtimal= 0.000065 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	51	35	21	14	23	16	27	19	22	15	145	13.462
2. 5-9 yıl	-	-	5	13	3	8	5	13	15	38	12	30	40	6.380
3. 10-14 yıl	1	14	2	29	-	-	1	14	3	43	-	-	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	1	25	-	-	1	25	1	25	1	25	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	1	*
6. Cevapsız	2	1	30	19	13	8	23	15	45	29	42	27	155	5.350
$x^2 = 25.192$ S.D.= 8 İhtimal= 0.001443 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM	4	1	89	25	37	11	53	15	91	26	78	22	352	

Deneklerden görevlerine göre, idareciler öğretmenlerden farklılık göstermektedir. idarecilerin %15'i çatışmaların çözülmesinde milli amaçların dikkate alınma derecesini pek çok düzeyde görmüşlerdir. Manidarlık düzeyi 0,0004'dür.

Bransa göre, deneklerden meslek dersleri öğretmenleri farklılık göstermektedir. Manidarlık düzeyi 0,0004'dür.

Öğretmenlikteki kıdeme göre 20-24 yıl kıdemi olanlar farklılık göstermektedirler. Manidarlık düzeyi 0,0001'dir.

İdarecilikteki kıdeme göre, 5-9 yıl arası kıdemi olanlar farklılık göstermektedir. % 68'i çatışmaların çözülmesinde milli amaçların dikkate alınmasını çok ve pek çok düzeyde görmektedir. Manidarlık düzeyi 0,001'dir.

İmam-Hatip Lisesi İdarecilerinin Fert Veya Grup Kararlarının Önemini Değişik Durumlara Göre Değerlendirebilmesi:

Bu soruya ilişkin deneklerin görüşleri şöyledir. Toplam deneklerin 86'sı (% 24) hiç, 45'i (% 13) az, 84'ü (% 24) orta, 108 i (% 31) çok, 25'i (% 7) pek çok düzeyinde, İmam-Hatip Lisesi idarecilerinin değişik durumlara göre değerlendirme yapabildiğini gözlemistir.

Görevine göre; deneklerden idareciler farklılık göstermektedir. Manidarlık düzeyi 0,001'dir.

Öğretmenlikteki kıdeme göre; genç öğretmenler, idarecilerin

DENEKLERİN İMAM-HATİP LİSESİ İDARECİLERİNİN FERT VEYA GRUP KARARLARININ ÖNEMİNİ DEĞİŞİK DURUMLARA GÖRE DEĞERLENDİREBİLMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Gruplar	Cevabsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	6	16	-	-	7	19	17	46	7	19	37	15.859
2. Öğretmen	3	1	79	26	43	14	72	24	90	30	17	6	304	1.949
3. Cevapsız	1	9	1	9	2	18	5	45	1	9	1	9	11	*
$\chi^2 = 17.809$ S.D.= 4 İhtimal= 0.001346 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	-	-	28	18	10	7	42	27	58	38	15	10	153	10.511
2. Türkçe-Edebiyat	1	2	14	32	6	14	9	20	10	23	4	9	44	2.284
3. Sosyal Bilimler	1	2	17	39	6	14	8	18	11	25	1	2	44	4.607
4. Fen Bilimleri-Mat	1	1	18	23	17	22	16	21	22	28	4	5	78	5.074
5. Yabancı Dil	-	-	5	26	5	26	4	21	5	26	-	-	19	2.466
6. Güzel Sanatlar	-	-	4	67	-	-	1	17	1	17	-	-	6	*
7. Cevapsız	1	13	-	-	1	13	4	50	1	13	1	13	8	*
$\chi^2 = 24.942$ S.D.=12 İhtimal= 0.015101 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	2	2	45	41	17	16	23	21	18	17	4	4	109	19.330
2. 5-9 yıl	-	-	17	20	12	14	16	19	30	36	9	11	84	1.923
3. 10-14 yıl	1	1	5	7	10	14	18	26	30	43	5	7	69	12.546
4. 15-19 yıl	-	-	11	27	3	7	7	17	16	39	4	10	41	2.331
5. 20-24 yıl	-	-	5	19	-	-	11	41	10	37	1	4	27	7.628
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	3	20	2	13	6	40	3	20	1	7	15	*
7. Cevapsız	1	14	-	-	1	14	3	43	1	14	1	14	7	*
$\chi^2 = 43.758$ S.D.=12 İhtimal= 0.000016 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	-	-	14	28	1	2	15	30	17	34	3	6	50	5.956
2. Eğitim Fakültesi	2	4	17	35	9	19	7	15	11	23	2	4	48	5.202
3. Yüksek İslam Enst.	-	-	14	14	9	9	27	28	36	37	12	12	98	8.779
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	11	31	13	37	8	23	3	9	-	-	35	19.048
5. Eğitim Enstitüsü	-	-	28	30	11	12	19	20	30	32	6	6	94	1.235
6. Diğer	-	-	2	12	1	6	5	29	8	47	1	6	17	*
7. Cevapsız	2	20	-	-	1	10	3	30	3	30	1	10	10	*
$\chi^2 = 40.221$ S.D.=12 İhtimal= 0.000063 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	-	-	50	34	22	15	33	23	35	24	5	3	145	6.924
2. 5-9 yıl	-	-	8	20	3	8	7	18	16	40	6	15	40	3.077
3. 10-14 yıl	1	14	-	-	1	14	3	43	1	14	1	14	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	-	-	1	25	1	25	2	50	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	1	*
6. Cevapsız	3	2	28	18	18	12	40	26	53	34	13	8	155	4.351
$\chi^2 = 14.352$ S.D.= 6 İhtimal= 0.025938 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM	4	1	86	24	45	13	84	24	108	31	25	7	352	

değişik durumlara göre değerlendirmeyi hic yapamadıklarına inanmaktadır.

Tablo 17'de deneklerin 7. soruya verdikleri cevaplar çeşitli özellik gruplarına göre yer almaktadır.

İmam-Hatip Lisesinde Çalışan Personelde Yönetim, Eğitim Ve Öğretim Hizmetlerinin Gerektirdiği Bilgi, Beceri Ve Davranışın Var Olma Derecesi:

İmam-Hatip Liselerinde çalışan eğitici ve yönetici elemanlarda, görevlerinin gerektirdiği bilgi, beceri ve davranışın var olmasına ilişkin görüşler şöyledir. Toplam deneklerin 85'i (% 24) hic, 42'si (% 12) az, 81'i (% 23) orta, 113'ü (% 32) çok, 27'si (% 8) ise bu bulunması gerekli bilgi beceri ve davranışın pek çok düzeyinde bulunduğunu belirtmişlerdir.

Denekler arasında görevine, bransına, öğretmenlikteki kıdeme, bitirdiği en son okula ve idarecilikteki kıdeme göre manidar farklılıklar bulunmuştur.

Tablo 18'de deneklerin 8'i soruya verdikleri cevaplar çeşitli özellik gruplarına göre yer almaktadır.

Görevine göre, idarecilerden yarısından çoğu (% 60) eğitici ve yönetici personelde bulunması gereken bilgi, beceri ve davranışın çok ve pek çok düzeyinde bulunduğunu belirtirken, öğretmenler idareciler kadar iyimser görünmemektedir.

TABLO-18 68
 DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİNDE ÇALIŞAN PERSONELDE YÖNETİM,
 EĞİTİM VE ÖĞRETİM HİZMETLERİNİN GEREKTİRDİĞİ BİLGİ, HÜNER VE
 DAVRANIŞIN VAR OLMA DERECESESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Gruplar	Cevapsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	5	14	2	5	8	22	15	41	7	19	37	9.787
2. Öğretmen	4	1	78	26	38	13	68	22	97	32	19	6	304	1.207
3. Cevapsız	-	-	2	18	2	18	5	45	1	9	1	9	11	*
$\chi^2 = 10.994$ S.D.= 4 İhtimal= 0.026631 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	1	1	18	12	17	11	43	28	59	39	15	10	153	14.073
2. Türkçe Edebiyat	1	2	17	39	3	7	12	27	10	23	1	2	44	5.772
3. Sosyal Bilimler	1	2	17	39	7	16	3	7	14	32	2	5	44	8.998
4. Fen Bilimleri-Mat	1	1	23	29	7	9	13	17	27	35	7	9	78	2.399
5. Yabancı Dil	-	-	8	42	4	21	5	26	1	5	1	5	19	8.182
6. Güzel Sanatlar	-	-	1	17	3	50	-	-	1	17	1	17	6	*
7. Cevapsız	-	-	1	13	1	13	5	63	1	13	-	-	8	*
$\chi^2 = 39.424$ S.D.=12 İhtimal= 0.000088 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	42	39	19	17	22	20	22	20	3	3	109	15.007
2. 5-9 yıl	2	2	21	25	8	10	15	18	27	32	11	13	84	0.703
3. 10-14 yıl	1	1	7	10	6	9	17	25	30	43	8	12	69	9.700
4. 15-19 yıl	-	-	9	22	5	12	8	20	15	37	4	10	41	0.409
5. 20-24 yıl	-	-	2	7	2	7	9	33	13	48	1	4	27	7.001
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	3	20	1	7	6	40	5	33	-	-	15	*
7. Cevapsız	-	-	1	14	1	14	4	57	1	14	-	-	7	*
$\chi^2 = 32.821$ S.D.=12 İhtimal= 0.001032 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	1	2	7	14	8	16	15	30	15	30	4	8	50	4.109
2. Eğitim Fakültesi	2	4	16	33	7	15	7	15	13	27	3	6	48	3.579
3. Yüksek İslam Enst.	-	-	11	11	9	9	27	28	40	41	11	11	98	11.290
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	22	63	3	9	6	17	4	11	-	-	35	24.505
5. Eğitim Enstitüsü	1	1	22	23	13	14	17	18	32	34	9	10	94	1.016
6. Diğer	-	-	6	35	1	6	4	24	6	35	-	-	17	*
7. Cevapsız	-	-	1	10	1	10	5	50	3	30	-	-	10	*
$\chi^2 = 44.499$ S.D.=12 İhtimal= 0.000012 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	2	1	47	32	22	15	29	20	37	26	8	6	145	7.439
2. 5-9 yıl	-	-	5	13	4	10	9	23	17	43	5	13	40	3.787
3. 10-14 yıl	1	14	2	29	-	-	1	14	2	29	1	14	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	1	25	-	-	2	50	1	25	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	1	*
6. Cevapsız	1	1	30	19	16	10	39	25	56	36	13	8	155	3.104
$\chi^2 = 14.329$ S.D.= 6 İhtimal= 0.026169 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM	4	1	85	24	42	12	81	23	113	32	27	8	352	

Bransına göre de meslek dersleri öğretmenleri diğer branslardan farklı düşünmekte. Meslek dersleri grubunun % 49'u bu bilgi ve davranışın yönetici ve eğitimcilerde çok ve pek çok düzeyinde bulunduğunu söylerken kültür dersleri grubunun bu düzeyi az bulması anlamlı görülmektedir. Meslek dersleri öğretmenleri eğitimci ve yönetici personele iyimser olarak bakarken, kültür dersleri grubunun daha eleştirci bir tavır içinde olduğu görülmektedir.

İmam-Hatip Lisesinde Her Türü Kadroya Eleman Tavin Edilirken, Yetki Yeterlilik Ve Bu Liselerin Amaçlarının Dikkate Alınma Derecesi:

Bu soru ile, İmam-Hatip Lisesine herhangi bir kişi tayin edilirken, gerek bu meslek liselerinin gayesi, gerekse atanacak kişide bulunması gereken yeterliliğin dikkate alınıp alınmadığı öğrenilmeye çalışılmıştır. (Soru 9). Bu soruyu deneklerin 92'si (% 26) hiç, 61'i (% 17) az, 89'u (% 21) orta, 85'i (% 24) çok, 10'u (% 6) pek çok şeklinde cevaplamışlardır.

Bu soruya verilen cevaplarda, görevine, bransına ve bitirdiği en son okula göre denekler arasında manidar bir fark yoktur.

Öğretmenlikteki kıdeme ve idarecilikteki kıdeme göre denekler arasında 0,01 düzeyinde anlamlı fark bulunmuştur.

Dört yıl ve daha az kıdemi olan öğretmenlerin yarısına yakını (% 47) bu okullara atama yapılırken söz konusu özelliklerin

DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİNDE HER TÜRLÜ KADROYA ELEMAN TAYİN EDİLİRKEN YETKİ, YETERLİLİK VE BU LİSELERİN AMAÇLARININ DİKKATE ALINMASINA İLİSKİN GÖRÜŞLERİ

Gruplar	Cevapsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	4	11	10	27	8	22	11	30	4	11	37	7.845
2. Öğretmen	4	1	87	29	49	16	77	25	72	24	15	5	304	0.968
3. Cevapsız	1	9	1	9	2	18	4	36	2	18	1	9	11	*
$\chi^2 = 8.812$ S.D.= 4 İhtimal= 0.065965 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	1	1	29	19	33	22	42	27	39	25	9	6	153	5.897
2. Türkçe Edebiyat	2	5	16	36	7	16	9	20	7	16	3	7	44	3.377
3. Sosyal Bilimler	1	2	17	39	6	14	8	18	10	23	2	5	44	3.452
4. Fen Bilimleri-Mat	1	1	23	29	6	8	18	23	25	32	5	6	78	5.861
5. Yabancı Dil	-	-	5	26	5	26	6	32	3	16	-	-	19	1.778
6. Güzel Sanatlar	-	-	2	33	1	17	2	33	-	-	1	17	6	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	3	38	4	50	1	13	-	-	8	*
$\chi^2 = 20.364$ S.D.=12 İhtimal= 0.060498 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	3	3	51	47	18	17	18	17	13	12	6	6	109	25.679
2. 5-9 yıl	-	-	18	21	14	17	23	27	22	26	7	8	84	1.357
3. 10-14 yıl	2	3	10	14	11	16	23	33	19	28	4	6	69	6.445
4. 15-19 yıl	-	-	8	20	8	20	10	24	13	32	2	5	41	1.991
5. 20-24 yıl	-	-	2	7	4	15	8	30	12	44	1	4	27	8.478
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	3	20	4	27	3	20	5	33	-	-	15	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	2	29	4	57	1	14	-	-	7	*
$\chi^2 = 43.950$ S.D.=12 İhtimal= 0.000015 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	1	2	10	20	14	28	13	26	8	16	4	8	50	5.780
2. Eğitim Fakültesi	1	2	18	38	4	8	11	23	12	25	2	4	48	4.246
3. Yüksek İslam Enst.:	-	-	19	19	20	20	25	26	29	30	5	5	98	3.586
4. Yüksek Öğretmen Okulu	1	3	12	34	9	26	6	17	6	17	1	3	35	3.442
5. Eğitim Enstitüsü	1	1	29	31	10	11	23	24	25	27	6	6	94	3.223
6. Diğer	-	-	4	24	2	12	7	41	3	18	1	6	17	*
7. Cevapsız	1	10	-	-	2	20	4	40	2	20	1	10	10	*
$\chi^2 = 20.278$ S.D.=12 İhtimal= 0.062007 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	2	1	49	34	32	22	31	21	25	17	6	4	145	8.084
2. 5-9 yıl	-	-	10	25	7	18	7	18	13	33	3	8	40	1.764
3. 10-14 yıl	1	14	1	14	-	-	5	71	-	-	-	-	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	-	-	1	25	2	50	1	25	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	-	-	1	*
6. Cevapsız	2	1	32	21	20	13	44	28	46	30	11	7	155	6.726
$\chi^2 = 16.575$ S.D.= 6 İhtimal= 0.010979 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM	5	1	92	26	61	17	89	25	85	24	20	6	352	

hiç dikkate alınmadığını belirtirken, 20-24 yıl arasında kıdemi olanların 12'si (% 44) bu duruma çok düzeyinde uyulduğunu görmüşlerdir.

Burada, meslekteki kıdem arttıkça çalıştığı iş yerinin şartlarına daha fazla uyum sonucu iş yerini eleştirme duygusunun azaldığı dikkat çekmektedir.

İmam-Hatip Lisesi Yöneticilerinin Atanmasında, Eğitim İdareciliği Programından Gecirilmeksizin Sadece Geleneksel Sicil Değerlendirilmesinin ÖLÇÜ Olarak Kullanılmasının Yeterliliği

Deneklere, atama işlemlerinde sadece sicil değerlendirilmesinin ne derece yeterli olduğu sorulmuştur. (Soru 10). Bu soruyu toplam deneklerin 89'u (% 25) hiç, 68'i (% 19) az, 115'i (% 33) orta, 56'sı (% 16) çok, 15'i (% 4) pek çok şeklinde cevaplamıştır.

Bu soruya verilen cevaplar arasında, görevine ve idarecilikteki kıdemine göre manidar fark bulunmamıştır. Bransına, öğretmenlikteki kıdemine ve bitirdiği en son okula göre denekler arasında manidar fark vardır.

Bransa göre deneklerin 10. soruya verdikleri cevaplar arasında 0,001 düzeyinde manidar fark vardır. Bu grupta meslek dersleri öğretmenleriyle Türkçe-edebiyat öğretmenleri diğerlerinden farklı düşünmektedir. Meslek dersleri ve Türkçe-edebiyat öğretmenleri geleneksel sicil değerlendirilmesinin ölçü olarak

DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİ YÖNETİCİLERİNİN ATANMASINDA, EĞİTİM İDARECİLİĞİ PROGRAMINDAN GECİRİLMEKSİZİN SADECE GELENEKSEL SİCİL DEĞERLENDİRİLMESİNİN ÖLÇÜ OLARAK KULLANILMASININ YETERLİLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Gruplar	Cevapsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	1	3	5	14	5	14	17	46	9	24	-	-	37	6.642
2. Öğretmen	6	2	84	28	63	21	91	30	46	15	14	5	304	0.842
3. Cevapsız	2	18	-	-	-	-	7	64	1	9	1	9	11	*
$x^2 = 7.484$ S.D.= 3 İhtimal= 0.057979 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	1	1	24	16	34	22	63	41	26	17	5	3	153	10.919
2. Türkçe-Edebiyat	3	7	17	39	7	16	15	34	1	2	1	2	44	8.190
3. Sosyal Bilimler	-	-	14	32	9	20	10	23	7	16	4	9	44	1.699
4. Fen Bilimleri-Mat	3	4	28	36	15	19	15	19	13	17	4	5	78	6.862
5. Yabancı Dil	-	-	6	32	2	11	5	26	6	32	-	-	19	3.939
6. Güzel Sanatlar	-	-	-	-	1	17	2	33	2	33	1	17	6	*
7. Cevapsız	2	25	-	-	-	-	5	63	1	13	-	-	8	*
$x^2 = 31.609$ S.D.=12 İhtimal= 0.001588 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	3	3	38	35	21	19	32	29	12	11	3	3	109	4.126
2. 5-9 yıl	2	2	26	31	14	17	30	36	8	10	4	5	84	3.238
3. 10-14 yıl	2	3	7	10	18	26	22	32	16	23	4	6	69	11.637
4. 15-19 yıl	-	-	9	22	10	24	12	29	8	20	2	5	41	1.305
5. 20-24 yıl	-	-	4	15	3	11	8	30	10	37	2	7	27	*
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	5	33	2	13	7	47	1	7	-	-	15	*
7. Cevapsız	2	29	-	-	-	-	4	57	1	14	-	-	7	*
$x^2 = 20.305$ S.D.= 9 İhtimal= 0.016120 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	1	2	9	18	8	16	21	42	10	20	1	2	50	3.865
2. Eğitim Fakültesi	1	2	19	40	8	17	11	23	7	15	2	4	48	4.321
3. Yüksek İslam Enst.	-	-	15	15	24	24	40	41	15	15	4	4	98	8.438
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	19	54	5	14	6	17	4	11	1	3	35	12.579
5. Eğitim Enstitüsü	4	4	25	27	18	19	25	27	15	16	7	7	94	0.532
6. Diğer	-	-	2	12	5	29	6	35	4	24	-	-	17	*
7. Cevapsız	3	30	-	-	-	-	6	60	1	10	-	-	10	*
$x^2 = 29.735$ S.D.=12 İhtimal= 0.003060 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	49	34	27	19	45	31	19	13	4	3	145	4.249
2. 5-9 yıl	-	-	7	18	9	23	12	30	10	25	2	5	40	3.741
3. 10-14 yıl	1	14	1	14	1	14	1	14	2	29	1	14	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	1	25	1	25	1	25	1	25	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	1	*
6. Cevapsız	7	5	31	20	30	19	56	36	23	15	8	5	155	2.209
$x^2 = 10.199$ S.D.= 6 İhtimal= 0.116536 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM	9	3	89	25	68	19	115	33	56	16	15	4	352	

kullanılabilmesine orta düzeyde katılırken, (% 41 ve % 34) fen bilimleri ve matematik grubu öğretmenlerinin % 36'sı sicil değerlendirilmesini DLÇÜ olarak kabul etmemektedir.

Bitirdiği en son okula göre yüksek öğretmen okulu mezunlarının yarısından çoğu (% 54), atamalarda sicil değerlendirilmesinin hiç ölçü olamayacağını belirtmeleri anlamlı görülmektedir.- Sicil değerlendirilmesinin ölçü olarak kullanılabilmesiyle ilgili görüşler Tablo 20'de verilmektedir.

Deneklerin yarısı (% 47), geleneksel sicil değerlendirilmesinin geçerli bir yöntem olmayacağına inanmaktadır. Geriye kalan yarısı ise, orta ve çok düzeyinde bir ölçü olarak kullanılabilirliğine inanmaktadır. Bir teşkilatın etkililiği ve verimliliği açısından bakacak olursak yukardaki rakamlar hiç de önemsenmeyecek değerler değildir. Bütün yönetim faaliyetlerinden sorumlu okul yöneticisinin seçiminde geçerli ve güvenilir bir ölçünün bulunmaması eğitimimiz açısından önemli bir eksiklik sayılabilir. Eğer bir eğitim sisteminde çalışan personelin % 50'si yöneticisinin atanması ile ilgili kuskuları varsa bundan o sistemin zarar görmemesi imkansızdır. Eğer bu atanan personel birde o okulun bütün yönetim faaliyetlerinden sorumlu ise problemin önemi daha da çok artmaktadır.

Mezun Olduktan Sonra Uzun Bir Süre İmam-Hatip Lisesi Dışında Bir Eğitim Kurumunda Din Bilgisi Ve Ahlak Dersleri Öğretmeni Olarak Görev Yapan Bir Öğretmenin Hiçbir Hizmet-ici Eğitim

Programından Gecirilmeksizin Doğrudan Doğruya Imam-Hatip Lisesine Meslek Dersleri Öğretmeni Olarak Tavin Olmasının Eğitimde Verimliliği Düşürmesiyle İlgili Görüşler :

Deneklere, yüksek bir din eğitim kurumundan mezun olduktan ve uzun bir süre Imam-Hatip Lisesi dışında görev yaptıktan sonra Imam-Hatip Lisesine doğrudan doğruya atanmanın getirdiği sakınca sorulmuştur. (Soru 11).

Bu soruyu deneklerin 95'i (% 27) hic, 81'i (% 23) az, 83'ü (% 24) orta, 64'ü (% 18) çok, 20'si (% 6) pek çok şeklinde cevaplandırmışlardır. Toplam deneklerin % 50'si bu şekilde doğrudan doğruya atanmanın, çok ve pekçok düzeyde zarar verdiğini belirtmektedir. Geriye kalan % 50'nin % 27'si hic zarar vermediğini savunurken % 23'ü az zarar verdiğine inanmaktadırlar. Toplam deneklerin % 73'ü bu şekilde bir atama politikasını zararlı görmektedirler. Yukarıdaki bu değerler, her meslek dersleri öğretmenin (Tefsir, Hadis, Kalam gibi) din bilgisi ve ahlak dersleri öğretmenliği yapabileceğini, ancak; her din bilgisi ve ahlak dersleri öğretmenin belli bir kurs veya programdan geçirilmeksizin meslek dersleri öğretmenliğini yapamayacağını belirtmektedir.

Bransına, bitirdiği en son okuluna ve idarecilikteki kıdemine göre denekler arasında manidar bir görüş farklılığı bulunmamıştır. Görevine göre, 0,01, öğretmenlikteki kıdemine göre ise 0'0001 düzeyinde manidarlık vardır. Öğretmenlerin %

DENKLERİN, MEZUN OLDUKTAN SONRA UZUN BİR SÜRE İMAM-HATİP LİSESİ DIŞINDA BİR EĞİTİM KURUMUNDA DİN BİLGİSİ VE AHLAK DERSLERİ ÖĞRETMENİ OLARAK GÖREV YAPAN BİR ÖĞRETMENİN HİÇBİR HİZMET-İÇİ EĞİTİM PROGRAMINDAN GECİRİLMEKSİZİN DOĞRUDAN DOĞRUYA İMAM-HATİP LİSESİNE MESLEK DERSLERİ ÖĞRETMENİ OLARAK TAYİN OLMASININ EĞİTİMDE VERİMLİLİĞİ DÜŞÜRME DERECESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Gruplar	Cevapsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	5	14	5	14	12	32	13	35	2	5	37	10.610
2. Öğretmen	8	3	88	29	74	24	68	22	50	16	16	5	304	1.326
3. Cevapsız	1	9	2	18	2	18	3	27	1	9	2	18	11	*
	$x^2 = 11.937$	S.D. = 4	İhtimal = 0.017829		(Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)									
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	4	3	27	18	35	23	39	25	37	24	11	7	153	7.397
2. Türkçe-Edebiyat	1	2	19	43	10	23	10	23	3	7	1	2	44	7.517
3. Sosyal Bilimler	1	2	14	32	7	16	8	18	10	23	4	9	44	2.399
4. Fen Bilimleri-Mat	2	3	23	29	20	26	20	26	10	13	3	4	78	1.973
5. Yabancı Dil	-	-	7	37	5	26	4	21	3	16	-	-	19	0.798
6. Güzel Sanatlar	-	-	4	67	1	17	-	-	1	17	-	-	6	*
7. Cevapsız	1	13	1	13	3	38	2	25	-	-	1	13	8	*
	$x^2 = 20.085$	S.D. = 12	İhtimal = 0.065503		(Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)									
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	4	4	47	43	18	17	15	14	17	16	8	7	109	15.969
2. 5-9 yıl	2	2	20	24	22	26	19	23	16	19	5	6	84	1.394
3. 10-14 yıl	1	1	10	14	15	22	20	29	19	28	4	6	69	7.793
4. 15-19 yıl	1	2	12	29	12	29	14	34	2	5	-	-	41	6.890
5. 20-24 yıl	-	-	3	11	4	15	10	37	9	33	1	4	27	7.802
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	2	13	8	53	3	20	1	7	1	7	15	*
7. Cevapsız	1	14	1	14	2	29	2	29	-	-	1	14	7	*
	$x^2 = 39.848$	S.D. = 12	İhtimal = 0.000075		(Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)									
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	2	4	11	22	12	24	10	20	10	20	5	10	50	0.459
2. Eğitim Fakültesi	2	4	15	31	10	21	11	23	8	17	2	4	48	0.627
3. Yüksek İslam Enst.	-	-	16	16	24	24	27	28	26	27	5	5	98	7.558
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	16	46	9	26	3	9	6	17	1	3	35	7.325
5. Eğitim Enstitüsü	2	2	30	32	21	22	23	24	13	14	5	5	94	2.473
6. Diğer	1	6	6	35	3	18	5	29	1	6	1	6	17	*
7. Cevapsız	2	20	1	10	2	20	4	40	-	-	1	10	10	*
	$x^2 = 18.443$	S.D. = 12	İhtimal = 0.102887		(Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)									
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	2	1	49	34	35	24	31	21	27	19	1	1	145	1.833
2. 5-9 yıl	-	-	8	20	12	30	10	25	8	20	2	5	40	1.739
3. 10-14 yıl	-	-	2	29	2	29	2	29	-	-	1	14	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	-	-	2	50	1	25	1	25	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	1	*
6. Cevapsız	7	5	36	23	30	19	38	25	28	18	16	10	155	1.183
	$x^2 = 4.755$	S.D. = 6	İhtimal = 0.575637		(Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)									
GENEL TOPLAM	9	3	95	27	81	23	83	24	64	18	20	6	352	

32'si bu uygulamayı yerinde bulmazken idarecilerde bu oran daha da artmakta ve % 86 gibi çok ilginç bir rakama ulaşmaktadır.

Öğretmenlikteki kıdeme göre ise, kıdem arttıkça bu uygulamaya karşı tavır alısın da buna paralel olarak artması anlamlı bulunmuştur. Mesleğe devam edildikçe sistemin hatalı yönlerini daha çok görme imkanı doğmaktadır. Bu konu ile ilgili deneklerin görüşleri Tablo 21'de verilmiştir.

İmam-Hatip Liselerinin Cemiyetin İhtiyac Duyduğu İnsan Gücünü Yetistirebilme Derecesi :

Deneklere, İmam-Hatip Liselerinin cemiyetin ihtiyac duyduğu din adamını yetistirebilmesi sorulmuştur. (Soru 12) Bu soruya toplam deneklerin 82'si (% 23) hiç, 55'i (% 16) az, 76'sı (% 22) orta, 91'i (% 26) çok, 41'i (% 12) pekçok şeklinde cevap vermişlerdir.

Denekler arasında, mevcut İmam-Hatip Liselerinin cemiyetin ihtiyaçlarını ne derecede karşılayabildiği konusunda, görevine, bransına, öğretmenlikteki kıdemine, bitirdiği en son okula göre manidar bir fark bulunmuştur.

Deneklerin yaklaşık olarak % 41'i mevcut İmam-Hatip Liselerinin toplumun ihtiyacını karşılayamadığına inanırken, % 59'u bu ihtiyacı istenilen düzeyde karşılayabildiğini savunmuşlardır.

Görevine göre, deneklerden idarecilerin % 60'ı ihtiyacı çok ve pek düzeyinde karşıladığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerde bu

TABLO-22 77
DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSELERİNİN CEMİYETİN İHTİYAÇ DUYDUĞU İN-
SAN GÜCÜNÜ YETİSTİREBİLMESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Gruplar	Cevapsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	5	14	4	11	6	16	17	46	5	14	37	8.779
2. Öğretmen	5	2	77	25	50	16	67	22	70	23	35	12	304	1.086
3. Cevapsız	2	18	-	-	1	9	3	27	4	36	1	9	11	*
$\chi^2 = 9.866$ S.D.= 4 İhtimal= 0.042753 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	1	1	22	14	19	12	38	25	44	29	29	19	153	6.417
2. Türkçe-Edebiyat	1	2	11	25	8	18	15	34	7	16	2	5	44	4.316
3. Sosyal Bilimler	1	2	18	41	7	16	6	14	9	20	3	7	44	7.464
4. Fen Bilimleri-Mat	1	1	23	29	13	17	12	15	23	29	6	8	78	3.157
5. Yabancı Dil	1	5	7	37	4	21	3	16	4	21	-	-	19	*
6. Güzel Sanatlar	-	-	1	17	4	67	-	-	1	17	-	-	6	*
7. Cevapsız	2	25	-	-	-	-	2	25	3	38	1	13	8	*
$\chi^2 = 21.355$ S.D.= 9 İhtimal= 0.011166 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	41	38	21	19	19	17	20	18	7	6	109	13.008
2. 5-9 yıl	3	4	16	19	12	14	19	23	26	31	8	10	84	1.463
3. 10-14 yıl	1	1	10	14	9	13	15	22	21	30	13	19	69	2.828
4. 15-19 yıl	-	-	6	15	7	17	10	24	12	29	6	15	41	1.587
5. 20-24 yıl	-	-	3	11	4	15	8	30	8	30	4	15	27	2.672
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	6	40	2	13	3	20	2	13	2	13	15	*
7. Cevapsız	2	29	-	-	-	-	2	29	2	29	1	14	7	*
$\chi^2 = 21.559$ S.D.=12 İhtimal= 0.042775 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	1	2	9	18	4	8	16	32	13	26	7	14	50	7.016
2. Eğitim Fakültesi	-	-	19	40	6	13	7	15	10	21	6	13	48	5.822
3. Yüksek İslam Enst .	-	-	13	13	14	14	20	20	29	30	22	22	98	5.610
4. Yüksek Öğretmen Okulu	1	3	13	37	11	31	5	14	5	14	-	-	35	8.016
5. Eğitim Enstitüsü	3	3	26	28	18	19	16	17	27	29	4	4	94	0.988
6. Diğer	-	-	2	12	2	12	8	47	4	24	1	6	17	*
7. Cevapsız	2	20	-	-	-	-	4	40	3	30	1	10	10	*
$\chi^2 = 27.453$ S.D.=12 İhtimal= 0.006647 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	44	30	24	17	31	21	33	23	12	8	145	3.051
2. 5-9 yıl	-	-	6	15	4	10	13	33	12	30	5	13	40	4.379
3. 10-14 yıl	-	-	1	14	2	29	1	14	1	14	2	29	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	1	25	-	-	1	25	2	50	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	1	*
6. Cevapsız	6	4	30	19	25	16	30	19	43	28	21	14	155	1.560
$\chi^2 = 8.989$ S.D.= 6 İhtimal= 0.174175 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM	7	2	82	23	55	16	76	22	91	26	41	12	352	

oran % 34'de düşmektedir. Manidarlık düzeyi 0,05'dir.

Gerek öğretmenlikteki gerekse idarecilikteki kıdeme göre 4 yıl ve daha az kıdemi olan deneklerin yaklaşık yarısı imam-Hatip liselerinin cemiyetin ihtiyaçlarını karşılamadığını savunurken, yaşla birlikte kıdemin arttığı gruplarda bu olumsuz görüşün yavaş yavaş azaldığı anlamlı bulunmuştur. Manidarlık düzeyi 0.05 dir. Deneklerin bu sorunun cevapları ile ilgili görüşleri Tablo 22'de görülmektedir.

imam-Hatip Lisesinin Klasik İslam Kültürünü Günümüze Aktarabilme , Dini Tören Ve İbadetlerimizde Görev Alacak, Dini Pratikleri İcra Edecek, Diyanet Teşkilatımızın da İhtiyacı Olan Geniş Din Kültürüne Ve Bilgisine Sahip Elemanlar Yetistirebilme Derecesi:

Deneklere, mevcut imam-Hatip liselerinin, din kültürü ve bilgisine ne derecede sahip olduğu sorulmuştur. (Soru 13) Bu soruya toplam deneklerin 90'ı (% 26) hic, 43'ü (% 12) az, 91'i (% 26) orta, 90'ı (% 26) çok, 31'i (% 9) imam hatip liselerinin pekçok düzeyinde din kültürü ve bilgisine sahip olduğunu belirtmişlerdir.

Görevine göre denekler arasında manidar bir farklılık görülmemiştir. Bransına, öğretmenlikteki ve idarecilikteki kıdemine ve bitirdiği en son okula göre denekler arasında 0.001 düzeyinde manidar bir farklılık görülmüştür.

İMAN-HATİP LİSESİNİN, KLASİK İSLAM KÜLTÜRÜNÜ GÜNÜMÜZE AKTARABİLME, DİNİ TÖREN VE İBADETLERİMİZDE GÖREV ALACAK, DİNİ PRATİKLERİ İCRA EDECEK, DİYANET TEŞKİLATININ DA İHTİYACI OLAN GENİŞ DİN KÜLTÜRÜNE VE BİLGİSİNE SAHİP ELEMANLAR YETİŞTİREBİLMESİ

Gruplar	Cevabsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	6	16	5	14	10	27	10	27	6	16	37	3.649
2. Öğretmen	6	2	82	27	38	13	78	26	76	25	24	8	304	0.453
3. Cevapsız	1	9	2	18	-	-	3	27	4	36	1	9	11	*
	$x^2 = 4.103$	S.D. = 4	İhtimal = 0.392303		(Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)									
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	2	1	23	15	16	10	51	33	44	29	17	11	153	9.631
2. Türkçe-Edebiyat	-	-	18	41	4	9	13	30	7	16	2	5	44	6.451
3. Sosyal Bilimler	2	5	17	39	4	9	6	14	12	27	3	7	44	6.600
4. Fen Bilimleri-Mat	2	3	20	26	15	19	13	17	20	26	8	10	78	5.883
5. Yabancı Dil	-	-	8	42	4	21	4	21	3	16	-	-	19	*
6. Güzel Sanatlar	-	-	4	67	-	-	1	17	1	17	-	-	6	*
7. Cevapsız	1	13	-	-	-	-	3	38	3	38	1	13	8	*
	$x^2 = 28.564$	S.D. = 9	İhtimal = 0.000768		(Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)									
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	2	2	49	45	17	16	19	17	17	16	5	5	109	21.146
2. 5-9 yıl	2	2	22	26	7	8	21	25	23	27	9	11	84	0.693
3. 10-14 yıl	1	1	5	7	7	10	25	36	23	33	8	12	69	14.896
4. 15-19 yıl	1	2	10	24	4	10	14	34	9	22	3	7	41	1.519
5. 20-24 yıl	-	-	3	11	2	7	6	22	13	48	3	11	27	8.326
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	1	7	6	40	4	27	2	13	2	13	15	*
7. Cevapsız	1	14	-	-	-	-	2	29	3	43	1	14	7	*
	$x^2 = 46.580$	S.D. = 12	İhtimal = 0.000004		(Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)									
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	1	2	12	24	7	14	15	30	14	28	1	2	50	0.385
2. Eğitim Fakültesi	1	2	20	42	4	8	8	17	9	19	6	13	48	7.829
3. Yüksek İslam Enst.	1	1	11	11	8	8	33	34	30	31	15	15	98	13.519
4. Yüksek Öğretmen Okulu	1	3	18	51	5	14	6	17	2	6	3	9	35	15.200
5. Eğitim Enstitüsü	2	2	23	24	16	17	23	24	25	27	5	5	94	1.805
6. Diğer	-	-	6	35	3	18	4	24	4	24	-	-	17	*
7. Cevapsız	1	10	-	-	-	-	2	20	6	60	1	10	10	*
	$x^2 = 38.738$	S.D. = 12	İhtimal = 0.000117		(Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)									
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	2	1	59	41	15	10	34	23	25	17	10	7	145	15.287
2. 5-9 yıl	1	3	7	18	3	8	13	33	12	30	4	10	40	2.959
3. 10-14 yıl	-	-	1	14	2	29	1	14	2	29	1	14	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	-	-	-	-	2	50	2	50	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	1	*
6. Cevapsız	4	3	23	15	23	15	41	26	48	31	16	10	155	11.011
	$x^2 = 29.256$	S.D. = 6	İhtimal = 0.000054		(Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)									
GENEL TOPLAM														
	7	2	90	26	43	12	91	26	90	26	31	9	352	

Öğretmenlik ve idarecilikteki kıdem arttıkça imam-Hatip liseslerinin bilgi ve kültür düzeylerinin yeterli olduğu görüşünde ağırlık kazanmaktadır. Öğretmenlikteki kıdemi 4 yıl ve daha az olan öğretmenlerin yaklaşık yarısı (%45) istenilen bilgi ve kültürün hiç olmadığını belirlerken, 20-24 yıl kıdemi olanların yaklaşık yarısı (% 48) bu kültür ve bilginin çok düzeyinde olduğunu belirtmeleri anlamlı bulunmuştur. Kıdemsiz öğretmenler bu eğitim kurumlarını bilgi ve kültür yönünden yetersiz bulurken, kıdemlilerin çok yeterli görmeleri manidar görülmüştür.

Tablo 23'de deneklerin soruya verdikleri cevaplar çeşitli özellik gruplarına göre verilmiştir.

İmam-Hatip Lisesinde Zaman, Para Ve Enerjinin Lisenin Amaçları Yerine Formalite İşlerde Kullanılması:

Deneklere, İmam-Hatip lisesinde zaman, para ve enerjinin ne derece lisenin amaçları yönünde kullanıldığı sorulmuştur. (Soru 14) Bu soruya toplam deneklerin 99'u (% 28) hiç, 81'i (% 23) az, 78'i (% 22) orta, 72'si (% 20) çok, 15'i (% 4) pek çok diye cevap vermişlerdir. Bu soruya verilen cevaplar arasında Khi-kare çözümlemesi sonucunda görevine, bransına, bitirdiği en son okula ve idarecilikteki kıdeme göre denekler arasında manidar bir farklılık görülmemiştir.

DENKLERİN, İMAMHATİP LİSESİNDE ZAMAN, PARA VE EMERJİNİN LİSENİN AMAÇLARI YERİNE, FORMALİTE İŞLERDE KULLANILMASINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Gruplar	Cevabsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	10	27	13	35	6	16	7	19	1	3	37	3.202
2. Öğretmen	6	2	88	29	65	21	68	22	63	21	14	5	304	0.398
3. Cevapsız	1	9	1	9	3	27	4	36	2	18	-	-	11	*
$\chi^2 = 3.600$ S.D.= 4 İhtimal= 0.462891 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	1	1	39	25	35	23	34	22	37	24	7	5	153	1.654
2. Türkçe -Edebiyat	-	-	15	34	9	20	11	25	8	18	1	2	44	0.680
3. Sosyal Bilimler	2	5	10	23	13	30	11	25	7	16	1	2	44	2.329
4. Fen Bilimleri-Mat	2	3	27	35	13	17	16	21	15	19	5	6	78	2.060
5. Yabancı Dil	-	-	8	42	6	32	2	11	3	16	-	-	19	2.873
6. Güzel Sanatlar	1	17	-	-	3	50	-	-	1	17	1	17	6	*
7. Cevapsız	1	13	-	-	2	25	4	50	1	13	-	-	8	*
$\chi^2 = 9.596$ S.D.=12 İhtimal= 0.651340 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	2	2	49	45	23	21	18	17	15	14	2	2	109	14.487
2. 5-9 yıl	3	4	19	23	19	23	26	31	14	17	3	4	84	5.117
3. 10-14 yıl	-	-	14	20	16	23	15	22	20	29	4	6	69	3.872
4. 15-19 yıl	1	2	8	20	14	34	8	20	7	17	3	7	41	3.409
5. 20-24 yıl	-	-	3	11	6	22	4	15	12	44	2	7	27	10.976
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	6	40	2	13	3	20	3	20	1	7	15	*
7. Cevapsız	1	14	-	-	1	14	4	57	1	14	-	-	7	*
$\chi^2 = 37.862$ S.D.=12 İhtimal= 0.000160 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	1	2	13	26	14	28	10	20	11	22	1	2	50	0.602
2. Eğitim Fakültesi	1	2	15	31	16	33	6	13	7	15	3	6	48	4.661
3. Yüksek İslam Enst.ı.	-	-	26	27	20	20	21	21	25	26	6	6	98	1.582
4. Yüksek Öğretmen Okulu	2	6	12	34	8	23	8	23	5	14	-	-	35	1.168
5. Eğitim Enstitüsü	2	2	28	30	18	19	22	23	20	21	4	4	94	1.108
6. Diğer	-	-	4	24	4	24	7	41	1	6	1	6	17	*
7. Cevapsız	1	10	1	10	1	10	4	40	3	30	-	-	10	*
$\chi^2 = 9.120$ S.D.=12 İhtimal= 0.692623 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	2	1	44	30	35	24	29	20	30	21	5	3	145	0.482
2. 5-9 yıl	-	-	14	35	7	18	8	20	9	23	2	5	40	1.309
3. 10-14 yıl	-	-	1	14	2	29	2	29	1	14	1	14	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	-	-	-	-	1	25	3	75	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	1	*
6. Cevapsız	5	3	40	26	37	24	38	25	28	18	7	5	155	1.131
$\chi^2 = 2.922$ S.D.= 6 İhtimal= 0.818594 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM	7	2	99	28	81	23	78	22	72	20	15	4	352	

Öğretmenlikteki kıdeme göre, 4 yıl ve daha az kıdemi olan öğretmenlerin % 45'i eldeki mevcut imkanların okulun amaçları yönünde hiç kullanılmadığına inanırken, 20-24 yıl arasında kıdemi olanlar, genç meslekdaşlarından çok farklı düşünmekte ve % 44 ü para, zaman ve enerji gibi imkanların okulun amaçları yönünde çok düzeyinde kullanıldığını savunmaktadırlar. Deneklerin 14. soruya verdikleri cevaplar Tablo 24'de verilmiştir.

İmam-Hatip Lisesinde Uygulanan Eğitim Programları Ve Araçları ile Bu Liselerin Amaçları Arasındaki Uyumluluk :

Deneklere bu soru ile İmam Hatip liselerinde uygulanan programlarla okulun amaçları arasında ne düzeyde bir ilişkinin bulunduğu sorulmuştur. (Soru 15) Bu soruya toplam deneklerin 86'si (% 24) hiç, 171'i (% 21) az, 107'si (% 30) orta, 68'i (% 19) çok, 15'i (% 4) pek çok şeklinde cevap vermiştir.

Uygulanan programlar ve kullanılan araçlar ile amaçlar arasındaki uyumluluk konusunda, deneklerin verdikleri cevaplarda bransına, öğretmenlikteki, idarecilikteki kıdemine göre denekler arasında manidar farklılıklar görülmüştür. Tablo 25'de 15. soruya verilen cevaplar ve Khi-kare değerleri verilmiştir.

Görevine göre denekler arasında manidar farklılık görülmemiştir.

Bransına göre denekler arasında manidar farklılık vardır. Türkçe-Edebiyat öğretmenleri diğerlerinden ayrı düşünmektedir. Bu gruptaki deneklerin yarısından (% 52) çoğu bu okullarda uygu-

DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİNDE UYGULANAN EĞİTİM PROGRAMLARI VE
ARAÇLARI İLE BU LİSELERİN AMAÇLARI ARASINDAKİ UYUMLULUĞUNA İLİŞ-
KİN GÖRÜŞLERİ

Gruplar	Cevapsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	6	16	5	14	19	51	6	16	1	3	37	7.967
2. Öğretmen	4	1	78	26	65	21	83	27	60	20	14	5	304	0.983
3. Cevapsız	1	9	2	18	1	9	5	45	2	18	-	-	11	*
$\chi^2 = 8.950$ S.D.= 4 İhtimal= 0.062366 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	2	1	23	15	35	23	55	36	30	20	8	5	153	6.688
2. Türkçe-Edebiyat	1	2	14	32	9	20	12	27	7	16	1	2	44	1.919
3. Sosyal Bilimler	-	-	17	39	9	20	7	16	9	20	2	5	44	7.344
4. Fen Bilimleri-Mat	1	1	20	26	12	15	22	28	19	24	4	5	78	1.862
5. Yabancı Dil	-	-	7	37	5	26	5	26	2	11	-	-	19	*
6. Güzel Sanatlar	-	-	5	83	-	-	1	17	-	-	-	-	6	*
7. Cevapsız	1	13	-	-	1	13	5	63	1	13	-	-	8	*
$\chi^2 = 17.812$ S.D.= 9 İhtimal= 0.037414 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	43	39	26	24	25	23	10	9	4	4	109	17.586
2. 5-9 yıl	3	4	19	23	11	13	30	36	16	19	5	6	84	2.987
3. 10-14 yıl	-	-	8	12	19	28	24	35	16	23	2	3	69	7.887
4. 15-19 yıl	-	-	9	22	7	17	15	37	9	22	1	2	41	0.939
5. 20-24 yıl	-	-	4	15	2	7	5	19	14	52	2	7	27	18.957
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	3	20	5	33	4	27	2	13	1	7	15	*
7. Cevapsız	1	14	-	-	1	14	4	57	1	14	-	-	7	*
$\chi^2 = 48.357$ S.D.=12 İhtimal= 0.000002 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	1	2	9	18	13	26	16	32	7	14	4	8	50	2.529
2. Eğitim Fakültesi	-	-	17	35	7	15	13	27	9	19	2	4	48	3.022
3. Yüksek İslam Enst.	1	1	14	14	21	21	37	38	21	21	4	4	98	6.898
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	15	43	8	23	7	20	5	14	-	-	35	5.702
5. Eğitim Enstitüsü	2	2	26	28	18	19	23	24	21	22	4	4	94	1.630
6. Diğer	-	-	5	29	3	18	6	35	2	12	1	6	17	*
7. Cevapsız	1	10	-	-	1	10	5	50	3	30	-	-	10	*
$\chi^2 = 19.781$ S.D.=12 İhtimal= 0.071345 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	-	-	52	36	28	19	38	26	23	16	4	3	145	8.597
2. 5-9 yıl	-	-	6	15	6	15	16	40	10	25	2	5	40	4.019
3. 10-14 yıl	-	-	1	14	2	29	2	29	1	14	1	14	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	1	25	-	-	1	25	2	50	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	1	*
6. Cevapsız	5	3	26	17	35	23	49	32	32	21	8	5	155	4.633
$\chi^2 = 17.249$ S.D.= 6 İhtimal= 0.008412 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM	5	1	86	24	71	20	107	30	68	19	15	4	352	

lanan eğitim programları ve araçları ile okulun amaçları arasında pek uyumluluğun olmadığına inanmaktadır. Manidarlık düzeyi 0.05'dir.

İmam-Hatip lisesinde Uygulanan Eğitim Programları, Yöntemleri Ve Araçların Etkililik Derecesi :

Deneklere, uygulanan program, yöntem ve araçların ne derece etkili olduğu sorulmuştur. (Soru 16). Bu soruya toplam deneklerin 88'i (% 25) hiç, 66'sı (% 19) az, 111'i (% 32) orta, 65'i (%18) çok, 16'sı (% 5) pek çok diye cevap vermiştir. Bu soruya verilen cevaplar arasında Khi-kare çözümlemesi sonuçlarına göre, görevine ve idarecilikteki kıdemine göre manidar farklılıklar bulunmamış, bransına, öğretmenlikteki kıdemine ve bitirdiği en son okula göre manidar farklılıklar bulunmuştur.

Öğretmenlikteki kıdeme göre 4 yıl ve daha az kıdemi olanlar diğerlerine göre uygulanan bu program, yöntem ve araçların hiç etkili olmadığı görülmüştür.

Bu grubun % 46'sına göre uygulanan program yöntem ve araçlar hiç etkili değil, % 16'sına göre ise az etkili. Deneklerin yarısından çoğu (% 62) okuldaki program yöntem ve araçları yetersiz görmekte.

Dysa, eğitim kurumlarının amaçlarına ulaşmasında ve ürünlerinin kalitesinin artmasında bu unsurların payı küçümsenmeyecek kadar yüksektir. Deneklerin 16. soruya verdikleri cevaplar Tablo 26'da verilmiştir.

TABLO-26 85
 İMAM-HATİP LİSESİNDE UYGULANAN EĞİTİM PROGRAMLARI VE ARAÇLARININ
 ETKİNLİĞİ

Gruplar	Cevabsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	4	11	8	22	17	46	8	22	-	-	37	7.591
2. Öğretmen	5	2	83	27	56	18	89	29	56	18	15	5	304	0.939
3. Cevapsız	1	9	1	9	2	18	5	45	1	9	1	9	11	*
$\chi^2 = 8.530$ S.D.= 4 İhtimal= 0.073971 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	1	1	29	19	33	22	58	38	25	16	7	5	153	5.158
2. Türkçe-Edebiyat	-	-	17	39	4	9	12	27	9	20	2	5	44	5.693
3. Sosyal Bilimler	1	2	12	27	6	14	11	25	11	25	3	7	44	2.351
4. Fen Bilimleri-Mat	2	3	23	29	14	18	17	22	19	24	3	4	78	4.475
5. Yabancı Dil	1	5	6	32	6	32	6	32	-	-	-	-	19	5.446
6. Güzel Sanatlar	-	-	1	17	2	33	2	33	-	-	1	17	6	2.128
7. Cevapsız	1	13	-	-	1	13	5	63	1	13	-	-	8	5.057
$\chi^2 = 30.309$ S.D.=18 İhtimal= 0.034552 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	50	46	17	16	20	18	18	17	3	3	109	21.655
2. 5-9 yıl	2	2	18	21	13	15	34	40	11	13	6	7	84	3.834
3. 10-14 yıl	2	3	7	10	19	28	25	36	14	20	2	3	69	10.936
4. 15-19 yıl	-	-	6	15	7	17	19	46	9	22	-	-	41	4.926
5. 20-24 yıl	-	-	2	7	4	15	5	19	12	44	4	15	27	*
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	5	33	5	33	4	27	-	-	1	7	15	*
7. Cevapsız	1	14	-	-	1	14	4	57	1	14	-	-	7	*
$\chi^2 = 41.351$ S.D.= 9 İhtimal= 0.000005 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	1	2	13	26	10	20	17	34	6	12	3	6	50	1.627
2. Eğitim Fakültesi	1	2	15	31	10	21	10	21	11	23	1	2	48	2.094
3. Yüksek İslam Enst.	-	-	16	16	22	22	39	40	17	17	4	4	98	7.414
4. Yüksek Öğretmen Okulu	1	3	16	46	6	17	6	17	4	11	2	6	35	8.388
5. Eğitim Enstitüsü	2	2	24	26	16	17	23	24	23	24	6	6	94	2.717
6. Diğer	-	-	4	24	1	6	10	59	2	12	-	-	17	*
7. Cevapsız	1	10	-	-	1	10	6	60	2	20	-	-	10	*
$\chi^2 = 22.240$ S.D.=12 İhtimal= 0.034919 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	3	2	50	34	24	17	40	28	26	18	2	1	145	5.154
2. 5-9 yıl	-	-	7	18	10	25	12	30	9	23	2	5	40	2.151
3. 10-14 yıl	-	-	1	14	2	29	3	43	-	-	1	14	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	-	-	-	-	2	50	2	50	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	1	*
6. Cevapsız	3	2	30	19	30	19	53	34	28	18	11	7	155	2.899
$\chi^2 = 10.203$ S.D.= 6 İhtimal= 0.116341 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM	6	2	88	25	66	19	111	32	65	18	16	5	352	

İmam-Hatip Lisesinde Eğitim Ve Öğretim Kadrosunun Eğitimin Hedeflerini Kavrayıp Benimseyebilme Derecesi:

Deneklere, öğretmenlerin, eğitimin hedeflerini ne derece kavrayıp benimseyebildiği sorulmuştur. (Soru 17) Bu soruya toplam deneklerin, 71'i (% 20) hiç, 49'u (% 14) az, 89'u (% 25) orta, 103'ü (% 29) çok, 34'ü (% 10) pekçok şeklinde cevap vermişlerdir.

Eğitim ve öğretim kadrosunun, eğitimin hedeflerini kavrayıp benimseyebilme konusunda, deneklerin verdikleri cevaplarda, görevine göre manidar bir farklılık bulunmamış, diğer gruplarda ise 0,005 ile 0,001 arasında değişen manidar bir farklılık bulunmuştur. Tablo 27'de 17. soruya verilen cevaplar ve Khi-kare değerleri verilmiştir.

Öğretmenlikteki kıdeme göre 0.001 düzeyinde manidar bir fark bulunmuştur. Satır Khi-kare değerine bakılacak olursa, fark 4 yıl ve daha az kıdemi olanlardan kaynaklanmaktadır. 4yıl ve daha az kıdemi olanlar, daha fazla kıdemi olanlara nazaran öğretmenlerin eğitimin hedefini benimseyemediği kanaatindedirler.

Halbuki bütün sektörlerde olduğu gibi eğitim sektöründe de amaçlara ulaşabilme, eğitici ve yönetici personelin eğitim sisteminin amaçlarını benimseyebilmesine bağlıdır.

Milli Eğitim Mevzuatının, İmam-Hatip Lisesi İdarecilerine Verdiği Yetki, Sorumluluk, Rolün Acıklık Derecesi:

TABLO-27 87
 İMAM-HATİP LİSESİNDE EĞİTİM VE ÖĞRETİM KADROSUNUN EĞİTİMİN HE-
 DEFLERİNİ ANLAMA, BENİMSEME DERECESESİ

Gruplar	Cevabsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	5	14	3	8	10	27	14	38	5	14	37	3.308
2. Öğretmen	5	2	65	21	45	15	75	25	86	28	28	9	304	0.409
3. Cevapsız	1	9	1	9	1	9	4	36	3	27	1	9	11	*
$\chi^2 = 3.717$ S.D.= 4 İhtimal= 0.445592 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	1	1	17	11	21	14	47	31	47	31	20	13	153	8.291
2. Türkçe-Edebiyat	2	5	11	25	10	23	7	16	13	30	1	2	44	4.146
3. Sosyal Bilimler	-	-	12	27	9	20	8	18	12	27	3	7	44	3.110
4. Fen Bilimleri-Mat	2	3	19	24	4	5	20	26	23	29	10	13	78	5.119
5. Yabancı Dil	-	-	9	47	3	16	3	16	4	21	-	-	19	6.968
6. Güzel Sanatlar	-	-	3	50	1	17	-	-	2	33	-	-	6	*
7. Cevapsız	1	13	-	-	1	13	4	50	2	25	-	-	8	*
$\chi^2 = 27.635$ S.D.=12 İhtimal= 0.006255 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	39	36	15	14	27	25	22	20	5	5	109	18.433
2. 5-9 yıl	3	4	12	14	12	14	19	23	30	36	8	10	84	2.905
3. 10-14 yıl	1	1	7	10	11	16	16	23	26	38	8	12	69	5.620
4. 15-19 yıl	-	-	8	20	7	17	8	20	12	29	6	15	41	1.481
5. 20-24 yıl	-	-	2	7	2	7	10	37	7	26	6	22	27	8.991
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	3	20	2	13	5	33	4	27	1	7	15	*
7. Cevapsız	1	14	-	-	-	-	4	57	2	29	-	-	7	*
$\chi^2 = 37.430$ S.D.=16 İhtimal= 0.001824 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	1	2	7	14	10	20	12	24	12	24	8	16	50	3.956
2. Eğitim Fakültesi	-	-	13	27	4	8	15	31	12	25	4	8	48	3.303
3. Yüksek İslam Enst.	-	-	10	10	11	11	34	35	32	33	11	11	98	8.633
4. Yüksek Öğretmen Okulu	1	3	12	34	10	29	5	14	7	20	-	-	35	15.038
5. Eğitim Enstitüsü	3	3	22	23	12	13	19	20	28	30	10	11	94	2.254
6. Diğer	-	-	7	41	2	12	-	-	7	41	1	6	17	*
7. Cevapsız	1	10	-	-	-	-	4	40	5	50	-	-	10	*
$\chi^2 = 33.185$ S.D.=16 İhtimal= 0.006983 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	42	29	27	19	32	22	35	24	8	6	145	7.293
2. 5-9 yıl	1	3	6	15	4	10	10	25	13	33	6	15	40	1.225
3. 10-14 yıl	-	-	-	-	1	14	3	43	2	29	1	14	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	-	-	-	-	2	50	2	50	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	1	*
6. Cevapsız	4	3	23	15	17	11	41	26	51	33	19	12	155	4.812
$\chi^2 = 13.330$ S.D.= 6 İhtimal= 0.038083 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM	6	2	71	20	49	14	89	25	103	29	34	10	352	

Deneklere, eğitim mevzuatının idarecilere ne derece açık yetki ve sorumluluk verdiği sorulmuştur. (Soru 18) Bu soruya toplam deneklerin 84'ü (% 24) hiç, 78'i (% 22) az, 67'si (% 19) çok, 19'u (% 5) pekçok demislerdir.

İdarecilikteki kıdemin dışında kalan diğer bütün özellik gruplarında 0.05 ile 0.001 arasında değişen manidar farklılıklar görülmüştür.

Bitirdiği en son okula göre, deneklerden Yüksek Öğretmen Okulu mezunlarının % 51'i mevzuatın verdiği yetki ve sorumluluğun açık olmadığına inanmaktadırlar. Sonuçlar Tablo 28'de verilmiştir.

İmam-Hatip Lisesi İdarecilerinin Astlarına Görevleriyle İlgili Alanlarda Yetki Devrinde Bulunması:

Bu soru ile İmam-Hatip Liselerinde yetki devrinin olup olmadığı öğrenilmek istenmiştir. (Soru 19). Bu soruya toplam deneklerin 93'ü (% 26) hiç, 52'si (% 15) az, 90'ı (% 26) orta, 79'u (% 22) çok, 31'i (% 9) pekçok demistir.

Görevine, bransına, bitirdiği enson okula ve idarecilikteki kıdeme göre 0,001 , öğretmenlikteki kıdeme göre ise 0,01 düzeyinde, denekler arasında manidar farklılıklar bulunmuştur. Tablo 29'da casıtli değişkenlere göre cevaplar verilmiştir.

Görevine göre idarecilerin yarısından çoğu (% 57) çok ve pekçok düzeyinde bu okullarda yetki devri olduğunu savunurken, öğretmen-

DENEKLERİN, MİLLÎ EĞİTİM MEVZUATININ, İMAM-HATİP LİSESİ İDARECİLERİNE VERDİĞİ YETKİ, SORUMLULUK VE ROLÜN ACIKLIĞINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Gruplar	Cevabsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	3	8	11	30	18	49	2	5	3	8	37	14.978
2. Öğretmen	6	2	80	26	64	21	75	25	63	21	16	5	304	1.860
3. Cevapsız	1	9	1	9	3	27	4	36	2	18	-	-	11	*
$x^2 = 16.838$ S.D.= 4 İhtimal= 0.002078 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	1	1	21	14	36	24	56	37	31	20	8	5	153	9.486
2. Türkçe-Edebiyat	1	2	14	32	11	25	11	25	5	11	2	5	44	3.465
3. Sosyal Bilimler	-	-	13	30	10	23	10	23	6	14	5	11	44	2.201
4. Fen Bilimleri-Mat	4	5	25	32	12	15	13	17	21	27	3	4	78	10.131
5. Yabancı Dil	-	-	8	42	5	26	4	21	2	11	-	-	19	*
6. Güzel Sanatlar	-	-	3	50	2	33	-	-	-	-	1	17	6	*
7. Cevapsız	1	13	-	-	2	25	3	38	2	25	-	-	8	*
$x^2 = 25.282$ S.D.= 9 İhtimal= 0.002675 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	2	2	39	36	22	20	24	22	18	17	4	4	109	6.709
2. 5-9 yıl	2	2	18	21	22	26	19	23	15	18	8	10	84	0.760
3. 10-14 yıl	1	1	7	10	17	25	22	32	19	28	3	4	69	9.646
4. 15-19 yıl	1	2	11	27	11	27	13	32	5	12	-	-	41	1.589
5. 20-24 yıl	-	-	4	15	1	4	12	44	7	26	3	11	27	*
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	5	33	3	20	5	33	1	7	1	7	15	*
7. Cevapsız	1	14	-	-	2	29	2	29	2	29	-	-	7	*
$x^2 = 18.704$ S.D.= 9 İhtimal= 0.027831 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	1	2	7	14	8	16	21	42	10	20	3	6	50	7.282
2. Eğitim Fakültesi	1	2	17	35	8	17	8	17	11	23	3	6	48	5.044
3. Yüksek İslam Enst	-	-	14	14	27	28	33	34	19	19	5	5	98	7.410
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	18	51	7	20	7	20	2	6	1	3	35	12.962
5. Eğitim Enstitüsü	4	4	25	27	20	21	19	20	19	20	7	7	94	1.761
6. Diğer	-	-	3	18	6	35	6	35	2	12	-	-	17	*
7. Cevapsız	1	10	-	-	2	20	3	30	4	40	-	-	10	*
$x^2 = 34.459$ S.D.=12 İhtimal= 0.000571 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	2	1	42	29	36	25	39	27	23	16	3	2	145	1.858
2. 5-9 yıl	-	-	8	20	11	28	9	23	7	18	5	13	40	0.917
3. 10-14 yıl	-	-	1	14	-	-	3	43	1	14	2	29	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	-	-	-	-	2	50	2	50	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	1	*
6. Cevapsız	5	3	33	21	31	20	43	28	34	22	9	6	155	2.034
$x^2 = 4.808$ S.D.= 6 İhtimal= 0.568628 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM	7	2	84	24	78	22	97	28	67	19	19	5	352	

DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİ İDARECİLERİNİN AŞLARINA GÖREVLE-
RİYLE İLGİLİ ALANLARDA YETKİ DEVRİNDE BULUNABİLMESİNE İLİŞKİN
GÖRÜŞLERİ

Gruplar	Cevapsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
..Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	5	14	2	5	9	24	16	43	5	14	37	12.036
2. Öğretmen	5	2	87	29	47	15	78	26	62	20	25	8	304	1.489
3. Cevapsız	2	18	1	9	3	27	3	27	1	9	1	9	11	*
$\chi^2 = 13.525$ S.D.= 4 İhtimal= 0.008974 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
1. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	1	1	23	15	19	12	51	33	49	32	10	7	153	13.454
2. Türkçe-Edebiyat	3	7	16	36	7	16	10	23	5	11	3	7	44	5.452
3. Sosyal Bilimler	-	-	18	41	7	16	6	14	7	16	6	14	44	8.232
4. Fen Bilimleri-Mat	1	1	24	31	12	15	15	19	16	21	10	13	78	2.675
5. Yabancı Dil	-	-	10	53	3	16	5	26	-	-	1	5	19	*
6. Güzel Sanatlar	-	-	2	33	1	17	1	17	1	17	1	17	6	*
7. Cevapsız	2	25	-	-	3	38	2	25	1	13	-	-	8	*
$\chi^2 = 29.813$ S.D.= 9 İhtimal= 0.000472 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	3	3	43	39	18	17	24	22	18	17	3	3	109	8.317
2. 5-9 yıl	2	2	22	26	10	12	24	29	15	18	11	13	84	1.597
3. 10-14 yıl	-	-	10	14	10	14	19	28	21	30	9	13	69	5.918
4. 15-19 yıl	-	-	12	29	6	15	11	27	12	29	-	-	41	0.228
5. 20-24 yıl	-	-	3	11	2	7	5	19	11	41	6	22	27	8.030
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	3	20	4	27	5	33	1	7	2	13	15	*
7. Cevapsız	2	29	-	-	2	29	2	29	1	14	-	-	7	*
$\chi^2 = 24.090$ S.D.=12 İhtimal= 0.019773 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	1	2	10	20	7	14	12	24	17	34	3	6	50	3.252
2. Eğitim Fakültesi	1	2	14	29	8	17	10	21	11	23	4	8	48	0.700
3. Yüksek İslam Enst .	-	-	13	13	12	12	37	38	29	30	7	7	98	13.554
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	19	54	7	20	5	14	3	9	1	3	35	14.692
5. Eğitim Enstitüsü	2	2	29	31	14	15	19	20	15	16	15	16	94	3.599
6. Diğer	-	-	8	47	2	12	5	29	2	12	-	-	17	*
7. Cevapsız	3	30	-	-	2	20	2	20	2	20	1	10	10	*
$\chi^2 = 35.797$ S.D.=12 İhtimal= 0.000347 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	57	39	21	14	25	17	32	22	9	6	145	11.870
2. 5-9 yıl	-	-	9	23	5	13	8	20	13	33	5	13	40	2.817
3. 10-14 yıl	-	-	1	14	-	-	3	43	1	14	2	29	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	1	25	1	25	-	-	1	25	1	25	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	1	*
6. Cevapsız	6	4	25	16	25	16	54	35	31	20	14	9	155	12.496
$\chi^2 = 27.182$ S.D.= 6 İhtimal= 0.000133 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
ENEL TOPLAM	7	2	93	26	52	15	90	26	79	22	31	9	352	

menlerin yarısına yakını (% 44) yetki devrinin bulunmadığına inanmaktadırlar. Yetkiyi devredenlerin yarısından çoğunun yetki devrinin çok iyi işlediğini belirtmesine karşılık, yetkiyi devralanların yarısına yakınının yetki devrinin olmadığını savunmaları çok anlamlı görülmektedir.

Sistemin işleminde yetki devri çok önemlidir. Yetki devrinin olmadığı sistemlerde yetkiler merkezde toplanmakta, bu durum tasra birimlerinin değişik şartlara göre hızlı karar verebilmesini engellemektedir.

İdarecilikteki kıdeme göre, 4 yıl ve daha az kıdemi olanların % 53'ü yetkilerin üst makamlarda toplandığına inanmakta, 5 - 9 yıl arasında kıdemi olanların ise % 46'sı bu yetkilerin ait olduğu makamlarda bulunduğunu belirtmektedir. Kıdem arttıkça, içinde bulunduğu kurumun idari havasına uyum geliştirmekte verilen yetkileri yeterli bulmaktadır.

İmam-Hatip Lisesi İdarecilerinin, Etrafında Sempatik Bir Hava Meydana Getirebilme Dereceleri:

Deneklere İmam-Hatip Lisesi idarecilerinin ne derece sempatik ve hoşgörülü olduğu sorulmuştur. (Soru 20). Bu soruya toplam deneklerin 85'i (% 24) hiç, 56'sı (% 16) az, 62'si (% 18) orta, 98'i (% 28) çok, 46'sı (% 13) pekçok şeklinde cevap vermişlerdir.

DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİ İDARECİLERİNİN, ETRAFINDA HOŞGÖRÜ-
LÜ, SEMPATİK BİR HAVA MEYDANA GETİREBİLMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLE-
Rİ

Gruplar	Cevabsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
.Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	6	16	2	5	3	8	17	46	9	24	37	13.195
2. Öğretmen	3	1	78	26	52	17	57	19	78	26	36	12	304	1.622
3. Cevapsız	2	18	1	9	2	18	2	18	3	27	1	9	11	*
	$\chi^2= 14.817$	S.D.= 4	İhtimal= 0.005096		(Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)									
.Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	-	-	26	17	17	11	29	19	56	37	25	16	153	9.891
2. Türkçe-Edebiyat	1	2	15	34	9	20	8	18	8	18	3	7	44	3.482
3. Sosyal Bilimler	1	2	14	32	7	16	7	16	8	18	7	16	44	2.587
4. Fen Bilimleri-Mat	1	1	25	32	14	18	10	13	19	24	9	12	78	3.319
5. Yabancı Dil	-	-	3	16	6	32	5	26	4	21	1	5	19	4.231
6. Güzel Sanatlar	-	-	2	33	2	33	1	17	-	-	1	17	6	*
7. Cevapsız	2	25	-	-	1	13	2	25	3	38	-	-	8	*
	$\chi^2= 23.511$	S.D.=12	İhtimal= 0.023691		(Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)									
.Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	47	43	14	13	19	17	21	19	7	6	109	22.615
2. 5-9 yıl	-	-	19	23	13	15	13	15	23	27	16	19	84	2.407
3. 10-14 yıl	1	1	5	7	16	23	13	19	26	38	8	12	69	13.408
4. 15-19 yıl	-	-	6	15	9	22	7	17	13	32	6	15	41	2.748
5. 20-24 yıl	1	4	4	15	2	7	6	22	7	26	7	26	27	6.076
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	4	27	1	7	3	20	5	33	2	13	15	*
7. Cevapsız	2	29	-	-	1	14	1	14	3	43	-	-	7	*
	$\chi^2= 47.254$	S.D.=16	İhtimal= 0.000062		(Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)									
.Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	-	-	11	22	4	8	10	20	17	34	8	16	50	3.373
2. Eğitim Fakültesi	2	4	20	42	4	8	8	17	10	21	4	8	48	8.259
3. Yüksek İslam Enst.	-	-	15	15	12	12	20	20	34	35	17	17	98	8.408
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	15	43	12	34	3	9	3	9	2	6	35	19.413
5. Eğitim Enstitüsü	1	1	23	24	18	19	13	14	24	26	15	16	94	1.675
6. Diğer	-	-	1	6	5	29	6	35	5	29	-	-	17	*
7. Cevapsız	2	20	-	-	1	10	2	20	5	50	-	-	10	*
	$\chi^2= 41.128$	S.D.=16	İhtimal= 0.000531		(Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)									
.İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	40	28	33	23	29	20	27	19	15	10	145	9.842
2. 5-9 yıl	-	-	7	18	6	15	5	13	12	30	10	25	40	5.630
3. 10-14 yıl	1	14	2	29	1	14	2	29	-	-	1	14	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	-	-	-	-	-	-	4	100	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	1	*
6. Cevapsız	3	2	36	23	16	10	26	17	54	35	20	13	155	6.670
	$\chi^2= 22.143$	S.D.= 8	İhtimal= 0.004657		(Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)									
ENEL TOPLAM														
	5	1	85	24	56	16	62	18	98	28	46	13	352	

İmam-Hatip Lisesi İdarecilerinin, Öğrenci Gelişme Ve İhtiyaçlarını Takip Edebilecek Ve Olumlu Yönde Etkileyebilecek Bir Rehberlik Ortaya Kovabilme Derecesi:

Deneklere, idarecilerin öğrenci ihtiyaçlarına dönük bir rehberlik faaliyetinde bulunup bulunmadığı sorulmuştur. (Soru 21)

Bu soruya toplam deneklerin 88'i (% 25) hic, 58'i (% 16) az, 80'i (% 23) orta, 87'si (% 25) çok, 35'i (% 10) pekçok şeklinde cevap vermiştir. Bu soruya verilen cevaplar arasında Khi-kare çözümlemesi sonucunda, bitirdiği en son okul özellik grubunun dışında kalan bütün özellik gruplarında sırasıyla 0.01, 0.01, 0.001 ve yine 0.001 düzeylerinde manidar farklılıklar görülmüştür.

Görevine göre idarecilerin 1/2'sinden fazlası bu rehberliğin çok ve pekçok düzeyinde gerçekleştiğini belirtirken, öğretmenlerin bu konuda idarecilerin fikirlerine katılmadığı, % 44'ünün bu rehberliğin fonksiyel olmadığını belirtmesi dikkat çekmektedir. Deneklerden öğretmenlerin daha fonksiyel bir rehberlikten yana olduğu ortaya çıkmıştır.

Ayrıca idarecilerden kıdemsiz olanların kıdemlilere göre bu okullardaki rehberlik faaliyetlerini yetersiz bulmaları anlamlı görülmüştür. Bu soruya verilen cevaplar Tablo 31'de gösterilmiştir.

DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİ İDARECİLERİNİN, ÖĞRENCİ GELİŞME VE İHTİYAÇLARINI TAKİP EDEBİLME VE OLUMLU YÖNDE ETKİLEYEBİLECEK BİR REHBERLİK ORTAYA KOYABİLMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Gruplar	Cevapsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	1	3	9	24	2	5	6	16	10	27	9	24	37	11.841
2. Öğretmen	3	1	79	26	54	18	70	23	74	24	24	8	304	1.416
3. Cevapsız	-	-	-	-	2	18	4	36	3	27	2	18	11	*
$\chi^2 = 13.257$ S.D.= 4 İhtimal= 0.010086 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	2	1	26	17	21	14	39	25	45	29	20	13	153	6.699
2. Türkçe-Edebiyat	-	-	14	32	11	25	5	11	13	30	1	2	44	4.414
3. Sosyal Bilimler	1	2	18	41	8	18	8	18	5	11	4	9	44	8.423
4. Fen Bilimleri-Mat	1	1	20	26	15	19	19	24	16	21	7	9	78	0.928
5. Yabancı Dil	-	-	7	37	1	5	5	26	5	26	1	5	19	*
6. Güzel Sanatlar	-	-	3	50	1	17	-	-	1	17	1	17	6	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	1	13	4	50	2	25	1	13	8	*
$\chi^2 = 20.464$ S.D.= 9 İhtimal= 0.015257 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	36	33	26	24	20	18	18	17	8	7	109	10.150
2. 5-9 yıl	-	-	23	27	12	14	20	24	22	26	7	8	84	0.898
3. 10-14 yıl	1	1	10	14	9	13	21	30	23	33	5	7	69	8.081
4. 15-19 yıl	1	2	12	29	6	15	5	12	13	32	4	10	41	2.893
5. 20-24 yıl	1	4	1	4	4	15	6	22	8	30	7	26	27	13.314
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	6	40	-	-	5	33	1	7	3	20	15	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	1	14	3	43	2	29	1	14	7	*
$\chi^2 = 35.336$ S.D.=16 İhtimal= 0.003576 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	1	2	11	22	9	18	12	24	10	20	7	14	50	0.611
2. Eğitim Fakültesi	1	2	14	29	9	19	12	25	8	17	4	8	48	1.693
3. Yüksek İslam Enst .	1	1	15	15	12	12	26	27	32	33	12	12	98	8.627
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	14	40	10	29	5	14	5	14	1	3	35	7.514
5. Eğitim Enstitüsü	1	1	28	30	14	15	18	19	24	26	9	10	94	1.440
6. Diğer	-	-	6	35	3	18	4	24	3	18	1	6	17	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	1	10	3	30	5	50	1	10	10	*
$\chi^2 = 19.885$ S.D.=12 İhtimal= 0.069285 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	2	1	56	39	18	12	28	19	29	20	12	8	145	12.751
2. 5-9 yıl	-	-	6	15	5	13	9	23	13	33	7	18	40	5.348
3. 10-14 yıl	1	14	-	-	3	43	1	14	2	29	-	-	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	-	-	-	-	3	75	-	-	1	25	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	1	*
6. Cevapsız	1	1	26	17	32	21	39	25	42	27	15	10	155	7.784
$\chi^2 = 25.882$ S.D.= 8 İhtimal= 0.001100 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
ENEL TOPLAM	4	1	88	25	58	16	80	23	87	25	35	10	352	

İmam-Hatip Lisesinde Yönetim Ve Eğitim Mevzuatının Kendi İçinde Bütünlük Ve Uyumluluk Derecesi:

Deneklere, İmam-Hatip Liselerindeki yönetime ve eğitime ilişkin mevzuatın birbirleriyle ne derecede bütünlük ve uyumluluk içinde olduğu sorulmuştur. (Soru 22) Bu soruya deneklerin 92'si (% 26) hiç, 63'ü (% 18) az, 89'u (% 25) orta, 82'si (% 23) çok, 22'si (% 6) pekçok şeklinde cevap vermiştir.

Denekler arasında bransına, öğretmenlikteki kıdemine, bitirdiği enson okula ve idarecilikteki kıdeme göre manidar farklılıklar vardır. Görevine göre manidar bir farklılık görülmemiştir.

Öğretmenlikteki kıdeme göre denekler arasında % 0,001 düzeyinde manidar bir farklılık bulunmuştur. Bu grup içinde dört yıl ve daha az kıdemi olanlar, daha fazla olanlardan farklı düşünmektedirler. Bu genç grubun % 63'ünün görüşüne göre mevzuat dağınık ve kendi içinde uyumsuz. Kıdem arttıkça mevzuatın uyumluluğunu ve bütünlüğünü savunma eğilimi de buna paralel artmaktadır. Bir teskilatta çalışan kişilerin yaklaşık 3/2'sinin o teskilata ilişkin mevzuatın dağınık ve uyumsuzluk içinde olduğuna inanması, teskilata ilişkin bir takım problemlere işaret eder.

Öğretmenlikteki kıdemde olduğu gibi idarecilikteki kıdemde de, kıdem unsuru bu soruyu cevaplama da önemli bir etki kaynağı olmuştur. Deneklerin kıdemi arttıkça mevzuatın yeterliliğine inanma da buna paralel olarak artmıştır.

DENEKLERİN, İNAN-HATİP LİSESİNDE YÖNETİM, EĞİTİM VE ÖĞRETİM HİZMETLERİYLE İLGİLİ BÜTÜN MEVZUATIN KENDİ İÇİNDE BÜTÜNLÜK VE UYUMLULUĞUNA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Gruplar	Cevabsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	4	11	7	19	13	35	9	24	4	11	37	6.216
2. Öğretmen	3	1	86	28	55	18	72	24	71	23	17	6	304	0.764
3. Cevapsız	1	9	2	18	1	9	4	36	2	18	1	9	11	*
$\chi^2 = 6.980$ S.D.= 4 İhtimal= 0.136947 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	-	-	25	16	25	16	51	33	41	27	11	7	153	12.077
2. Türkçe-Edebiyat	-	-	19	43	4	9	11	25	7	16	3	7	44	7.185
3. Sosyal Bilimler	1	2	14	32	16	36	5	11	6	14	2	5	44	13.793
4. Fen Bilimleri-Mat	2	3	26	33	9	12	12	15	23	29	6	8	78	6.952
5. Yabancı Dil	-	-	7	37	6	32	4	21	2	11	-	-	19	3.764
6. Güzel Sanatlar	-	-	1	17	2	33	2	33	1	17	-	-	6	*
7. Cevapsız	1	13	-	-	1	13	4	50	2	25	-	-	8	*
$\chi^2 = 43.772$ S.D.=12 İhtimal= 0.000015 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	-	-	47	43	23	21	27	25	11	10	1	1	109	18.168
2. 5-9 yıl	-	-	20	24	14	17	23	27	20	24	7	8	84	0.547
3. 10-14 yıl	2	3	9	13	13	19	18	26	20	29	7	10	69	5.948
4. 15-19 yıl	-	-	8	20	9	22	8	20	13	32	3	7	41	2.871
5. 20-24 yıl	1	4	4	15	-	-	6	22	13	48	3	11	27	14.460
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	4	27	3	20	4	27	3	20	1	7	15	*
7. Cevapsız	1	14	-	-	1	14	3	43	2	29	-	-	7	*
$\chi^2 = 41.994$ S.D.=12 İhtimal= 0.000034 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	-	-	14	28	9	18	18	36	8	16	1	2	50	3.805
2. Eğitim Fakültesi	1	2	17	35	12	25	9	19	8	17	1	2	48	3.765
3. Yüksek İslam Enstitüsü	-	-	11	11	15	15	31	32	31	32	10	10	98	15.140
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	18	51	9	26	3	9	4	11	1	3	35	13.634
5. Eğitim Enstitüsü	2	2	28	30	14	15	17	18	25	27	8	9	94	2.573
6. Diğer	-	-	4	24	3	18	7	41	2	12	1	6	17	*
7. Cevapsız	1	10	-	-	1	10	4	40	4	40	-	-	10	*
$\chi^2 = 38.917$ S.D.=12 İhtimal= 0.000109 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	51	35	26	18	36	25	25	17	6	4	145	7.096
2. 5-9 yıl	-	-	10	25	4	10	8	20	13	33	5	13	40	5.680
3. 10-14 yıl	1	14	1	14	1	14	3	43	1	14	-	-	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	-	-	-	-	1	25	3	75	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	1	*
6. Cevapsız	2	1	30	19	32	21	40	26	40	26	11	7	155	4.414
$\chi^2 = 17.189$ S.D.= 8 İhtimal= 0.028197 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM	4	1	92	26	63	18	89	25	82	23	22	6	352	

Mevzuatı karışık olan bir eğitim sisteminde, yetki, görev, sorumluluk, rol, statü gibi değerlerin de belirsizleşmesi ve yorumlayıcıya göre değişmesi tabiidir. Bu soruya verilen cevaplar tablo 32'de görülmektedir.

İmam-Hatip Liselerinin Amaçları ile Bu Liselerde Uygulanan Araçlar Ve Metodlar Arasındaki Bütünlülük:

Deneklere, mevcut İmam-Hatip Liselerinin amaç, araç ve yöntem açısından bütünlülüğü sorulmuştur. (Soru 23). Bu soruyu deneklerin 87'si (% 25) hiç, 59'u (% 17) az, 99'u (% 28) orta, 78'i (% 22) çok, 25'i (% 7) pekçok şeklinde cevaplandırmışlardır.

Uygulanan araçlar ve yöntemler ile amaçlar arasındaki bütünlülük konusunda gruplar arasında manidar farklılıklar vardır.

Bu konuda meslek dersleri öğretmenleri diğer gruplardan farklı düşünmekte. Meslek dersleri öğretmenleri orta ve çok düzeyde bir bütünlülüğün varlığını savunurken diğer gruplar bu bütünlülüğün varlığına katılmamaktadır. Bransa göre manidarlık düzeyi %0,01'dir. Hem öğretmenlikteki hem de idarecilikteki kıdeme göre, Khi-kare sonuçlarına bakıldığında kıdemin, bu soruyu da cevaplama da etkili olduğu görülmektedir. 4 yıl ve daha az kıdemi olan deneklerin yarısından çoğu bu bütünlümenin olmadığını savunurken, 5 yıl ve daha fazla kıdemliler amaç ile araç ve yöntem arasında bütünlümenin bulunduğunu belirtmişlerdir. Hem öğretmenlik hem de idarecilikteki kıdemlere göre manidarlık sevi-

DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİNİN AMAÇLARI, ARAÇLARI VE METODLARI
ARASINDA, BİR BÜTÜNLEŞME VE SİSTEM GÖRÜNTÜSÜNÜN VAR OLMASINA
İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Gruplar	Cevabsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	7	19	4	11	10	27	13	35	3	8	37	4.027
2. Öğretmen	4	1	78	26	55	18	82	27	64	21	21	7	304	0.497
3. Cevapsız	-	-	2	18	-	-	7	64	1	9	1	9	11	*
$x^2 = 4.523$ S.D.= 4 İhtimal= 0.339786 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	1	1	21	14	28	18	47	31	41	27	15	10	153	9.990
2. Türkçe-Edebiyat	1	2	18	41	5	11	12	27	7	16	1	2	44	5.803
3. Sosyal Bilimler	1	2	16	36	8	18	13	30	4	9	2	5	44	5.734
4. Fen Bilimleri-Mat	1	1	22	28	12	15	17	22	19	24	7	9	78	1.552
5. Yabancı Dil	-	-	7	37	4	21	4	21	4	21	-	-	19	1.319
6. Güzel Sanatlar	-	-	3	50	2	33	-	-	1	17	-	-	6	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	-	-	6	75	2	25	-	-	8	*
$x^2 = 24.398$ S.D.=12 İhtimal= 0.017947 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	44	40	17	16	25	23	17	16	5	5	109	12.432
2. 5-9 yıl	1	1	20	24	16	19	22	26	15	18	10	12	84	0.862
3. 10-14 yıl	1	1	5	7	13	19	25	36	21	30	4	6	69	13.022
4. 15-19 yıl	-	-	11	27	8	20	10	24	11	27	1	2	41	0.466
5. 20-24 yıl	1	4	3	11	3	11	7	26	9	33	4	15	27	4.355
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	4	27	2	13	4	27	4	27	1	7	15	0.255
7. Cevapsız	-	-	-	-	-	-	6	86	1	14	-	-	7	*
$x^2 = 31.391$ S.D.=15 İhtimal= 0.007784 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	-	-	10	20	12	24	12	24	11	22	5	10	50	2.440
2. Eğitim Fakültesi	1	2	19	40	6	13	12	25	9	19	1	2	48	3.958
3. Yüksek İslam Enst .	1	1	11	11	15	15	33	34	28	29	10	10	98	12.207
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	18	51	5	14	8	23	4	11	-	-	35	9.709
5. Eğitim Enstitüsü	2	2	26	28	16	17	21	22	20	21	9	10	94	0.707
6. Diğer	-	-	3	18	5	29	5	29	4	24	-	-	17	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	-	-	8	80	2	20	-	-	10	*
$x^2 = 29.020$ S.D.=12 İhtimal= 0.003911 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	-	-	45	31	29	20	31	21	33	23	7	5	145	5.015
2. 5-9 yıl	-	-	9	23	6	15	10	25	13	33	2	5	40	2.230
3. 10-14 yıl	1	14	1	14	1	14	1	14	1	14	2	29	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	1	25	-	-	1	25	2	50	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	1	*
6. Cevapsız	3	2	31	20	23	15	55	35	29	19	14	9	155	5.690
$x^2 = 12.936$ S.D.= 6 İhtimal= 0.044070 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM	4	1	87	25	59	17	99	28	78	22	25	7	352	

yesi % 0,001'dir. 23. soruya verilen cevaplar tablo 33'te verilmiştir.

Imam-Hatip Lisesinde Çalışan Meslek Dersleri Ve Kültür

Dersleri Öğretmenleri İkilisinin Lisenin Amaçları İstikame-

tinde Koordineli Olarak Çalışabilme Dereceleri:

Deneklere, "Meslek dersleri ile kültür dersleri öğretmenleri arasındaki işbirliğinin derecesi nedir?" sorusu sorulmuştur. (Soru 24). Bu soruyu deneklerin 103'ü (% 29) hiç, 57'si (% 16) az, 90'ı (% 26) orta, 73'ü (% 21) çok, 25'i (% 7) pekçok şeklinde cevaplamışlardır.

Khi-kare çözümlemesi sonuçlarına göre bütün gruplar arasında % 0,001 düzeyinde manidar farklılıklar bulunmuştur. İdareciler öğretmenlerden farklı düşünmektedirler. İdarecilerin % 70'i bu iki öğretmen grubu arasında orta ve çok düzeyde koordinasyonun bulunduğunu belirtirken, öğretmenler bu görüşe katılmamaktadır. Tersine öğretmenlerin % 49'u öğretmenler arasında yeterli düzeyde koordinasyonun bulunmadığını işaretlemiştir.

İdarecilik ve öğretmenlikteki kıdem burada da etkili bir güç olduğu görülmekte, kıdem azaldıkça koordinasyonun zayıflığı görüşüne daha çok katılma dikkat çekmektedir. Böylece bu kurumlarda beşerî ve fizikî kaynakların istenilen düzeyde birleştirilmesinde engellerin bulunduğu görülmektedir.

DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİNDE ÇALIŞAN MESLEK DERSLERİ VE KÜLTÜR DERSLERİ ÖĞRETMENLERİ İKİLİSİNİN LİSENİN AMAÇLARI YÖNÜNDE KOORDİNELİ OLARAK ÇALIŞABİLMESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

ruplar	Cevapsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
.Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	2	5	5	14	13	35	13	35	4	11	37	13.858
2. Öğretmen	4	1	101	33	50	16	73	24	55	18	21	7	304	1.709
3. Cevapsız	-	-	-	-	2	18	4	36	5	45	-	-	11	*
$x^2 = 15.567$ S.D.= 4 İhtimal= 0.003659 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
.Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	1	1	27	18	21	14	49	32	39	25	16	10	153	11.907
2. Türkçe-Edebiyat	-	-	17	39	9	20	7	16	10	23	1	2	44	3.236
3. Sosyal Bilimler	1	2	16	36	7	16	12	27	8	18	-	-	44	0.733
4. Fen Bilimleri-Mat	2	3	29	37	15	19	13	17	12	15	7	9	78	5.796
5. Yabancı Dil	-	-	9	47	3	16	6	32	-	-	1	5	19	6.101
6. Güzel Sanatlar	-	-	4	67	1	17	1	17	-	-	-	-	6	*
7. Cevapsız	-	-	1	13	1	13	2	25	4	50	-	-	8	*
$x^2 = 27.774$ S.D.=12 İhtimal= 0.005969 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
.Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	-	-	48	44	24	22	25	23	12	11	-	-	109	12.562
2. 5-9 yıl	-	-	23	27	16	19	22	26	13	15	10	12	84	1.578
3. 10-14 yıl	2	3	15	22	5	7	24	35	18	26	5	7	69	8.557
4. 15-19 yıl	-	-	11	27	4	10	8	20	12	29	6	15	41	3.397
5. 20-24 yıl	1	4	2	7	4	15	5	19	12	44	3	11	27	13.744
6. 25 yıl ve daha çok	1	7	4	27	3	20	4	27	2	13	1	7	15	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	1	14	2	29	4	57	-	-	7	*
$x^2 = 39.838$ S.D.=12 İhtimal= 0.000076 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
.Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	-	-	10	20	11	22	16	32	12	24	1	2	50	3.222
2. Eğitim Fakültesi	1	2	20	42	8	17	14	29	5	10	-	-	48	4.071
3. Yüksek İslam Enst.	1	1	18	18	10	10	31	32	24	24	14	14	98	9.357
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	16	46	11	31	3	9	4	11	1	3	35	12.022
5. Eğitim Enstitüsü	2	2	32	34	14	15	20	21	18	19	8	9	94	1.568
6. Diğer	-	-	7	41	2	12	2	12	6	35	-	-	17	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	1	10	4	40	4	40	1	10	10	*
$x^2 = 30.240$ S.D.=12 İhtimal= 0.002568 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
.İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	2	1	58	40	21	14	37	26	20	14	7	5	145	8.203
2. 5-9 yıl	-	-	9	23	6	15	6	15	15	38	4	10	40	8.470
3. 10-14 yıl	1	14	1	14	2	29	2	29	1	14	-	-	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	1	25	-	-	1	25	2	50	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	1	*
6. Cevapsız	1	1	34	22	28	18	44	28	34	22	14	9	155	4.203
$x^2 = 20.877$ S.D.= 6 İhtimal= 0.001930 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
ENEL TOPLAM														
	4	1	103	29	57	16	90	26	73	21	25	7	352	

İmam-Hatip Lisesinde Yönetici, Eğitimci Ve Eğitimlenenlerin Dini İlimlerle Fen Ve Sosyal İlimleri Uzmanlaştırabilme Derecesi:

Deneklere, "yönetici, eğitimci ve eğitimlenenlerin dini ilimlerle sosyal ilimleri uzmanlaştırabilme derecesi nedir?" sorusu sorulmuştur. (Soru 25). Bu soruya deneklerin 82'si (% 23) hiç, 55'i (% 16) az, 77'si (m422) orta, 106'sı (% 30) çok, 28'i (% 8) pek çok şeklinde cevap vermiştir.

İdarecilikteki kıdeme göre grubunun dışında, bütün gruplar arasında, % 0,01 ile % 0,001 arasında değişen manidarlık görülmüştür.

Bu sorunun cevaplarında da meslek dersleri grubunun diğerlerinden farklı düşündüğü görülmektedir. % 70 gibi büyük bir çoğunluk, bu uzmanlaştırmanın orta ve çok düzeyde gerçekleştirildiğini kabullenirken, türkçe-edebiyat, sosyal bilimler ve fen bilimleri gibi branşta kişiler bu görüşe katılmadıklarını söylemektedirler. Öğretmenlere göre idareciler de farklı düşünmekte. İdarecilere göre bu uzmanlaştırma % 68, çok ve pek çok düzeyde gerçekleşirken öğretmenlere göre bu ise % 44 pek iyi gerçekleşmemektedir. Soru ile ilgili veriler tablo 35'te gösterilmiştir.

İmam-Hatip Liselerinde Dersler Arasında Bilgi Transferi:

Deneklere, "mevcut dersler arasında bilgi transferinin ne derece kurulabildiği" sorulmuştur. (Soru 26). Bu soruya toplam deneklerin 83'ü (% 24) hiç, 54'ü (% 15) az, 111'i (% 32) orta, 80'i (% 23) çok, 17'si (% 5) pek çok şeklinde cevaplamışlardır. (Soru 26).

DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİNDE YÖNETİCİ, EĞİTİCİ VE EĞİTİLENLERİN, DİNİ İLİMLERLE FEN VE SOSYAL İLİMLERİ UZLAŞTIRABİLMELERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Gruplar	Cevabsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	2	5	1	3	9	24	21	57	4	11	37	18.575
2. Öğretmen	4	1	78	26	54	18	65	21	81	27	22	7	304	2.291
3. Cevapsız	-	-	2	18	-	-	3	27	4	36	2	18	11	*
x ² = 20.866 S.D.= 4 İhtimal= 0.000337 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	-	-	19	12	14	9	44	29	62	41	14	9	153	21.102
2. Türkçe-Edebiyat	1	2	17	39	7	16	7	16	10	23	2	5	44	5.687
3. Sosyal Bilimler	1	2	16	36	12	27	6	14	7	16	2	5	44	10.884
4. Fen Bilimleri-Mat	1	1	20	26	16	21	13	17	20	26	8	10	78	2.801
5. Yabancı Dil	1	5	7	37	4	21	4	21	2	11	1	5	19	4.273
6. Güzel Sanatlar	-	-	3	50	2	33	-	-	1	17	-	-	6	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	-	-	3	38	4	50	1	13	8	*
x ² = 44.746 S.D.=12 İhtimal= 0.000010 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	-	-	39	36	20	18	20	18	27	25	3	3	109	7.492
2. 5-9 yıl	2	2	19	23	10	12	21	25	23	27	9	11	84	1.467
3. 10-14 yıl	1	1	6	9	14	20	12	17	28	41	8	12	69	10.980
4. 15-19 yıl	-	-	11	27	6	15	10	24	12	29	2	5	41	0.278
5. 20-24 yıl	1	4	4	15	1	4	7	26	10	37	4	15	27	4.211
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	3	20	4	27	5	33	2	13	1	7	15	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	-	-	2	29	4	57	1	14	7	*
x ² = 24.428 S.D.=12 İhtimal= 0.017777 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	-	-	7	14	5	10	15	30	20	40	3	6	50	6.008
2. Eğitim Fakültesi	2	4	14	29	10	21	12	25	8	17	2	4	48	4.433
3. Yüksek İslam Enst..	-	-	12	12	8	8	28	29	39	40	11	11	98	14.509
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	17	49	11	31	3	9	3	9	1	3	35	21.298
5. Eğitim Enstitüsü	2	2	28	30	15	16	13	14	26	28	10	11	94	4.282
6. Diğer	-	-	4	24	6	35	3	18	4	24	-	-	17	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	-	-	3	30	6	60	1	10	10	*
x ² = 50.530 S.D.=12 İhtimal=-0.000001 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	40	28	29	20	33	23	36	25	6	4	145	6.809
2. 5-9 yıl	-	-	7	18	4	10	7	18	16	40	6	15	40	5.584
3. 10-14 yıl	1	14	-	-	2	29	1	14	2	29	1	14	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	-	-	1	25	1	25	2	50	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	1	*
6. Cevapsız	2	1	35	23	19	12	34	22	50	32	15	10	155	1.945
x ² = 14.338 S.D.= 8 İhtimal= 0.073362 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM														
	4	1	82	23	55	16	77	22	106	30	28	8	352	

TABLO-36
DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSELERİNDEKİ DERSLER ARASI BİLGİ TRANS-
FERİNİN VARLIĞINA İLİSKİN GÖRÜŞLERİ

103

Gruplar	Cevabsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	1	3	6	16	3	8	10	27	17	46	-	-	37	10.917
2. Öğretmen	6	2	76	25	51	17	95	31	60	20	16	5	304	1.394
3. Cevapsız	-	-	1	9	-	-	6	55	3	27	1	9	11	*
$\chi^2 = 12.310$ S.D.= 3 İhtimal= 0.006393 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	1	1	24	16	18	12	56	37	46	30	8	5	153	10.930
2. Türkçe-Edebiyat	3	7	14	32	7	16	12	27	6	14	2	5	44	2.924
3. Sosyal Bilimler	1	2	16	36	9	20	13	30	4	9	1	2	44	6.881
4. Fen Bilimleri-Mat	2	3	22	28	12	15	18	23	19	24	5	6	78	2.327
5. Yabancı Dil	-	-	5	26	6	32	6	32	1	5	1	5	19	5.671
6. Güzel Sanatlar	-	-	2	33	2	33	1	17	1	17	-	-	6	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	-	-	5	63	3	38	-	-	8	*
$\chi^2 = 28.734$ S.D.=12 İhtimal= 0.004315 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	2	2	38	35	20	18	28	26	18	17	3	3	109	7.906
2. 5-9 yıl	1	1	25	30	12	14	26	31	12	14	8	10	84	3.629
3. 10-14 yıl	2	3	7	10	9	13	28	41	21	30	2	3	69	9.943
4. 15-19 yıl	1	2	7	17	7	17	12	29	14	34	-	-	41	3.164
5. 20-24 yıl	1	4	4	15	2	7	7	26	10	37	3	11	27	4.977
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	2	13	4	27	6	40	2	13	1	7	15	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	-	-	4	57	3	43	-	-	7	*
$\chi^2 = 29.619$ S.D.=12 İhtimal= 0.003185 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	-	-	11	22	6	12	13	26	17	34	3	6	50	3.808
2. Eğitim Fakültesi	2	4	11	23	10	21	16	33	8	17	1	2	48	1.696
3. Yüksek İslam Enst.	1	1	13	13	11	11	42	43	26	27	5	5	98	10.316
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	15	43	7	20	10	29	3	9	-	-	35	8.193
5. Eğitim Enstitüsü	3	3	27	29	16	17	21	22	19	20	8	9	94	3.802
6. Diğer	-	-	6	35	4	24	3	18	4	24	-	-	17	*
7. Cevapsız	1	10	-	-	-	-	6	60	3	30	-	-	10	*
$\chi^2 = 27.815$ S.D.=12 İhtimal= 0.005888 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	3	2	48	33	21	14	37	26	30	21	6	4	145	6.620
2. 5-9 yıl	-	-	8	20	6	15	7	18	18	45	1	3	40	10.577
3. 10-14 yıl	1	14	-	-	1	14	4	57	-	-	1	14	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	1	25	-	-	1	25	2	50	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	1	*
6. Cevapsız	3	2	26	17	26	17	61	39	30	19	9	6	155	8.162
$\chi^2 = 25.359$ S.D.= 6 İhtimal= 0.000293 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM	7	2	83	24	54	15	111	32	80	23	17	5	352	

Tablo 36'da görüldüğü gibi 26. soruya verilen cevaplarda, grupların hepsinde % 0,001 düzeyinde manidar farklılıklar ortaya çıkmıştır. İdareciler, öğretmenlerin aksine bilgi transferinin fazla olduğunu (% 73) belirtmişlerdir.

Bransına göre farklılaşma yine meslek dersleri öğretmenlerinden kaynaklanmaktadır. Meslek dersleri grubunun % 67'si bu okullarda orta ve çok düzeyinde bilgi transferinin kurulabildiğini belirtmişlerdir.

İdarecilik ve öğretmenlikteki kıdem bu sorunun cevaplarında da etkisi görülmüştür. Kıdem azaldıkça meslek dersleriyle kültür dersleri arasındaki bilgi transferinin kurulamadığını savunanların sayısı artmaktadır.

Okulun Sosyal, Ekonomik Ve Kültürel Çevre İmkanlarından Faydalanabilmesi:

İmam-Hatip Liselerinin çevre ile ilişkisi "okulun sosyal, ekonomik ve kültürel çevre imkanlarından faydalanabilmesi nedir?" sorusu ile tesbit edilmeye çalışılmıştır.

Bu soruya toplam deneklerin 89'u (% 25) hiç, 52'si (% 15) az, 78'i (% 22) orta, 82'si (% 23) çok, 43'ü (% 12) pekçok şeklinde cevap vermişlerdir.

Mevcut İmam-Hatip Liselerinin çevre imkanlarından faydalanabilmesini ölçmeye dönük bu soruya verilen cevapların istatistikî analiz sonucunda, bransa, öğretmenlikteki kıdeme ve bitirdiği en

TABLO-37 105
DENEKLERİN, OKULUN SOSYAL, EKONOMİK VE KÜLTÜREL ÇEVRE İMKANLA-
RINDAN FAYDALANABİLMESİNE İLİSKİN GÖRÜŞLERİ

Gruplar	Cevabsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	1	3	5	14	5	14	7	19	11	30	8	22	37	5.634
2. Öğretmen	7	2	83	27	46	15	66	22	68	22	34	11	304	0.683
3. Cevapsız	-	-	1	9	1	9	5	45	3	27	1	9	11	*
$\chi^2 = 6.317$ S.D. = 4 İhtimal = 0.176697 (Not: 1. sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	4	3	21	14	25	16	37	24	43	28	23	15	153	10.458
2. Türkçe-Edebiyat	1	2	20	45	5	11	7	16	8	18	3	7	44	7.847
3. Sosyal Bilimler	1	2	15	34	6	14	11	25	7	16	4	9	44	2.544
4. Fen Bilimleri-Mat	2	3	21	27	12	15	13	17	20	26	10	13	78	1.096
5. Yabancı Dil	-	-	9	47	2	11	5	26	2	11	1	5	19	4.708
6. Güzel Sanatlar	-	-	3	50	1	17	-	-	1	17	1	17	6	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	1	13	5	63	1	13	1	13	8	*
$\chi^2 = 26.653$ S.D. = 12 İhtimal = 0.008667 (Not: 1. 6. sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	3	3	44	40	18	17	21	19	14	13	9	8	109	15.062
2. 5-9 yıl	1	1	18	21	12	14	19	23	20	24	14	17	84	0.532
3. 10-14 yıl	3	4	11	16	6	9	21	30	21	30	7	10	69	8.093
4. 15-19 yıl	-	-	10	24	7	17	6	15	15	37	3	7	41	3.089
5. 20-24 yıl	1	4	1	4	6	22	3	11	10	37	6	22	27	10.071
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	5	33	2	13	4	27	1	7	3	20	15	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	1	14	4	57	1	14	1	14	7	*
$\chi^2 = 36.848$ S.D. = 12 İhtimal = 0.000234 (Not: 1. 6. sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	2	4	9	18	11	22	12	24	10	20	6	12	50	3.712
2. Eğitim Fakültesi	2	4	17	35	4	8	10	21	9	19	6	13	48	3.311
3. Yüksek İslam Enst.	1	1	12	12	13	13	25	26	32	33	15	15	98	12.305
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	16	46	7	20	7	20	3	9	2	6	35	10.131
5. Eğitim Enstitüsü	3	3	31	33	12	13	15	16	22	23	11	12	94	3.139
6. Diğer	-	-	4	24	4	24	4	24	3	18	2	12	17	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	1	10	5	50	3	30	1	10	10	*
$\chi^2 = 32.596$ S.D. = 16 İhtimal = 0.008356 (Not: 1. sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	2	1	48	33	25	17	26	18	29	20	15	10	145	5.501
2. 5-9 yıl	1	3	9	23	4	10	10	25	12	30	4	10	40	2.011
3. 10-14 yıl	1	14	2	29	-	-	2	29	1	14	1	14	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	-	-	-	-	2	50	2	50	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	1	*
6. Cevapsız	4	3	30	19	23	15	38	25	38	25	22	14	155	3.624
$\chi^2 = 11.136$ S.D. = 8 İhtimal = 0.194131 (Not: 1. sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM														
	8	2	89	25	52	15	78	22	82	23	43	12	352	

son okula göre, manidar farklılıklar vardır. Göreve ve idarecilikteki kıdeme göre manidar fark bulunmamıştır.

İmam-Hatip Lisesi İdarecilerinin Çevreyi Etkileyebilme

Dereceleri:

Bu soru ile İmam-Hatip Liselerinin çevreye etki gücü ölçülmeye çalışılmıştır. (Soru 28). Bu soruya toplam deneklerin 88'i (% 25) hiç, 47'si (% 13) az, 71'i (% 20) orta, 102'si (% 29) çok, 39'u (% 11) pekçok şeklinde cevap vermişlerdir.

Mevcut idarecilerin okulun çevresini etkileyebilmesini belirlemeye yönelik soruya verilen cevapların istatistikî analizine göre, görevine, öğretmenlikteki kıdeme ve idarecilikteki kıdeme göre manidar farklılıklar vardır. Bransa ve bitirdiği en son okula göre manidar fark bulunmamıştır.

Mevcut okul idarecilerinin çevreyi etkileyebilmesi konusunda yine okul idarecileri öğretmenlerden farklı düşünmektedirler. İdarecilerin yarısından çoğu (% 62) bu etkileme işini çok ve pekçok düzeyinde gerçekleştirdiklerini ileri sürerken, öğretmenlerin % 42'si etkilemeyi yetersiz bulmakta, hiç ve az düzeyinde etkileme olduğunu belirtmektedirler. İdarecilerin yaptıkları etkileme faaliyetini savunurken gözlemci pozisyonundaki öğretmenler daha aktif bir etkilemeden yana tavır almaktadır. (Tablo 38). Görevine göre manidarlığın seviyesi 0,05'tir.

İdarecilerin çevreyi etkileme konusunda, gerek öğretmenlik-

TABLO-38 107
DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİ İDARECİLERİNİN ÇEVREYİ ETKİLEYE-
BİLMESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Gruplar	Cevabsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	6	16	2	5	6	16	16	43	7	19	37	8.331
2. Öğretmen	5	2	81	27	45	15	62	20	81	27	30	10	304	1.031
3. Cevapsız	-	-	1	9	-	-	3	27	5	45	2	18	11	*
$x^2 = 9.362$ S.D.= 4 İhtimal= 0.052662 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	2	1	29	19	20	13	33	22	52	34	17	11	153	3.616
2. Türkçe-Edebiyat	-	-	16	36	8	18	6	14	10	23	4	9	44	4.229
3. Sosyal Bilimler	1	2	12	27	9	20	9	20	10	23	3	7	44	2.001
4. Fen Bilimleri-Mat	2	3	23	29	5	6	16	21	22	28	10	13	78	3.927
5. Yabancı Dil	-	-	4	21	5	26	3	16	5	26	2	11	19	2.379
6. Güzel Sanatlar	-	-	4	67	-	-	-	-	1	17	1	17	6	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	-	-	4	50	2	25	2	25	8	*
$x^2 = 16.152$ S.D.=12 İhtimal= 0.184361 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	2	2	47	43	15	14	18	17	24	22	3	3	109	20.352
2. 5-9 yıl	-	-	18	21	13	15	16	19	25	30	12	14	84	2.665
3. 10-14 yıl	2	3	8	12	10	14	17	25	26	38	6	9	69	8.220
4. 15-19 yıl	-	-	9	22	4	10	8	20	13	32	7	17	41	3.007
5. 20-24 yıl	1	4	4	15	3	11	4	15	11	41	4	15	27	3.528
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	2	13	2	13	5	33	1	7	5	33	15	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	-	-	3	43	2	29	2	29	7	*
$x^2 = 37.773$ S.D.=16 İhtimal= 0.001631 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	2	4	13	26	4	8	12	24	16	32	3	6	50	2.902
2. Eğitim Fakültesi	1	2	14	29	3	6	9	19	15	31	6	13	48	2.371
3. Yüksek İslam Enst .	-	-	16	16	15	15	22	22	32	33	13	13	98	5.063
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	17	49	6	17	7	20	4	11	1	3	35	12.770
5. Eğitim Enstitüsü	2	2	24	26	16	17	14	15	26	28	12	13	94	2.334
6. Diğer	-	-	4	24	3	18	3	18	6	35	1	6	17	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	-	-	4	40	3	30	3	30	10	*
$x^2 = 25.441$ S.D.=16 İhtimal= 0.062416 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	2	1	52	36	21	14	26	18	29	20	15	10	145	10.052
2. 5-9 yıl	-	-	10	25	2	5	10	25	11	28	7	18	40	3.880
3. 10-14 yıl	1	14	-	-	1	14	2	29	3	43	-	-	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	1	25	-	-	1	25	2	50	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	1	*
6. Cevapsız	2	1	25	16	23	15	32	21	56	36	17	11	155	9.114
$x^2 = 23.046$ S.D.= 8 İhtimal= 0.003306 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM														
	5	1	88	25	47	13	71	20	102	29	39	11	352	

teki, gerekse idarecilikteki kıdem faktörü acıkça kendini hissettirmiştir. 4 yıl ve daha az öğretmenlik yapmış olanların % 57'si az etkileme olduğunu savunurken, kıdem arttıkça etkileme fikrine katılmanın da artması anlamlı görülmektedir. İdarecilik ve öğretmenlikteki kıdeme göre manidarlığın seviyesi 0,001.

Meslek Dersleri ile Kültür Dersleri Öğretmenleri Arasındaki Anlaşma Ve Kaynasma Derecesi:

Bu iki grup öğretmen arasındaki anlaşma ve kaynasma durumu "İmam-Hatip Lisesinde meslek dersleri öğretmenleri ile kültür dersleri öğretmenlerinin birbiriyle anlaşma ve kaynasma derecesi nedir?" sorusu ile belirlenmeye çalışılmıştır. (Soru 29). Bu soruyu toplam deneklerin 87'si (% 25) hic, 58'i (% 16) az, 73'ü (% 21) orta, 104'ü (% 30) çok, 27'si (% 8) pekçok şeklinde cevaplamışlardır.

Meslek ve kültür dersleri öğretmenlerinin birbiriyle anlaşma derecesine ilişkin olarak verilen cevapların Khi-kare testi analizine göre bütün gruplar arasında 0,05 ile 0,001 düzeyinde manidar farklılıklar bulunmuştur.

Meslek dersleri öğretmenlerinin % 48'ine göre bu eğitim kurumlarında çok ve pekçok düzeyinde bir anlaşma ve kaynasma var. Sosyal bilimler öğretmenlerinin % 65'ine göre ise hic ve az düzeyinde bir anlaşma söz konusu.

İdarecilerin % 67'sine göre anlaşma çok ve pekçok düzeyinde gerçekleşirken, öğretmenlerin % 45'ine göre bu anlaşma ve kay-

DENEKLERİN, MESLEK DERSLERİ İLE KÜLTÜR DERSLERİ ÖĞRETMENLERİ
ARASINDAKİ ANLAŞMA VE KAYNASMAYA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Gruplar	Cevapsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	3	8	3	8	6	16	19	51	6	16	37	15.914
2. Öğretmen	3	1	82	27	55	18	64	21	79	26	21	7	304	1.956
3. Cevapsız	-	-	2	18	-	-	3	27	6	55	-	-	11	*
$\chi^2 = 17.870$ S.D.= 4 İhtimal= 0.001308 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	-	-	20	13	22	14	37	24	61	40	13	8	153	16.024
2. Türkçe-Edebiyat	-	-	19	43	7	16	5	11	10	23	3	7	44	8.032
3. Sosyal Bilimler	1	2	20	45	9	20	7	16	4	9	3	7	44	14.357
4. Fen Bilimleri-Mat	2	3	19	24	13	17	17	22	20	26	7	9	78	0.317
5. Yabancı Dil	-	-	7	37	3	16	5	26	3	16	1	5	19	2.312
6. Güzel Sanatlar	-	-	2	33	3	50	-	-	1	17	-	-	6	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	1	13	2	25	5	63	-	-	8	*
$\chi^2 = 41.041$ S.D.=12 İhtimal= 0.000047 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	-	-	40	37	28	26	22	20	16	15	3	3	109	20.698
2. 5-9 yıl	-	-	20	24	13	15	24	29	19	23	8	10	84	4.193
3. 10-14 yıl	2	3	8	12	10	14	15	22	26	38	8	12	69	9.068
4. 15-19 yıl	-	-	11	27	5	12	2	5	21	51	2	5	41	13.288
5. 20-24 yıl	1	4	4	15	1	4	5	19	12	44	4	15	27	8.585
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	4	27	1	7	3	20	5	33	2	13	15	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	-	-	2	29	5	71	-	-	7	*
$\chi^2 = 55.832$ S.D.=16 İhtimal= 0.000003 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	-	-	8	16	9	18	13	26	19	38	1	2	50	3.462
2. Eğitim Fakültesi	1	2	12	25	10	21	13	27	7	15	5	10	48	4.918
3. Yüksek İslam Enst.	-	-	12	12	13	13	23	23	38	39	12	12	98	11.433
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	18	51	9	26	6	17	2	6	-	-	35	16.010
5. Eğitim Enstitüsü	2	2	32	34	13	14	12	13	27	29	8	9	94	6.229
6. Diğer	-	-	5	29	4	24	3	18	5	29	-	-	17	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	-	-	3	30	6	60	1	10	10	*
$\chi^2 = 42.050$ S.D.=12 İhtimal= 0.000033 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	43	30	33	23	25	17	33	23	10	7	145	7.955
2. 5-9 yıl	-	-	7	18	4	10	8	20	17	43	4	10	40	4.523
3. 10-14 yıl	1	14	2	29	1	14	1	14	1	14	1	14	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	-	-	1	25	1	25	2	50	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	1	*
6. Cevapsız	1	1	35	23	19	12	38	25	50	32	12	8	155	3.444
$\chi^2 = 15.922$ S.D.= 8 İhtimal= 0.043514 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM														
	3	1	87	25	58	16	73	21	104	30	27	8	352	

nasmanın seviyesi hic ve az. Tablo 39'da 29. soruya verilen cevaplar görülmektedir.

Imam-Hatip Liselerindeki Haberlesmenin, Birbirinden Farklı Düşünceleri Uzlastırabilme Derecesi:

Deneklere, bu okullardaki haberlesmenin farklı duygu ve düşünceleri ne derece uzlastırabildiği sorulmuştur. (Soru 30). Bu soruya toplam deneklerin 79'u (% 22) hic, 56'sı (% 16) az, 93'ü (% 26) orta, 99'u (% 28) çok, 20'si (% 6) pekçok şeklinde cevap vermiştir.

Bu soruya verilen cevaplar arasında, görevine göre grubunun dışında, bütün gruplar arasında 0,01-0,001 düzeyinde manidar farklılıklar görülmüştür.

Bransa göre, meslek dersleri öğretmenleri kültür dersleri öğretmenlerinden bu konuda da farklı düşünmektedir. Meslek dersleri öğretmenlerinin % 65'i haberlesmenin, farklı duygu ve düşünceleri uzlastırmadaki rolünü orta ve çok düzeyinde bulurken, diğer grupların daha çok, hic ve az düzeylerinde kümелendiği görülmektedir.

Diğer sorularda olduğu gibi bu sorunun cevaplarında da kide-min çok etkili olduğu hemen göze çarpmaktadır. Deneklerin hem öğretmenlikte hem de idarecilikte kideimleri arttıkça, haberlesmenin bu okullardaki farklı duygu ve düşünceleri uzlastırdığı yönündeki eğilimleri de artmaktadır. Kideimle birlikte artan tecrübenin uzlastırmaya etkisi olumlu olmaktadır. Soru ile ilgili is-

TABLO-40 111
DENEKLERİN, DIKEY VE YATAY HABERLEŞMENİN FARKLI DÜŞÜNCELERİ ÜZ-
LASTIRABİLİMESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Gruplar	Cevabsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	4	11	5	14	9	24	16	43	3	8	37	5.929
2. Öğretmen	5	2	75	25	50	16	78	26	81	27	15	5	304	0.734
3. Cevapsız	-	-	-	-	1	9	6	55	2	18	2	18	11	*
x ² = 6.663 S.D.= 4 İhtimal= 0.154832 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	-	-	25	16	17	11	50	33	49	32	12	8	153	8.182
2. Türkçe-Edebiyat	1	2	12	27	9	20	15	34	5	11	2	5	44	6.603
3. Sosyal Bilimler	1	2	16	36	8	18	10	23	9	20	-	-	44	4.555
4. Fen Bilimleri-Mat	3	4	19	24	14	18	9	12	28	36	5	6	78	8.381
5. Yabancı Dil	-	-	5	26	5	26	4	21	5	26	-	-	19	1.470
6. Güzel Sanatlar	-	-	2	33	2	33	-	-	2	33	-	-	6	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	1	13	5	63	1	13	1	13	8	*
x ² = 29.191 S.D.=12 İhtimal= 0.003691 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	-	-	42	39	22	20	18	17	23	21	4	4	109	16.277
2. 5-9 yıl	1	1	19	23	10	12	22	26	27	32	5	6	84	1.607
3. 10-14 yıl	2	3	7	10	12	17	26	38	17	25	5	7	69	9.759
4. 15-19 yıl	1	2	8	20	7	17	10	24	14	34	1	2	41	0.827
5. 20-24 yıl	1	4	1	4	3	11	8	30	11	41	3	11	27	7.123
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	2	13	2	13	4	27	6	40	1	7	15	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	-	-	5	71	1	14	1	14	7	*
x ² = 35.594 S.D.=12 İhtimal= 0.000378 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	-	-	10	20	8	16	13	26	17	34	2	4	50	0.606
2. Eğitim Fakültesi	1	2	18	38	10	21	7	15	8	17	4	8	48	9.755
3. Yüksek İslam Enst.	-	-	15	15	8	8	36	37	29	30	10	10	98	12.485
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	10	29	13	37	6	17	5	14	1	3	35	12.914
5. Eğitim Enstitüsü	4	4	22	23	13	14	18	19	35	37	2	2	94	3.618
6. Diğer	-	-	4	24	4	24	6	35	3	18	-	-	17	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	-	-	7	70	2	20	1	10	10	*
x ² = 39.377 S.D.=12 İhtimal= 0.000091 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	2	1	46	32	29	20	28	19	34	23	6	4	145	10.854
2. 5-9 yıl	-	-	7	18	6	15	12	30	12	30	3	8	40	0.981
3. 10-14 yıl	1	14	-	-	2	29	2	29	2	29	-	-	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	1	25	-	-	1	25	2	50	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	1	*
6. Cevapsız	2	1	25	16	19	12	49	32	49	32	11	7	155	7.312
x ² = 19.147 S.D.= 8 İhtimal= 0.014093 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM														
	5	1	79	22	56	16	93	26	99	28	20	6	352	

tatistikî bilgiler Tablo 40'ta görülmektedir.

İmam-Hatip Lisesi İdarecilerinin Resmî Haberleşme Kadar Resmî Olmayan Haberleşmenin de Önemini Kavrayabilme Derecesi

Bu soru ile İmam-Hatip Lisesi idarecilerinin, okullardaki resmî olmayan haberleşmeye karşı duyarlılık dereceleri tesbit edilmeye çalışılmıştır. (Soru 31).

Bu soruya toplam deneklerin 95'i (% 27) hiç, 46'sı (% 13) az, 80'i (% 23) orta, 92'si (% 26) çok, 31'i (% 9) pekçok şeklinde cevap vermişlerdir.

İdarecilerin resmî olmayan haberleşmeyi dikkate alabilmelerine ilişkin bu soruya verilen cevapların Khi-kare çözümlemesi sonuçlarına göre görevine, bransına, öğretmenlikteki kıdemine ve bitirdiği en son okula göre manidar fark bulunmuştur. İdarecilikteki kıdeme göre verilen cevaplar arasında manidar bir ilişki bulunmamıştır.

Görevine göre, idarecilerin yarısından çoğu (% 54) resmî olmayan haberleşmelere çok ve pek çok düzeyinde önem verdiklerini savunurlarken, öğretmenlerin % 32'si resmî olmayan haberleşmelere hiç ve az düzeyinde önem verildiğini belirtmişlerdir. Manidarlık düzeyi 0,01'dir. Bransa, öğretmenlikteki kıdeme ve bitirdiği en son okula göre 0,001 düzeyinde manidar bir fark görülmüştür. 31. soru ile ilgili Khi-kare sonuçları Tablo 41'de görülmektedir.

DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİ İDARECİLERİNİN, MAKAMLAR KADAR, FERTLER VEYA GURUPLARARASI HABERLEŞMENİN DE ÖNEMİNİ KAVRAYABİLMESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Gruplar	Cevapsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Fekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	5	14	4	11	8	22	12	32	8	22	37	10.469
2. Öğretmen	7	2	89	29	39	13	69	23	79	26	21	7	304	1.304
3. Cevapsız	1	9	1	9	3	27	3	27	1	9	2	18	11	*
	$\chi^2 = 11.773$	S.D. = 4	İhtimal = 0.019120		(Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)									
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	2	1	23	15	17	11	43	28	51	33	17	11	153	13.003
2. Türkçe-Edebiyat	1	2	15	34	7	16	8	18	11	25	2	5	44	1.524
3. Sosyal Bilimler	2	5	20	45	7	16	5	11	8	18	2	5	44	9.396
4. Fen Bilimleri-Mat	2	3	25	32	8	10	17	22	18	23	8	10	78	1.420
5. Yabancı Dil	-	-	9	47	3	16	4	21	3	16	-	-	19	3.275
6. Güzel Sanatlar	-	-	3	50	2	33	-	-	-	-	1	17	6	*
7. Cevapsız	1	13	-	-	2	25	3	38	1	13	1	13	8	*
	$\chi^2 = 28.618$	S.D. = 12	İhtimal = 0.004489		(Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)									
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	4	4	47	43	14	13	21	19	21	19	2	2	109	12.230
2. 5-9 yıl	-	-	23	27	9	11	21	25	25	30	6	7	84	0.687
3. 10-14 yıl	2	3	8	12	11	16	17	25	25	36	6	9	69	8.989
4. 15-19 yıl	-	-	8	20	9	22	8	20	11	27	5	12	41	3.634
5. 20-24 yıl	1	4	4	15	-	-	7	26	8	30	7	26	27	5.245
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	5	33	1	7	4	27	1	7	4	27	15	*
7. Cevapsız	1	14	-	-	2	29	2	29	1	14	1	14	7	*
	$\chi^2 = 30.787$	S.D. = 12	İhtimal = 0.002122		(Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)									
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	1	2	8	16	5	10	13	26	20	40	3	6	50	6.875
2. Eğitim Fakültesi	2	4	16	33	7	15	10	21	9	19	4	8	48	1.595
3. Yüksek İslam Enst'ü	1	1	15	15	11	11	30	31	28	29	13	13	98	9.002
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	24	69	2	6	3	9	5	14	1	3	35	24.225
5. Eğitim Enstitüsü	2	2	28	30	16	17	18	19	21	22	9	10	94	2.485
6. Diğer	-	-	4	24	3	18	4	24	6	35	-	-	17	*
7. Cevapsız	2	20	-	-	2	20	2	20	3	30	1	10	10	*
	$\chi^2 = 44.182$	S.D. = 12	İhtimal = 0.000014		(Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)									
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	3	2	49	34	24	17	27	19	32	22	10	7	145	5.929
2. 5-9 yıl	1	3	7	18	5	13	8	20	12	30	7	18	40	4.968
3. 10-14 yıl	1	14	2	29	-	-	2	29	2	29	-	-	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	-	-	1	25	1	25	2	50	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	1	*
6. Cevapsız	3	2	37	24	16	10	42	27	43	28	14	9	155	3.314
	$\chi^2 = 14.210$	S.D. = 8	İhtimal = 0.076447		(Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)									
GENEL TOPLAM														
	8	2	95	27	46	13	80	23	92	26	31	9	352	

İmam-Hatip Liselerinde Yönetici, Eğitimci Ve Eğitilen Arasındaki İlişki:

Deneklere bu eğitim kurumlarında yönetici, eğitimci ve eğitilen arasında nasıl bir ilişkinin olduğu sorulmuştur. (Soru 32). Bu soruya toplam deneklerin 95'i (% 27) hiç, 41'i (% 12) az, 78 i (% 22) orta, 105'i (% 30) çok, 27'si (% 8) pekçok şeklinde cevap vermişlerdir.

Bu soruya, bütün grupların verdiği cevaplarda 0,05-0,001 arasında manidar farklılıklar görülmüştür.

Yöneticilerin yaklaşık 1/2'si çok, 1/10'u pekçok düzeyinde iyi ilişkiler olduğunu belirtirken, öğretmenlerin 1/2'si bu ilişkilerin orta ve çok iyi düzeyinde görüldüğünü açıklamışlardır.

Deneklerde, bitirdiği en son okula göre de görüş farklılığı vardır. Yüksek İslâm Enstitüsü mezunlarının 1/2'si yönetici, eğitimci ve eğitilen arasında çok ve pekçok düzeyde iyi ilişkiler olduğunu savunurken, Yüksek Öğretmen Okulu mezunları bu görüşe katılmamakta, bu mezunların % 66'sı bu okullarda hiç ve az düzeyinde iyi ilişkiler olduğunu belirtmektedirler. Bu grubun manidarlık seviyesi 0,001'dir. 32. sorunun Khi-kare sonuçları Tablo 42'de görülmektedir.

Buradan şu sonuç çıkarılabilir: İmam-Hatip Lisesi, din eğitimi yapan bir lise olduğu için, din eğitimi yapmış yönetici ve

TABLO-42 115
DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSELERİNDE YÖNETİCİ, EĞİTİCİ VE EĞİTİLEN
ARASINDAKİ İYİ İLİSKİNİN VAR OLMA DERESESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Gruplar	Cevabsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	1	3	8	22	3	8	3	8	18	49	4	11	37	8.683
2. Öğretmen	5	2	84	28	36	12	72	24	86	28	21	7	304	1.046
3. Cevapsız	-	-	3	27	2	18	3	27	1	9	2	18	11	*
$\chi^2 = 9.729$ S.D.= 4 İhtimal= 0.045249 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	1	1	31	20	15	10	32	21	62	41	12	8	153	8.091
2. Türkçe-Edebiyat	2	5	15	34	7	16	11	25	6	14	3	7	44	5.905
3. Sosyal Bilimler	1	2	17	39	7	16	10	23	7	16	2	5	44	5.772
4. Fen Bilimleri-Mat	2	3	24	31	9	12	12	15	23	29	8	10	78	1.812
5. Yabancı Dil	-	-	4	21	2	11	8	42	5	26	-	-	19	3.544
6. Güzel Sanatlar	-	-	2	33	-	-	2	33	1	17	1	17	6	*
7. Cevapsız	-	-	2	25	1	13	3	38	1	13	1	13	8	*
$\chi^2 = 25.124$ S.D.=12 İhtimal= 0.014245 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	41	38	18	17	24	22	22	20	3	3	109	9.064
2. 5-9 yıl	3	4	18	21	8	10	23	27	25	30	7	8	84	2.328
3. 10-14 yıl	1	1	12	17	10	14	15	22	28	41	3	4	69	5.268
4. 15-19 yıl	-	-	14	34	2	5	6	15	13	32	6	15	41	3.603
5. 20-24 yıl	-	-	5	19	1	4	6	22	11	41	4	15	27	3.420
6. 25 yıl ve daha çok	1	7	3	20	1	7	2	13	5	33	3	20	15	*
7. Cevapsız	-	-	2	29	1	14	2	29	1	14	1	14	7	*
$\chi^2 = 23.683$ S.D.=12 İhtimal= 0.022455 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	-	-	15	30	6	12	9	18	19	38	1	2	50	1.110
2. Eğitim Fakültesi	1	2	11	23	9	19	10	21	15	31	2	4	48	1.935
3. Yüksek İslam Enst .	1	1	15	15	9	9	23	23	40	41	10	10	98	9.242
4. Yüksek Öğretmen Okulu	1	3	15	43	8	23	7	20	1	3	3	9	35	15.951
5. Eğitim Enstitüsü	3	3	30	32	7	7	21	22	23	24	10	11	94	3.715
6. Diğer	-	-	7	41	1	6	5	29	4	24	-	-	17	*
7. Cevapsız	-	-	2	20	1	10	3	30	3	30	1	10	10	*
$\chi^2 = 31.952$ S.D.=12 İhtimal= 0.001405 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	2	1	51	35	19	13	32	22	31	21	10	7	145	5.946
2. 5-9 yıl	1	3	9	23	6	15	3	8	18	45	3	8	40	8.439
3. 10-14 yıl	1	14	-	-	-	-	1	14	3	43	2	29	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	1	25	-	-	-	-	3	75	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	1	*
6. Cevapsız	2	1	34	22	16	10	42	27	49	32	12	8	155	4.014
$\chi^2 = 18.399$ S.D.= 8 İhtimal= 0.018426 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM	6	2	95	27	41	12	78	22	105	30	27	8	352	

egiticiler, okulun sosyal havasına intibak etmede kültür dersleri öğretmenleri gibi güçlük çekmemektedir. Kültür dersleri öğretmenleriyle ilgili bu problemi çözebilmek için intibak kurslarını düzenlenmesi uygun olabilir.

Imam-Hatip Lisesi Yöneticilerinin, Bu Okullardaki Personeli Etkileyebilme Derecesi:

Bu soru ile Imam-Hatip Lisesi yöneticilerinin maiyetini, okulun amaçları, kamunun menfaati yönünde ne derece etkileyebildiği öğrenilmek istenmektedir. (Soru 33).

Bu soruya toplam deneklerin 95'i (% 27) hic, 53'ü (% 15) az, 65'i (% 18) orta, 101'i (% 29) çok, 37'si (% 11) pekçok şeklinde cevap vermiştir. Deneklerin % 42'si yöneticilerin maiyetini etkileyemediği kanaatindedir. Bu da hic küçümsenecek bir rakam değildir.

Konu alt guruplar açısından ele alındığında görevine göre, yöneticilerin etkileme olayını öğretmenlerden farklı gözlediği görülmektedir. Yöneticilerin % 57'si bu etkilemenin çok ve pekçok düzeyinde gerçekleştiğini belirtirken, öğretmenlerin % 45'i hic ve az düzeyinde bir etkileme olduğu inancındadır. Manidarlık düzeyi 0,05'tir.

Bransa göre, meslek dersleri öğretmenleri kültür dersleri öğretmenlerinden farklı düşünmektedir. Meslek dersleri öğretmenlerinin % 52'si bu etkilemenin çok ve pekçok düzeyinde gerçek-

TABLO-43 117
**DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİ İDARECİLERİNİN OKULDAKİ PERSONELİ
 ETKİLEYEBİLMESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

Gruplar	Cevabsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	3	8	5	14	8	22	14	38	7	19	37	8.765
2. Öğretmen	1	0	90	30	46	15	54	18	84	28	29	10	304	1.070
3. Cevapsız	-	-	2	18	2	18	3	27	3	27	1	9	11	*
$\chi^2 = 9.836$ S.D.= 4 İhtimal= 0.043289 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	-	-	22	14	17	11	35	23	59	39	20	13	153	14.513
2. Türkçe-Edebiyat	1	2	13	30	10	23	8	18	10	23	2	5	44	2.534
3. Sosyal Bilimler	-	-	21	48	5	11	5	11	10	23	3	7	44	10.715
4. Fen Bilimleri-Mat	-	-	24	31	17	22	9	12	18	23	10	13	78	6.326
5. Yabancı Dil	-	-	8	42	3	16	5	26	3	16	-	-	19	*
6. Güzel Sanatlar	-	-	5	83	-	-	-	-	-	-	1	17	6	*
7. Cevapsız	-	-	2	25	1	13	3	38	1	13	1	13	8	*
$\chi^2 = 34.087$ S.D.= 9 İhtimal= 0.000088 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	-	-	48	44	17	16	16	15	24	22	4	4	109	17.834
2. 5-9 yıl	-	-	21	25	9	11	19	23	24	29	11	13	84	2.831
3. 10-14 yıl	-	-	10	14	10	14	17	25	25	36	7	10	69	6.875
4. 15-19 yıl	-	-	9	22	10	24	6	15	10	24	6	15	41	4.517
5. 20-24 yıl	-	-	3	11	3	11	4	15	12	44	5	19	27	7.393
6. 25 yıl ve daha çok	1	7	2	13	3	20	1	7	5	33	3	20	15	*
7. Cevapsız	-	-	2	29	1	14	2	29	1	14	1	14	7	*
$\chi^2 = 39.251$ S.D.=16 İhtimal= 0.001001 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	-	-	9	18	8	16	11	22	18	36	4	8	50	3.581
2. Eğitim Fakültesi	-	-	21	44	7	15	7	15	10	21	3	6	48	6.924
3. Yüksek İslam Enst.	-	-	12	12	9	9	24	24	38	39	15	15	98	18.203
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	19	54	10	29	4	11	1	3	1	3	35	24.352
5. Eğitim Enstitüsü	1	1	28	30	15	16	12	13	25	27	13	14	94	2.359
6. Diğer	-	-	4	24	3	18	5	29	5	29	-	-	17	*
7. Cevapsız	-	-	2	20	1	10	2	20	4	40	1	10	10	*
$\chi^2 = 55.418$ S.D.=16 İhtimal= 0.000002 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	-	-	44	30	30	21	26	18	33	23	12	8	145	4.875
2. 5-9 yıl	-	-	9	23	7	18	3	8	16	40	5	13	40	5.319
3. 10-14 yıl	-	-	2	29	-	-	2	29	2	29	1	14	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	-	-	-	-	-	-	3	75	1	25	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	1	*
6. Cevapsız	1	1	40	26	16	10	34	22	46	30	18	12	155	4.205
$\chi^2 = 14.500$ S.D.= 8 İhtimal= 0.069638 (Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM	1	0	95	27	53	15	65	18	101	29	37	11	352	

lestiğine inanırken, kültür dersleri öğretmenlerinin daha çok hic ve az noktalarında yoğunlaştığı görülmüştür.

Burada idarecilerin meslek dersleri grubundan secilmesi sonucu, aynı programdan geçmenin, aynı mesleki değer ve davranışları paylaşmanın, etki etme ve edilme konusunda iyi bir ortam oluşturduğu ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla eğitimde milli birliğin sağlanmasında ortak değerlerin paylaşılması önemli görülmektedir.

Imam-Hatip Lisesi İdarecilerinin Çevrenin Güvenini Kazanabilme Derecesi:

Deneklere Imam-Hatip Lisesi idarecilerinin çevrenin güvenini ne derece kazanabildiği sorulmuştur. (Soru 34). Bu soruya toplam deneklerin 78'i (% 22) hic, 49'u (% 14) az, 70'i (% 20) orta, 98'i (% 28) çok, 56'sı (% 16) pekkok şeklinde cevap vermişlerdir.

Deneklere sorulan bu soruların cevaplarının istatistikî analizlerinin sonucunda bütün grupların birbirinden farklı düşüncü görülmüştür. Görevine, bransına, öğretmenlikteki kıdemine, bitirdiği en son okula ve idarecilikteki kıdeme göre sırasıyla 0,001, 0,01, 0,001, 0,001 ve 0,001 düzeyinde manidarlık bulunmaktadır.

Görevine göre idareciler öğretmenlerden farklı düşünmektedir. İdarecilerin % 73 gibi büyük bir çoğunluğu çevrenin çok ve pekkok düzeyinde güvenini kazandığına inanırken, öğretmenlerin

TABLO-44 119
DENEKLERİN, İMAM-PHATİP LİSESİ İDARECİLERİNİN ÇEVRENİN GÜVENİNİ KAZANABİLMESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Gruplar	Cevapsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	4	11	3	8	3	8	14	38	13	35	37	14.809
2. Öğretmen	1	0	74	24	44	14	62	20	80	26	43	14	304	1.808
3. Cevapsız	-	-	-	-	2	18	5	45	4	36	-	-	11	*
	$\chi^2 = 16.617$	S.D. = 4	İhtimal = 0.002293		(Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)									
2. Bransına Göre														
1. Meslek Dersleri	1	1	23	15	15	10	26	17	57	37	31	20	153	10.178
2. Türkçe-Edebiyat	-	-	14	32	6	14	9	20	12	27	3	7	44	4.429
3. Sosyal Bilimler	-	-	13	30	7	16	11	25	8	18	5	11	44	4.578
4. Fen Bilimleri-Mat	-	-	22	28	11	14	16	21	14	18	15	19	78	4.657
5. Yabancı Dil	-	-	4	21	7	37	3	16	4	21	1	5	19	*
6. Güzel Sanatlar	-	-	2	33	2	33	-	-	1	17	1	17	6	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	1	13	5	63	2	25	-	-	8	*
	$\chi^2 = 23.842$	S.D. = 12	İhtimal = 0.021369		(Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)									
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	39	36	22	20	16	15	26	24	5	5	109	22.317
2. 5-9 yıl	-	-	19	23	7	8	21	25	21	25	16	19	84	4.976
3. 10-14 yıl	-	-	3	4	11	16	14	20	24	35	17	25	69	14.145
4. 15-19 yıl	-	-	10	24	6	15	4	10	13	32	8	20	41	2.232
5. 20-24 yıl	-	-	2	7	2	7	6	22	10	37	7	26	27	6.103
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	5	33	-	-	5	33	2	13	3	20	15	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	1	14	4	57	2	29	-	-	7	*
	$\chi^2 = 49.773$	S.D. = 16	İhtimal = 0.000024		(Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)									
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	-	-	7	14	7	14	8	16	21	42	7	14	50	6.142
2. Eğitim Fakültesi	-	-	11	23	9	19	13	27	7	15	8	17	48	4.950
3. Yüksek İslam Enst.	1	1	16	16	7	7	17	17	34	35	23	23	98	9.762
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	11	31	14	40	6	17	3	9	1	3	35	26.405
5. Eğitim Enstitüsü	-	-	27	29	9	10	19	20	23	24	16	17	94	3.482
6. Diğer	-	-	6	35	2	12	3	18	6	35	-	-	17	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	1	10	4	40	4	40	1	10	10	*
	$\chi^2 = 50.742$	S.D. = 16	İhtimal = 0.000017		(Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)									
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	41	28	27	19	29	20	28	19	19	13	145	8.063
2. 5-9 yıl	-	-	7	18	8	20	3	8	13	33	9	23	40	6.096
3. 10-14 yıl	-	-	-	-	1	14	1	14	4	57	1	14	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	1	25	-	-	1	25	1	25	1	25	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	1	*
6. Cevapsız	-	-	29	19	13	8	36	23	51	33	26	17	155	7.484
	$\chi^2 = 21.643$	S.D. = 8	İhtimal = 0.005623		(Not: 1 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)									
GENEL TOPLAM	1	0	78	22	49	14	70	20	98	28	56	16	352	

bu fikre pek katılmadığı, % 38'inin idarecilerin çevrenin hiç ve az düzeyinde güvenini kazandığını düşünmeleri anlamlı bulunmuştur. Manidarlık düzeyi 0,001'dir.

Bransına göre meslek dersleri öğretmenlerinin % 57'sine göre idareciler çok ve pek çok düzeyinde çevrenin güvenini kazanmaktadır. Kültür dersleri öğretmenlerinin yaklaşık yarısına göre bu güveni kazanma düzeyi hiç ve az alternatiflerinde toplanmıştır. Manidarlık düzeyi 0,01'dir.

Öğretmenlikteki kıdeme göre, kıdem arttıkça çevrenin güvenini daha çok kazandığı fikrinin yoğunlaştığı dikkat çekmektedir.

34. soru ile ilgili Khi-kare sonuçları Tablo 44'de verilmistir.

İmam-Hatip Liselerinde, Kimden Emir Alınacağı ve Kime Emir Verileceğinin Açıklığına İlişkin Görüşleri:

Bu soru ile, İmam-Hatip liselerinde emir alma ve vermeye ilişkin mevzuatın, ne derece açık olduğu tesbit edilmeye çalışılmıştır. (Soru 35).

Bu soruya toplam deneklerin 98 i (%28) hiç, 45 i (%13) az, 47 si (%13) orta, 114 ü (%32) çok ve 42 si (%12) si pekçok şeklinde cevap vermiştir.

Cevapların Khi-kare işlemleri sonunda, görevine ve idarecilikteki kıdemine göre denekler arasında manidar bir farklılık görülmemiş. Bransına, öğretmenlikteki kıdemine ve bitirdiği en son okula göre sırasıyla 0,01, 0,001 ve yine 0,001 seviyesinde

TABLO-45 121
**DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİ PERSONELİNİN KİMDEN EMİR ALACAKI
VE KİME EMİR VEREBİLECEĞİNİN ACIKLIĞINA İLİSKİN GÖRÜŞLERİ**

Gruplar	Cevabsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	7	19	3	8	4	11	17	46	6	16	37	4.362
2. Öğretmen	5	2	89	29	38	13	43	14	93	31	36	12	304	0.540
3. Cevapsız	1	9	2	18	4	36	-	-	4	36	-	-	11	*
$\chi^2 = 4.902$ S.D.= 4 İhtimal= 0.297497 (Not: 1. sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	1	1	27	18	18	12	25	16	60	39	22	14	153	8.038
2. Türkçe-Edebiyat	1	2	17	39	4	9	7	16	9	20	6	14	44	4.524
3. Sosyal Bilimler	1	2	16	36	7	16	3	7	16	36	1	2	44	7.846
4. Fen Bilimleri-Mat	2	3	26	33	10	13	11	14	17	22	12	15	78	4.155
5. Yabancı Dil	-	-	7	37	3	16	1	5	8	42	-	-	19	*
6. Güzel Sanatlar	-	-	4	67	-	-	-	-	1	17	1	17	6	*
7. Cevapsız	1	13	1	13	3	38	-	-	3	38	-	-	8	*
$\chi^2 = 24.563$ S.D.=12 İhtimal= 0.017035 (Not: 1. sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	50	46	20	18	13	12	21	19	4	4	109	27.920
2. 5-9 yıl	-	-	20	24	8	10	16	19	28	33	12	14	84	4.058
3. 10-14 yıl	4	6	7	10	7	10	6	9	37	54	8	12	89	18.580
4. 15-19 yıl	-	-	11	27	6	15	3	7	8	20	13	32	41	16.064
5. 20-24 yıl	-	-	4	15	1	4	4	15	15	56	3	11	27	7.521
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	5	33	-	-	5	33	3	20	2	13	15	*
7. Cevapsız	1	14	1	14	3	43	-	-	2	29	-	-	7	*
$\chi^2 = 74.143$ S.D.=16 İhtimal=-0.000003 (Not: 1. sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	-	-	12	24	9	18	4	8	20	40	5	10	50	3.971
2. Eğitim Fakültesi	2	4	18	38	10	21	3	6	12	25	3	6	48	8.519
3. Yüksek İslam Enst.	1	1	15	15	8	8	21	21	36	37	17	17	38	14.233
4. Yüksek Öğretmen Okulu	1	3	20	57	6	17	3	9	4	11	1	3	35	18.963
5. Eğitim Enstitüsü	1	1	27	29	7	7	14	15	32	34	13	14	94	2.257
6. Diğer	-	-	5	29	2	12	2	12	6	35	2	12	17	*
7. Cevapsız	1	10	1	10	3	30	-	-	4	40	1	10	10	*
$\chi^2 = 47.942$ S.D.=16 İhtimal= 0.000048 (Not: 1. sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	-	-	51	35	21	14	18	12	41	28	14	10	145	4.238
2. 5-9 yıl	1	3	9	23	3	8	6	15	13	33	8	20	40	3.494
3. 10-14 yıl	1	14	2	29	1	14	-	-	2	29	1	14	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	-	-	1	25	1	25	2	50	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	1	*
6. Cevapsız	4	3	36	23	19	12	22	14	55	35	19	12	155	2.022
$\chi^2 = 9.755$ S.D.= 8 İhtimal= 0.282672 (Not: 1. sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM	6	2	98	28	45	13	47	13	114	32	42	12	352	

manidar farklılık bulunmuştur.

Dört yıl ve daha az kıdemi olan öğretmenlerin %46'sına göre konuya ilişkin mevzuat çok kapalı, 20-24 yıl kıdemi olan öğretmenlerin %67'sine göre bu mevzuat çok ve pekçok açık görülmüştür.

İmam-Hatip Liselerinde kapalı görünen mevzuatın okulda çalışan personelin kıdemi arttıkça, kıdeme paralel olarak mevzuatı anlama ve yorumlama tecrübesinin de arttığı, bunun sonunda, kapalı görünen mevzuatın kapalılık görüntüsünün gittikçe azaldığı görülmüştür.

Bitirdiği en son okula göre Yüksek İslâm Enstitüsü, Eğitim Enstitüsü, İlahiyat Fakültesi mezunları diğerlerine göre bu alandaki mevzuatın daha açık olduğu görülmüştür. 35. soru ile ilgili istatistikî değerler Tablo 45'te görülmüştür.

İmam-Hatip Lisesi Personelinin Hizmet-İci Eğitim İhtiyacının Belirlenmesine İlişkin Görüşler:

Deneklere, "İmam-Hatip Lisesinde çalışan personelin hizmet-ici eğitime olan ihtiyacı nedir?" sorusu sorulmuştur. (Soru 36). Bu soruya toplam deneklerin 14'ü (%4) hiç, 41'i (%12) az, 79'u (%22) orta, 127'si (%36) çok, 87'si (%25) pekçok şeklinde cevap vermiştir.

Deneklerin % 61'i bu eğitim kurumlarında çok ve pekçok düzeyinde hizmet-ici eğitime ihtiyacı olduğuna inanmaktadır. Bu rakam

DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİ PERSONELİNİN HİZMET-İCİ EĞİTİM İHTİYAÇLARINA İLİSKİN GÖRÜŞLERİ

Gruplar	Cevabsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	2	5	-	-	6	16	16	43	13	35	37	7.575
2. Öğretmen	4	1	12	4	41	13	72	24	105	35	70	23	304	0.921
3. Cevapsız	-	-	-	-	-	-	1	9	6	55	4	36	11	*
$\chi^2 = 8.496$ S.D.= 3 İhtimal= 0.036807 (Not: 1 . 2 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	-	-	5	3	16	10	41	27	56	37	35	23	153	1.275
2. Türkçe-Edebiyat	2	5	3	7	3	7	9	20	16	36	11	25	44	0.965
3. Sosyal Bilimler	1	2	5	11	5	11	6	14	14	32	13	30	44	2.409
4. Fen Bilimleri-Mat	1	1	1	1	14	18	17	22	33	42	12	15	78	5.292
5. Yabancı Dil	-	-	-	-	2	11	4	21	4	21	9	47	19	5.427
6. Güzel Sanatlar	-	-	-	-	1	17	-	-	1	17	4	67	6	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	-	-	2	25	3	38	3	38	8	*
$\chi^2 = 15.368$ S.D.=12 İhtimal= 0.221917 (Not: 1 . 2 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	7	6	3	3	26	24	45	41	27	25	109	9.195
2. 5-9 yıl	1	1	2	2	17	20	15	18	32	38	17	20	84	6.107
3. 10-14 yıl	1	1	1	1	7	10	18	26	23	33	19	28	69	0.866
4. 15-19 yıl	1	2	3	7	8	20	7	17	6	15	16	39	41	11.150
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	5	19	8	30	11	41	3	11	27	3.533
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	1	7	1	7	4	27	7	47	2	13	15	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	-	-	1	14	3	43	3	43	7	*
$\chi^2 = 30.850$ S.D.=12 İhtimal= 0.002076 (Not: 1 . 2 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	-	-	-	-	5	10	16	32	17	34	12	24	50	1.970
2. Eğitim Fakültesi	-	-	2	4	7	15	9	19	20	42	10	21	48	1.413
3. Yüksek İslam Enst.	-	-	5	5	11	11	23	23	36	37	23	23	98	0.134
4. Yüksek Öğretmen Okulu	2	6	3	9	2	6	4	11	12	34	12	34	35	4.252
5. Eğitim Enstitüsü	2	2	2	2	12	13	21	22	33	35	24	26	94	0.204
6. Diğer	-	-	2	12	2	12	4	24	6	35	3	18	17	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	2	20	2	20	3	30	3	30	10	*
$\chi^2 = 7.974$ S.D.=12 İhtimal= 0.787186 (Not: 1 . 2 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	2	1	9	6	11	8	31	21	53	37	39	27	145	4.434
2. 5-9 yıl	-	-	-	-	5	13	5	13	18	45	12	30	40	4.382
3. 10-14 yıl	-	-	1	14	1	14	-	-	2	29	3	43	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	-	-	-	-	2	50	1	25	1	25	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	1	*
6. Cevapsız	2	1	4	3	24	15	41	26	52	34	32	21	155	3.296
$\chi^2 = 12.112$ S.D.= 6 İhtimal= 0.059517 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM														
	4	1	14	4	41	12	79	22	127	36	87	25	352	

hic de önemsenmeyecek bir rakam değildir. Okul yönetiminin önemli bir fonksiyonu da personelin eksik yönlerinin tesbit edilmesi ve bunların giderilmesi için gerekli tedbirleri almasıdır. Ferdi ve teşkilatın gelişmesinde bunun önemi çok açıktır. Fakat görülmektedir ki bu okullarda hizmet-ici eğitim ihtiyacı küçüm- senmiyecek boyutlardadır.

Bu sorunun cevaplarına ilişkin Khi-kare sonuçlarında bransına bitirdiği en son okula ve idarecilikteki kıdeme göre manidar bir farklılık görülmemiştir.

Görevine göre, idarecilerin % 78'i Imam-Hatip Liselerinde çalışan bütün personelin çok ve pek çok düzeyinde hizmet-ici eğitime ihtiyacı olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin hizmet-ici eğitim ihtiyacını çok ve pekkok düzeyinde görenlerin yüzdesi ise %58'dir. 36. soru ile ilgili Khi-kare çözümlenmeleri Tablo 46'da gösterilmiştir.

Millî Eğitim Gençlik Ve Spor Bakanlığı'nın Imam-Hatip Lisesi Personelini Hizmet-İci Eğitim Yoluyla Yetistirebilme Derecesi

Deneklere, "Millî Eğitim Gençlik Ve Spor Bakanlığı'nın imam-Hatip Lisesi personelini hizmet-ici eğitim programlarıyla yetistirebilmede başarı derecesi nedir?" sorusu (soru 37) sorulmuştur. Bu soruya toplam deneklerin 87'si (%25) hic , 70'i (% 20) az, 92'si (% 26) orta, 81'i (% 23) çok, 14'ü (% 4) pekkok şeklinde cevap vermişlerdir.

DENEKLERİN, MİLLÎ EĞİTİM GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI'NIN BU OKUL-
LARDA ÇALIŞAN PERSONELİN İŞE UYUMUNU VE MESLEKİ GELİŞMELERİ TA-
KİP ETMESİNİ SAĞLAMAK ÜZERE HİZMET-İÇİNDE YETİŞTİRMEDEKİ BAŞARI
DERECESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Gruplar	Cevapsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	1	3	4	11	10	27	7	19	14	38	1	3	37	8.163
2. Öğretmen	6	2	81	27	57	19	83	27	65	21	12	4	304	0.999
3. Cevapsız	1	9	2	18	3	27	2	18	2	18	1	9	11	*
$x^2 = 9.162$ S.D.= 3 İhtimal= 0.027215 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	2	1	26	17	34	22	52	34	35	23	4	3	153	6.991
2. Türkçe Edebiyat	2	5	14	32	11	25	7	16	7	16	3	7	44	4.628
3. Sosyal Bilimler	1	2	16	36	8	18	7	16	9	20	3	7	44	4.673
4. Fen Bilimleri-Mat	2	3	21	27	12	15	21	27	20	26	2	3	78	1.066
5. Yabancı Dil	-	-	6	32	1	5	3	16	7	37	2	11	19	4.949
6. Güzel Sanatlar	-	-	2	33	2	33	-	-	2	33	-	-	6	*
7. Cevapsız	1	13	2	25	2	25	2	25	1	13	-	-	8	*
$x^2 = 22.307$ S.D.=12 İhtimal= 0.034220 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	2	2	40	37	18	17	17	16	27	25	5	5	109	11.306
2. 5-9 yıl	3	4	22	26	14	17	28	33	14	17	3	4	84	3.848
3. 10-14 yıl	1	1	9	13	13	19	28	41	17	25	1	1	69	9.111
4. 15-19 yıl	1	2	8	20	14	34	7	17	9	22	2	5	41	6.470
5. 20-24 yıl	-	-	3	11	5	19	6	22	11	41	2	7	27	5.631
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	3	20	4	27	5	33	2	13	1	7	15	*
7. Cevapsız	1	14	2	29	2	29	1	14	1	14	-	-	7	*
$x^2 = 36.367$ S.D.=12 İhtimal= 0.000281 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	2	4	10	20	14	28	13	26	11	22	-	-	50	3.039
2. Eğitim Fakültesi	-	-	18	38	5	10	11	23	13	27	1	2	48	4.660
3. Yüksek İslam Ens ^ü .	-	-	16	16	17	17	40	41	21	21	4	4	98	10.478
4. Yüksek Öğretmen Okulu	1	3	12	34	10	29	4	11	6	17	2	6	35	6.816
5. Eğitim Enstitüsü	3	3	27	29	14	15	19	20	25	27	6	6	94	2.922
6. Diğer	-	-	2	12	8	47	2	12	4	24	1	6	17	*
7. Cevapsız	2	20	2	20	2	20	3	30	1	10	-	-	10	*
$x^2 = 27.916$ S.D.=12 İhtimal= 0.005690 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	46	32	23	16	38	26	31	21	6	4	145	3.417
2. 5-9 yıl	1	3	8	20	7	18	9	23	12	30	3	8	40	1.810
3. 10-14 yıl	-	-	1	14	2	29	2	29	2	29	-	-	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	-	-	-	-	1	25	3	75	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	-	-	1	*
6. Cevapsız	6	4	32	21	37	24	42	27	33	21	5	3	155	2.830
$x^2 = 8.057$ S.D.= 6 İhtimal= 0.233970 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM														
	8	2	87	25	70	20	92	26	81	23	14	4	352	

Khi-kare testi sonuclarına göre, görevine göre verilen cevaplar 0,01 düzeyinde manidardır. Idareciler grubu Millî Eğitim'in hizmet-ici eğitimde yetistirmedeki basarısı konusunda diğerklerine nazaran daha iyimserdir. Idareciler grubunun % 41'i Millî Eğitim'in hizmet-ici eğitim yolu ile personelin ihtiyacını çok ve pekçok seviyesinde karşılayabildiği görüşünde iken, öğretmenlerin % 46'sı Bakanlık'ın bu ihtiyacı hiç ve az düzeyinde gidebildiği görüşündeler. Manidarlık düzeyi 0,01'dir. Meslek dersleri öğretmenlerinin %39'u, Türkçe-Edebiyat öğretmenlerinin %57'si, sosyal bilimler grubu öğretmenlerinin %54'ü, Fen Bilimleri-Matematik öğretmenlerinin %42'si hizmet-ici eğitim yolu ile Imam-Hatip Lisesi personelinin ihtiyaçlarının giderilmediği kanaatinde olduğu görülmüştür.

37. soru ile ilgili istatistikî değerler Tablo 47'de verilmistir.

Imam-Hatip Liselerinde Değerlendirme Yapılırken Bu Liselerin Amaçlarının Dikkate Alınıp Alınmadığına İlişkin Görüşler:

Deneklere "Imam-Hatip Liselerinde değerlendirme yapılırken bu liselerin amaçlarının dikkate alınma derecesi nedir?" sorusu (soru 38) sorulmuştur. Bu soruya toplam deneklerin 77'si (% 22) hiç, 87'si (% 25) az, 90'ı (% 26) orta, 70'i (% 20) çok, 23'ü (% 7) pekçok şeklinde cevap vermişlerdir.

Verilen cevapların istatistikî analizler sonucunda, denekler arasında görevine, bransına, öğretmenlikteki kıdemine, bitirdiği

DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSELERİNDE DEĞERLENDİRME YAPILIRKEN BU
LİSELERİN AMAÇLARININ DİKKATE ALINMASINA İLİŞKİN GÜRÜŞLERİ

Gruplar	Cevabsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	4	11	6	16	8	22	13	35	6	16	37	8.484
2. Öğretmen	4	1	72	24	77	25	81	27	54	18	16	5	304	0.926
3. Cevapsız	1	9	1	9	4	36	1	9	3	27	1	9	11	*
$\chi^2 = 9.410$ S.D.= 3 İhtimal= 0.024305 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	-	-	21	14	36	24	44	29	40	26	12	8	153	7.962
2. Türkçe-Edebiyat	2	5	19	43	11	25	5	11	6	14	1	2	44	13.401
3. Sosyal Bilimler	1	2	10	23	10	23	15	34	6	14	2	5	44	1.818
4. Fen Bilimleri-Mat	1	1	19	24	17	22	18	23	16	21	7	9	78	0.567
5. Yabancı Dil	-	-	6	32	4	21	8	42	-	-	1	5	19	6.124
6. Güzel Sanatlar	-	-	2	33	4	67	-	-	-	-	-	-	6	*
7. Cevapsız	1	13	-	-	5	63	-	-	2	25	-	-	8	*
$\chi^2 = 29.871$ S.D.=12 İhtimal= 0.002921 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	35	32	24	22	24	22	21	19	4	4	109	5.217
2. 5-9 yıl	1	1	15	18	26	31	24	29	11	13	7	8	84	4.910
3. 10-14 yıl	1	1	9	13	16	23	24	35	16	23	3	4	69	4.803
4. 15-19 yıl	1	2	12	29	9	22	6	15	8	20	5	12	41	3.063
5. 20-24 yıl	-	-	3	11	3	11	9	33	10	37	2	7	27	7.735
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	3	20	5	33	3	20	2	13	2	13	15	*
7. Cevapsız	1	14	-	-	4	57	-	-	2	29	-	-	7	*
$\chi^2 = 25.729$ S.D.=12 İhtimal= 0.011724 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	-	-	9	18	9	18	13	26	15	30	4	8	50	3.486
2. Eğitim Fakültesi	-	-	9	19	11	23	14	29	11	23	3	6	48	0.468
3. Yüksek İslam Ensti	-	-	12	12	25	26	31	32	23	23	7	7	98	5.464
4. Yüksek Öğretmen Okulu	3	3	19	54	7	20	4	11	2	6	2	6	35	24.426
5. Eğitim Enstitüsü	2	2	21	22	25	27	25	27	14	15	7	7	94	1.591
6. Diğer	-	-	7	41	6	35	2	12	2	12	-	-	17	*
7. Cevapsız	2	20	-	-	4	40	1	10	3	30	-	-	10	*
$\chi^2 = 35.434$ S.D.=12 İhtimal= 0.000398 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	44	30	34	23	26	18	26	18	14	10	145	3.146
2. 5-9 yıl	-	-	6	15	9	23	10	25	13	33	2	5	40	3.945
3. 10-14 yıl	-	-	1	14	2	29	3	43	-	-	1	14	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	1	25	1	25	1	25	1	25	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	1	*
6. Cevapsız	4	3	25	16	41	26	50	32	29	19	6	4	155	5.634
$\chi^2 = 17.725$ S.D.= 6 İhtimal= 0.006957 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM	5	1	77	22	87	25	90	26	70	20	23	7	352	

DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİ AMAÇLARININ ZİHİNLERDE ACIKLIK DE-
RECESİNE İLİSKİN GÖRÜŞLERİ

ruplar	Cevapsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
.Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	3	8	8	22	13	35	10	27	3	8	37	5.416
2. Öğretmen	3	1	76	25	70	23	77	25	62	20	16	5	304	0.646
3. Cevapsız	-	-	3	27	1	9	5	45	1	9	1	9	11	*
$x^2 = 6.062$ S.D.= 3 İhtimal= 0.108614 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
.Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	-	-	20	13	32	21	49	32	43	28	9	6	153	11.768
2. Türkçe-Edebiyat	1	2	14	32	12	27	13	30	3	7	1	2	44	6.125
3. Sosyal Bilimler	-	-	14	32	9	20	9	20	8	18	4	9	44	2.402
4. Fen Bilimleri-Mat	2	3	24	31	17	22	16	21	14	18	5	6	78	3.587
5. Yabancı Dil	-	-	6	32	5	26	4	21	3	16	1	5	19	1.205
6. Güzel Sanatlar	-	-	2	33	2	33	1	17	1	17	-	-	6	*
7. Cevapsız	-	-	2	25	2	25	3	38	1	13	-	-	8	*
$x^2 = 25.088$ S.D.=12 İhtimal= 0.014410 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
.Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	37	34	24	22	29	27	16	15	2	2	109	6.985
2. 5-9 yıl	-	-	18	21	19	23	25	30	17	20	5	6	84	0.422
3. 10-14 yıl	1	1	5	7	22	32	17	25	19	28	5	7	69	11.994
4. 15-19 yıl	-	-	13	32	7	17	9	22	9	22	3	7	41	2.217
5. 20-24 yıl	-	-	3	11	4	15	8	30	8	30	4	15	27	3.630
6. 25 yıl ve daha çok	1	7	4	27	2	13	4	27	3	20	1	7	15	0.628
7. Cevapsız	-	-	2	29	1	14	3	43	1	14	-	-	7	*
$x^2 = 25.878$ S.D.=15 İhtimal= 0.039328 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
.Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	-	-	9	18	9	18	18	36	14	28	-	-	50	3.481
2. Eğitim Fakültesi	1	2	18	38	11	23	8	17	5	10	5	10	48	8.735
3. Yüksek İslam Enst .	-	-	11	11	21	21	30	31	27	28	9	9	98	9.114
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	15	43	13	37	6	17	1	3	-	-	35	14.423
5. Eğitim Enstitüsü	1	1	23	24	19	20	24	26	21	22	6	6	94	0.378
6. Diğer	-	-	4	24	5	29	5	29	3	18	-	-	17	*
7. Cevapsız	1	10	2	20	1	10	4	40	2	20	-	-	10	*
$x^2 = 36.130$ S.D.=12 İhtimal= 0.000308 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
.İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	2	1	41	28	38	26	35	24	24	17	5	3	145	3.664
2. 5-9 yıl	-	-	7	18	8	20	8	20	13	33	4	10	40	4.090
3. 10-14 yıl	-	-	1	14	2	29	2	29	1	14	1	14	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	-	-	1	25	2	50	1	25	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	1	*
6. Cevapsız	1	1	33	21	30	19	47	30	34	22	10	6	155	1.999
$x^2 = 9.752$ S.D.= 6 İhtimal= 0.135471 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
ENEL TOPLAM	3	1	82	23	79	22	95	27	73	21	20	6	352	

en son okula ve idarecilikteki kідeme gөre anlamlı fark bulun-
mustur.

Gөrevine gөre 38. soruya verilen cevaplar arasında 0,01 dү-
zeyinde manidar fark vardır. Bu grup içerisinde idareciler de-
ğerlendirme yapılırken okulun amaçlarının çok dikkate alındığını
belirtmektedir. Öğretmenlerin 1/2'si ise amaçların hic dikkate
alınmadığı düşüncesindedir.

Bransa gөre Türkçe-Edebiyat grubu öğretmenleri diğerlerinden
çok farklı düşünmektedir. Bu gruptaki öğretmenlerin % 68'ine gө-
re değerlendirme yapılırken okulun amaçları hic dikkate alınmı-
yor. Bransa gөre 38. soruya verilen cevaplar 0,001 düzeyinde ma-
nidardır.

Bitirdiği en son okula gөre, Yüksek Öğretmen Okulu mezunları
diğerlerinden farklı düşünmektedir. Bu okul mezunlarının 3/4'üne
gөre değerlendirme yapılırken kurumun amaçları hic dikkate alın-
mıyor. Bitirdiği en son okula gөre manidarlık düzeyi 0,001'dir.
38. soru ile ilgili Khi-kare sonuçları Tablo 48'de verilmiştir.

İmam-Hatip Lisesi Amaçlarının Zihinlerdeki Açıklık derecesi-
ne İlişkin Görüşleri:

Deneklere, "İmam-Hatip Lisesi amaçlarının zihinlerde açık-
lık, belirginlik ve ölçülebilirlik derecesi nedir?" sorusu (Soru
39) sorulmuştur.

Bu soruya deneklerin 82'si (% 23) hic, 79'u (%22) AZ, 95'i (% 27) ORTA, 73'ü (%21) çok, 20'si (% 6) pekçok şeklinde cevap vermiştir. Deneklerin yarısına yakını (%45) imam-Hatip Lisesi amaçlarını açık, berrak ve ölçülebilir nitelikte görmemektedir.

39. soruya verilen cevaplar arasında Khi-kare testi sonuçlarına göre bransına, öğretmenlikteki kıdemine ve bitirdiği en son okula göre manidar farklılıklar bulunmuştur.

Bransa göre manidarlığın derecesi 0,01'dir. Bu grupta meslek dersleri öğretmenleri ile yabancı diller öğretmenleri arasında önemli farklılıklar vardır. Meslek dersleri öğretmenlerinin % 60 ı orta ve sikkini tercih ederken yabancı diller öğretmenlerinin % 58'ine göre bu okulların amaçları hic açık değil.

Öğretmenlikteki kıdeme göre, dört yıl ve daha az görev yapmış öğretmenlerin % 56'sına göre amaçlar zihinlerde hic açık değil, 20-24 yıl kıdemli olanlara göre ise bu amaçlar çok ve pekçok düzeyinde açık. 39. soru ile ilgili Khi-kare sonuçları Tablo 49'da gösterilmiştir.

imam-Hatip Lisesi Programlarının Mesleğe Ve Hayata Dönüklüğüne İlişkin Görüşleri:

Deneklere, "imam-Hatip Lisesinde uygulanan eğitim ve öğretim programlarının mesleğe ve hayata dönük olma derecesi nedir?" sorusu (soru 40) sorulmuştur. Bu soruyu toplam deneklerin 84'ü (% 24) hic, 67'si (% 19)az, 95' i (% 27) orta, 85'i (% 24) çok, 18 i (% 5) pekçok şeklinde cevaplamıştır.

TABLO-50 130
 DENEKLERE GÖRE, İMAM-HATİP LİSESİ PROGRAMLARININ MESLEGE VE HAYATTA DÜŞÜK OLMA DERESESİ

Gruplar	Cevabsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	1	3	5	14	9	24	8	22	14	38	-	-	37	5.502
2. Öğretmen	2	1	77	25	54	18	85	28	68	22	18	6	304	0.697
3. Cevapsız	-	-	2	18	4	36	2	18	3	27	-	-	11	*
x ² = 6.200 S.D.= 3 İhtimal= 0.102285 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	1	1	22	14	26	17	53	35	45	29	6	4	153	11.499
2. Türkçe-Edebiyat	1	2	17	39	10	23	11	25	4	9	1	2	44	8.201
3. Sosyal Bilimler	-	-	12	27	12	27	7	16	8	18	5	11	44	4.622
4. Fen Bilimleri-Mat	1	1	24	31	10	13	15	19	23	29	5	6	78	5.326
5. Yabancı Dil	-	-	7	37	5	26	4	21	2	11	1	5	19	3.502
6. Güzel Sanatlar	-	-	2	33	-	-	3	50	1	17	-	-	6	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	4	50	2	25	2	25	-	-	8	*
x ² = 33.150 S.D.=12 İhtimal= 0.000916 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	41	38	19	17	30	28	15	14	3	3	109	12.342
2. 5-9 yıl	2	2	20	24	12	14	21	25	24	29	5	6	84	1.597
3. 10-14 yıl	-	-	9	13	16	23	21	30	19	28	4	6	69	5.127
4. 15-19 yıl	-	-	8	20	8	20	9	22	14	34	2	5	41	2.546
5. 20-24 yıl	-	-	1	4	6	22	7	26	10	37	3	11	27	7.177
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	5	33	2	13	6	40	1	7	1	7	15	3.499
7. Cevapsız	-	-	-	-	4	57	1	14	2	29	-	-	7	*
x ² = 32.288 S.D.=15 İhtimal= 0.005882 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	1	2	10	20	11	22	13	26	13	26	2	4	50	1.058
2. Eğitim Fakültesi	-	-	19	40	6	13	10	21	8	17	5	10	48	6.824
3. Yüksek İslam Enst.	-	-	12	12	14	14	38	39	30	31	4	4	98	13.672
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	15	43	11	31	5	14	3	9	1	3	35	13.091
5. Eğitim Enstitüsü	2	2	25	27	16	17	21	22	24	26	6	6	94	0.300
6. Diğer	-	-	3	18	5	29	5	29	4	24	-	-	17	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	4	40	3	30	3	30	-	-	10	*
x ² = 35.543 S.D.=12 İhtimal= 0.000381 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	44	30	25	17	38	26	31	21	6	4	145	3.191
2. 5-9 yıl	-	-	8	20	7	18	11	28	14	35	-	-	40	1.963
3. 10-14 yıl	-	-	2	29	1	14	2	29	1	14	1	14	7	0.427
4. 15-19 yıl	-	-	1	25	-	-	1	25	2	50	-	-	4	1.742
5. 20-24 yıl	-	-	-	-	-	-	1	100	-	-	-	-	1	*
6. Cevapsız	2	1	29	19	34	22	42	27	37	24	11	7	155	2.404
x ² = 9.727 S.D.=12 İhtimal= 0.639878 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM														
	3	1	84	24	67	19	95	27	85	24	18	5	352	

İmam-Hatip Lisesi programlarının mesleğe ve hayata dönüklük derecesi nedir? sorusuna verilen cevapların Khi-kare sonuçlarına göre, bransa, öğretmenlikteki kıdeme ve bitirdiği en son okula göre manidar farklılıklar bulunmuştur.

Bransa göre manidarlığın seviyesi 0,001'dir. Bu grup içerisinde meslek dersleri alt grubu kültür dersleri alt grubundan ayrı düşünmekte. Meslek dersleri öğretmenlerinin % 64'üne göre uygulanan programlar mesleğe ve hayata orta ve çok düzeyinde dönük, kültür dersleri grubunun yarısının görüşüne göre programlar mesleğe ve hayata hiç ve az düzeyinde dönük. Dolayısıyla bu okullar, bu grubun görüşüne göre mesleğe ve hayata dönük eleman yetistirmiyorlar.

Öğretmenlikteki kıdeme göre, genç öğretmenler yani dört yıl ve daha az kıdemi olanlar diğerlerine göre İmam-Hatip Lisesi programını meslekten ve hayattan daha çok uzak bulmaktadır. 40. soru ile ilgili istatistikî değerler Tablo 50'de verilmiştir.

Teftisin İmam-Hatip Lisesindeki Hizmetlerin Verimli Bir Şekilde Yürütülmesindeki Etkisine İlişkin Görüşleri:

Deneklere, "İmam-Hatip Lisesinde yönetim, eğitim ve öğretim hizmetlerinin daha verimli olarak yürütülmesinde teftisin; rehberliğe dayalı fonksiyonel olma derecesi nedir?" sorusu (soru 41) sorulmuştur.

Bu soruya toplam deneklerin 85'i (% 24) hiç, 78'i (% 22) az,

TABLO-51 132
DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİNDEKİ HİZMETLERİN VERİMLİ BİR SE-
KİLDE YÜRÜTÜLMESİNDE TEFTİSİN ETKİSİNE İLİŞKİN GÜRÜSLERİ

Gruplar	Cevabsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	-	-	5	14	9	24	9	24	13	35	1	3	37	7.256
2. Öğretmen	1	0	80	26	63	21	92	30	52	17	16	5	304	0.910
3. Cevapsız	-	-	-	-	6	55	3	27	2	18	-	-	11	*
$x^2 = 8.166$ S.D.= 3 İhtimal= 0.042701 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	-	-	27	18	40	26	43	38	32	21	11	7	153	3.351
2. Türkçe-Edebiyat	-	-	13	30	9	20	16	36	6	14	-	-	44	2.312
3. Sosyal Bilimler	-	-	14	32	10	23	11	25	7	16	2	5	44	2.093
4. Fen Bilimleri-Mat	1	1	20	26	11	14	23	29	20	26	3	4	78	3.443
5. Yabancı Dil	-	-	9	47	3	16	7	37	-	-	-	-	19	*
6. Güzel Sanatlar	-	-	2	33	1	17	1	17	1	17	1	17	6	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	4	50	3	38	1	13	-	-	8	*
$x^2 = 11.199$ S.D.= 9 İhtimal= 0.262304 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	-	-	41	38	24	22	26	24	12	11	6	6	109	12.168
2. 5-9 yıl	-	-	15	18	22	26	25	30	19	23	3	4	84	3.006
3. 10-14 yıl	1	1	11	16	15	22	24	35	14	20	4	6	69	3.043
4. 15-19 yıl	-	-	9	22	6	15	13	32	10	24	3	7	41	1.616
5. 20-24 yıl	-	-	6	22	3	11	8	30	9	33	1	4	27	3.999
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	3	20	4	27	6	40	2	13	-	-	15	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	4	57	2	29	1	14	-	-	7	*
$x^2 = 23.831$ S.D.=12 İhtimal= 0.021441 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	-	-	8	16	14	28	14	28	8	16	6	12	50	2.316
2. Eğitim Fakültesi	-	-	15	31	11	23	10	21	11	23	1	2	48	2.443
3. Yüksek İslam Enst.	-	-	18	18	25	26	29	30	21	21	5	5	98	2.071
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	12	34	8	23	10	29	4	11	1	3	35	2.531
5. Eğitim Enstitüsü	1	1	25	27	14	15	32	34	18	19	4	4	94	3.237
6. Diğer	-	-	7	41	2	12	5	29	3	18	-	-	17	*
7. Cevapsız	-	-	-	-	4	40	4	40	2	20	-	-	10	*
$x^2 = 12.598$ S.D.=12 İhtimal= 0.398950 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	1	1	48	33	29	20	36	25	26	18	5	3	145	5.428
2. 5-9 yıl	-	-	9	23	9	23	11	28	10	25	1	3	40	0.815
3. 10-14 yıl	-	-	-	-	2	29	3	43	1	14	1	14	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	-	-	2	50	1	25	1	25	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	1	100	-	-	-	-	-	-	-	-	1	*
6. Cevapsız	-	-	27	17	36	23	53	34	29	19	10	6	155	4.740
$x^2 = 10.983$ S.D.= 6 İhtimal= 0.088913 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM	1	0	85	24	78	22	104	30	67	19	17	5	352	

104'ü (% 30) orta, 67'si (% 19) çok ve 17'si (% 5) pekçok şeklinde cevap vermişlerdir.

41. soruya verilen cevapların Khi-kare testi sonuçlarına göre denekler arasında bransına, bitirdiği en son okula ve idarecilikteki kıdemine göre manidar farklılıklar bulunmamıştır.

Görevine göre denekler arasında 0,05 düzeyinde anlamlı fark vardır. Öğretmenlerin %47'sine göre bu okullardaki hizmetlerin geliştirilmesinde mevcut teftis hiç etkili değildir. İdarecilerin %59'una göre mevcut teftis sistemi orta ve çok düzeyinde etkili.

Öğretmenlikteki kıdeme göre, 4 yıl ve daha az kıdemli olanlar 5 yıl ve daha çok kıdemi olanlardan farklı düşünmektedirler. Genç grupların daha çok rehberlikten yana tavır almaları düşündürücü bulunmuştur. 41. soru ile ilgili analiz sonuçları Tablo 51'de verilmiştir.

İmam-Hatip Liselerindeki Teftis Raporlarından, Bu Liseleri Gelistirmede Faydalanabilme İmkanlarına İlişkin Görüşler:

Deneklere, " İmam-Hatip Liselerinde yapılan teftis sonunda, düzenlenen raporlardan bu okulları geliştirmede faydalanılma derecesi nedir?" sorusu (soru 42) sorulmuştur. Bu soruya toplam deneklerin 100'ü (% 28) hiç, 68'i (% 19) az, 87'si (% 25) orta, 75'i (% 21) çok, 17'si (% 5) pekçok şeklinde cevap vermiştir.

42. soruya verilen cevapların Khi-kare testi sonuçlarına göre

DENEKLERİN, İMAM-HATİP LİSESİNDEKİ TEFTİŞ SONUNDA DÜZENLENEN RAPORLARDAN BU OKULLARI GELİŞTİRMEDE FAYDALANILMA DERECESİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Gruplar	Cevapsız	%	Hiç	%	Az	%	Orta	%	Çok	%	Pekçok	%	TOP	KHI-KARE
1. Görevine Göre														
1. İdareci	1	3	9	24	9	24	8	22	9	24	1	3	37	0.937
2. Öğretmen	3	1	87	29	58	19	77	25	63	21	16	5	304	0.115
3. Cevapsız	1	9	4	36	1	9	2	18	3	27	-	-	11	*
$\chi^2 = 1.052$ S.D. = 3 İhtimal = 0.788563 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
2. Branşına Göre														
1. Meslek Dersleri	3	2	28	18	36	24	47	31	35	23	4	3	153	10.058
2. Türkçe-Edebiyat	-	-	16	36	11	25	9	20	6	14	2	5	44	3.471
3. Sosyal Bilimler	-	-	21	48	3	7	3	18	11	25	1	2	44	9.278
4. Fen Bilimleri-Mat	1	1	27	35	10	13	14	18	19	24	7	9	78	3.908
5. Yabancı Dil	-	-	3	16	7	37	5	26	2	11	2	11	19	*
6. Güzel Sanatlar	-	-	3	50	-	-	1	17	1	17	1	17	6	*
7. Cevapsız	1	13	2	25	1	13	3	38	1	13	-	-	8	*
$\chi^2 = 26.714$ S.D. = 9 İhtimal = 0.001560 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
3. Öğretmenlikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	-	-	40	37	23	21	23	21	19	17	4	4	109	2.255
2. 5-9 yıl	2	2	26	31	14	17	20	24	17	20	5	6	34	0.211
3. 10-14 yıl	1	1	13	19	15	22	22	32	12	17	6	9	69	5.382
4. 15-19 yıl	1	2	13	32	5	12	8	20	12	29	2	5	41	3.204
5. 20-24 yıl	-	-	3	11	6	22	7	26	11	41	-	-	27	*
6. 25 yıl ve daha çok	-	-	3	20	4	27	5	33	3	20	-	-	15	*
7. Cevapsız	1	14	2	29	1	14	2	29	1	14	-	-	7	*
$\chi^2 = 11.052$ S.D. = 9 İhtimal = 0.272188 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
4. Bitirdiği En Son Okul														
1. İlahiyat Fakültesi	-	-	13	26	10	20	16	32	9	18	2	4	50	0.583
2. Eğitim Fakültesi	-	-	18	38	7	15	9	19	9	19	5	10	48	6.823
3. Yüksek İslam Enst.	3	3	15	15	23	23	31	32	24	24	2	2	98	3.929
4. Yüksek Öğretmen Okulu	-	-	20	57	5	14	5	14	5	14	-	-	35	*
5. Eğitim Enstitüsü	1	1	29	31	15	16	20	21	22	23	7	7	94	*
6. Diğer	-	-	3	18	7	41	3	18	3	18	1	6	17	*
7. Cevapsız	1	10	2	20	1	10	3	30	3	30	-	-	10	*
$\chi^2 = 11.336$ S.D. = 6 İhtimal = 0.078541 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
5. İdarecilikteki Kıdeme														
1. 4 yıl ve daha az	2	1	47	32	35	24	32	22	23	16	6	4	145	4.737
2. 5-9 yıl	1	3	10	25	3	8	12	30	13	33	1	3	40	5.894
3. 10-14 yıl	-	-	1	14	1	14	2	29	2	29	1	14	7	*
4. 15-19 yıl	-	-	1	25	1	25	1	25	1	25	-	-	4	*
5. 20-24 yıl	-	-	1	100	-	-	-	-	-	-	-	-	1	*
6. Cevapsız	2	1	40	26	28	18	40	26	36	23	9	6	155	0.926
$\chi^2 = 11.558$ S.D. = 6 İhtimal = 0.072590 (Not: 1 . 6 . sütun khi-kare hesaplamalarından çıkartılmıştır.)														
GENEL TOPLAM														
	5	1	100	28	68	19	37	25	75	21	17	5	352	

re, bransa göre denekler arasında manidar farklılıklar bulunmuştur. Görevine, öğretmenlikteki kıdemine, bitirdiği en son okula ve idarecilikteki kıdeme göre 42. soruya verilen cevaplara göre denekler arasında manidar fark bulunmamıştır.

Bransa göre manidarlığın derecesi 0,001'dir. Bu grup içerisinde meslek dersleri öğretmenleri diğerlerinden farklı düşünmektedir. Teftis raporlarının, bu okulları geliştirmede kullanılması hakkındaki soruyu meslek dersleri öğretmenlerinin 28'i (% 18) hiç, 36'sı (% 24) az, 47'si (% 31) orta, 35'i (% 23) çok, 4'ü (%3) pekçok şeklinde cevaplamıştır. Tablo 52'de 42. soruya verilen cevaplar görülmektedir.

Ö Z E T :

Bu araştırma ile İmam-Hatip Liselerinde yönetim fonksiyonları adı verilen karar verme, planlama, organize etme, haberleşme, koordine etme ve değerlendirmeye ilişkin aksaklıkları tesbit etmek ve güvenilir çözüm yolu bulmak suretiyle eğitimde verimi arttırmak amaçlanmıştır.

Araştırma tarama modelindedir. Konu ile ilgili literatür taranmış, İmam-Hatip Liselerinde yönetim fonksiyonlarının işleyişine ilişkin idareci ve öğretmenlerin görüşleri geliştirilen anketlerle belirlenmiştir.

Araştırmanın evrenini Konya ili oluşturmıştır. Konya il sınırları içinde bulunan bütün İmam-Hatip Liselerinde görev yapan idareci ve öğretmenler araştırmaya dahil edilmiştir. İdareci ve öğretmenlerin sayılarının fazla olması sebebiyle örneklem alma yoluna gidilmiştir.

Toplam olarak 500 idareci ve öğretmene anket gönderilmiş bunun 352'si geri dönmüştür. Veriler bilgisayar yoluyla değerlendirilmiştir. Anketlerle toplanan veriler bilgisayar ortamına aktarılmış, istatistikî analizlerde Khi-kare yöntemi kullanılmıştır. Ayrıca veriler yüzde ve frekans değerleriyle de belirlenmiştir.

Deneklerin yönetim fonksiyonlarının işlenmesine ilişkin gör-

rüsleri, (1) hiç, (2) az, (3) orta, (4) çok, (5) pekkok dereceleriyle belirlenmiştir.

İmam-Hatip Lisesi idareci ve öğretmenlerinin yönetim fonksiyonlarına ilişkin görüşlerini şöyle özetlemek mümkündür:

1-Deneklerin yarısından çoğu hiç hizmet-ici eğitim kursuna katılmamıştır. Dolayısıyla mesleği ile ilgili alanda gelişen ve değişen teknolojiyi izleyememektedir.

2-İmam-Hatip Lisesi idarecilerinin tamamına yakınının (% 89) hizmet öncesi eğitim yöneticiliği veya okul yöneticiliği programından geçmemesi, hizmet içinde ise bu yöneticilerin yarıya yakınının hiç bir hizmet-ici eğitim imkanından yararlandırılmaması bu konuda hizmet-ici eğitim ihtiyacını belirtmektedir. Okul yöneticileri, yöneticiliği tecrübe yoluyla kazanmaya çalışmaktadır.

3-Eğitim sisteminde aşırı merkeziyetçilik İmam-Hatip Lisesinde karar yetki ve fonksiyonlarının rasyonel bir şekilde dağılımını engellemektedir.

4-İmam-Hatip Liselerine eleman tayin edilirken yetki, yeterlilik ve okulun amaçları pek dikkate alınmamaktadır.

5-İmam-Hatip Liselerine idareci tayininde sadece geleneksel sicil raporlarının değerlendirilmesi yeterli bulunmamıştır.

6-Yüksek bir din eğitim kurumundan mezun olduktan ve uzun bir süre İmam-Hatip Lisesi dışında görev yaptıktan sonra bu lise-

lere doğrudan doğruya atanma,sistemde verimliliği düşürmektedir.

7-İmam-Hatip Liseleri dini tören ve ibadetlerimizde görev alacak. dini pratikleri icra edecek elemanları istenilen düzeyde yetistirememektedir.

8-İmam-Hatip Lisesinde uygulanan programlarla bu liselerin amaçları arasında uyumluluk az bulunmaktadır.

9-İmam-Hatip Lisesi idarecileri etrafında sempatik bir hava meydana getirememektedir.

10-İmam-Hatip Lisesinde meslek dersleri öğretmenleri ile kültür dersleri öğretmenleri koordineli bir şekilde çalışmamaktadır.

11-İmam-Hatip Lisesi idarecileri çevreyi etkileyebilmektedir.

12-İmam-Hatip Lisesi idarecileri bu okullardaki personeli pek etkileyememektedir.

13-İmam-Hatip Liselerinde değerlendirme yapılırken bu liselerin amaçları dikkate alınmamaktadır.

14-İmam-Hatip Lisesi programları mesleğe ve hayata yeteri kadar dönük görünmemektedir.

15-Teftis raporlarından İmam-Hatip Liselerini geliştirmede orta düzeyde yararlanılmaktadır.

D N E R I L E R :

1-İmam-Hatip Liselerinde görevli idareci ve öğretmenleri belli bir program içinde mesleği ile ilgili değişen ve gelişen teknolojiyi izleyebilmeleri için hizmet-ici eğitimden geçirilmelidir.

2-Bu okulların yönetimiyle ilgili problemlerin büyük çoğunluğu, okul yönetimi makamlarını dolduran personelin bu görevler için hizmet öncesi belli bir okul yöneticiliği programından geçirilmemesinden doğmaktadır. Okullara atanacak yöneticiler hizmet öncesinde yetisttirilmelidir. "Meslekte esas olan öğretmenliktir" düşüncesinden vazgeçilmelidir.

3-İmam-Hatip Liselerine eleman tayin edilirken, bu liselerin sosyal havası, amaçları, uygulanan programları dikkate alınmalıdır. Yüksek bir din eğitim kurumundan mezun olduktan ve uzun bir süre İmam-Hatip Lisesi dışında görev yaptıktan sonra herhangi bir eğitim programından geçirilmeksizin İmam-Hatip Liselerine meslek dersleri öğretmeni olarak atama yapılması kurumun amaçlarına uygun düşmemektedir.

4-İlahiyat fakültelerinde üç ayrı öğretmen yetisttirilmelidir. İmam-Hatip Lisesi meslek dersleri öğretmeni, ortaokul ve lise Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni ve ilkokul Din Bilgisi ve Ahlak Bilgisi öğretmeni. Bu her üç tip öğretmenin yetismesi için uygulanacak programlar onların hizmet alanlarında görevlerini en iyi bir şekilde yürütmelerine imkan sağlayacak nitelikte olmalıdır.

5-Meslek dersleri öğretmenleri her yıl aynı dersi okutmalıdır. Böylece meslek dersleri öğretmenliğinde uzmanlaşmaya gidilmelidir.

6-Eğitim ve öğretim kadrosunun ücretlerinin düşük tutulması başarıyı olumsuz yönde etkilemektedir. Bu hususta gerekli tedbirler alınmalıdır.

7-Universitaya giriste meslek derslerinden soruların bulunmaması öğrencilerin bu derslerden 5 notu almayı hedeflemelerine sebep olmuştur. İlahiyat fakültesini tercih eden adaylar için ek olarak meslek derslerinden soruların bulunması problemi kısmen çözebilir.

8-Son sınıf öğrencilerinin meslek dersleri öğretmeni nezaretinde kasaba, köy, merkez camilerinde tam bir ay uygulama yapmaları ve görevli öğretmenlere Endüstri Meslek Lisesi öğretmenleri gibi ücret verilmesi, arac gerec sağlanması eğitim ve öğretimde verimi arttırabilir.

9-Okul yöneticileri herhangi bir konuda karar verirken o konu ile ilgili personelin de görüşlerini almalıdır.

10-Okul yöneticilerine verilen yetki ve sorumluluklar tekrar gözden geçirilerek berraklaştırılmalıdır.

11-Okul yöneticileri astlarına görevleriyle ilgili alanlarda yetki devrinde bulunmalıdır.

12-Meslek dersleri ile kültür dersleri öğretmenleri arasındaki anlasma ve kaynasmayı sağlayıcı faaliyetler yapılmalıdır.

13-Okullarda düzenlenen teftis raporlarından bu okulları geliştirmede fayadalanılmaya çalışılmalıdır.

E K L E R :

E K	1- Arastırmada Kullanılan Anket Formu	143
-----	---	-----

YÖNETİM FONKSİYONU ACISINDAN İMAM-HATİP LİSELERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ

Sayın meslektasım

Bu araştırmanın gayesi İmam-Hatip Liselerinin yönetim fonksiyonları adı verilen, karar verme, planlama, organize etme, koordine etme, haberleşme ve değerlendirme faaliyetleri açısından durumlarını tesbit etmek için anketler vasıtasıyla bilgi toplamaktır. Bu araştırmayı S.U. Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Bölümünde sunacağım doktora teziyle ilgili olarak yapıyorum.

Araştırmada gaye; bir durum değerlendirmesi yaparak, sonuçlardan faydalanarak yorum yapmak ve tekliflerde bulunmaktır. Bu araştırmanın gayesine ulaşması, kullanılan bu anketin gerçekçiliğine bağlıdır. Bu sebeple cevaplarınızın objektif ölçüler içinde kalmasını sağlamak gayesiyle isim yazma mecburiyeti aranmamıştır.

Bu anketi İmam-Hatip Lisesi müdür ve müdür yardımcılarının hepsi dolduracaktır. Artan anketler ise meslek dersleri ve kültür dersleri öğretmenlerince doldurulacaktır. Sunulan bu anket formunu eksiksiz olarak doldurmak suretiyle İmam-Hatip Liselerine ve hazırlayacağım teze bulunacağınız olumlu katkılar için şimdiden şükranlarımı sunarım.

Ocak-1989
Mustafa UYAR
S.U. Eğitim Fakültesi
Eğitim Bilimleri Bölümü
Öğretim Görevlisi
KONYA

BÖLÜM - 1

bölümde bulunan sekiz maddede, durumunuzla ilgili soru
aktadır. Bunları cevaplarken her maddedeki parantezli kı-
dan sadece birinin içine (X) işareti koyunuz.

Cinsiyetiniz: 6-Bitirdiğiniz son eğitim kurumu:
-1-Erkek -1- İlahiyat Fakültesi
-2-Kadın -2- Eğitim Fakültesi
-3- Yüksek İslâm Enstitüsü
Medeni durumunuz: -4- Yüksek Öğretmen Okulu
-1-Bekar -5- Eğitim Enstitüsü
-2-Evli -6- Diğer (Lütfen yazınız)
.....

Halen göreviniz: 7-İdareci olarak mesleki kıdeminiz:
-1-İdareci -1- 4 yıl ve daha az
-2-Öğretmen -2- 5-9 yıl

Bransınız: -3- 10-14 yıl
-1-Meslek dersleri -4- 15-19 yıl
-2-Türkçe-Edebiyat -5- 20-24 yıl
-3-Sosyal bilimler -6- 25 yıl ve daha çok
-4-Fen bilimleri - Matematik
-5-Yabancı dil
-6-Güzel sanatlar

8-Simdiye kadar hiç hizmet-ici eğitime
katıldınız mı?
-1- Hiç
Öğretmen olarak mesleki kıdeminiz: -2- 1 Hizmet-ici eğitime
-1- 4 yıl ve daha az -3- 2 " "
-2- 5-9 yıl -4- 3 " "
-3- 10-14 yıl -5- 4 " "
-4- 15-19 yıl -6- 5 " "
-5- 20-24 yıl
-6- 25 yıl ve daha çok

BÖLÜM - 2

Bu bölümde bulunan 42 maddeden her biri yönetim fonksiyonla-
rını açısından İmam-Hatip Liselerinin durumuyla ilgili yargıları
kapsamaktadır. Her yargının karşısında parantez vardır. Size uygun
gördüğünüz yargının karşısına (X) işareti koyunuz.

1-İmam-Hatip Lisesi idarecilerinin verdiği kararlarda taraf-
sız kalabilme derecesi nedir?
1-Hiç 2-Az 3-Orta 4-Cok 5-Pekçok

2-Yürüttükleri hizmetlerle ilgili olarak karar verirken
İmam-Hatip Lisesi idarecilerinin bilgi toplama ve değerlendirme-
ye yer verme derecesi nedir?
1-Hiç 2-Az 3-Orta 4-Cok 5-Pekçok

3-İmam-Hatip Lisesinde, verilen bir karardan etkilenen kişinin o karar ameliyesine katılma derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekçok

4-İmam-Hatip Lisesi idarecilerinin, karar verirken harekete geçirici, uzlaştırıcı ve koordine edici bir fonksiyon gösterebilme derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekçok

5-Eğitimde aşırı merkeziyetçiliğin İmam-Hatip Lisesinde karar yetki ve fonksiyonlarının rasyonel bir şekilde dağılımını engelleme derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekçok

6-İmam-Hatip Lisesi idarecilerinin, fert ve gruplar arası çatışmaları çözümlenmede kamu menfaatini ve eğitimin millî amaçlarını dikkate alabilme derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekçok

7-İmam-Hatip Lisesi idarecilerinin fert veya grup kararlarının önemini değişik durumlara göre değerlendirebilme derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekçok

8-İmam-Hatip Lisesinde çalışan personelde yönetim, eğitim ve öğretim hizmetlerinin gerektirdiği bilgi, hüner ve davranışın var olma derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekçok

9-İmam-Hatip Lisesinde her türlü kadroya eleman tayin edilirken yetki-yeterlilik, sorumluluk ve bu liselerin amaçlarının dikkate alınma derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekçok

10-İmam-Hatip Lisesi yöneticilerinin atanmasında, eğitim idareciliği programından geçirilmeksizin sadece geleneksel sicil değerlendirilmesinin ölçü olarak kullanılmasının yeterlilik derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekçok

11-Mezun olduktan sonra uzun bir süre İmam-Hatip Lisesi dışında bir eğitim kurumunda Din Bilgisi ve Ahlâk dersleri öğretmeni olarak görev yapan bir öğretmenin hiç bir hizmet-ici eğitim programından geçirilmeksizin doğrudan doğruya İmam-Hatip Lisesine meslek dersleri öğretmeni olarak tayin olmasının eğitimde verimliliği düşürme derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekçok

12-İmam-Hatip Lisesinin cemiyetin ihtiyac duyduğu insan gücünü yetistirebilme derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekçok

13-İmam-Hatip Lisesinin, klasik İslâm Kültürünü günümüze aktarabilme, dinî tören ve ibadetlerimizde görev alacak, dinî pratikleri icra edecek, Diyanet teşkilatımızın da ihtiyacı olan geniş din kültürüne ve bilgisine sahip elemanlar yetiştirebilme derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

14-İmam-Hatip Lisesinde zaman, para ve enerjinin lisenin amaçları yerine formalite işlerinde kullanılma derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

15-İmam-Hatip Lisesinde uygulanan eğitim programları ve araçları ile bu liselerin amaçları arasındaki uyumluluk derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

16-İmam-Hatip Lisesinde uygulanan eğitim programları, yöntemleri ve araçlarının etkililik derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

17-İmam-Hatip Lisesinde eğitim ve öğretim kadrosunun eğitimin hedeflerini anlama, benimseme derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

18-Millî Eğitim mevzuatının, İmam-Hatip Lisesi idarecilerine verdiği yetki, sorumluluk ve rolün açıklık derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

19-İmam-Hatip Lisesi idarecilerinin astlarına görevleriyle ilgili alanlarda yetki devrinde bulunabilme derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

20-İmam-Hatip Lisesi idarecilerinin, etrafında hoşgörölü, sempatik bir hava meydana getirebilme derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

21-İmam-Hatip Lisesi idarecilerinin, öğrenci gelişme ve ihtiyaçlarını takip edebilecek ve olumlu yönde etkileyebilecek bir rehberlik ortaya koyabilme derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

22-İmam-Hatip Lisesinde yönetim, eğitim ve öğretim hizmetleriyle ilgili bütün mevzuatın kendi içinde bütünlülük ve uyumluluk derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

23-İmam-Hatip Lisesinin amaçları, araçları ve metodları arasında, bir bütünlösme ve sistem görünlösünün var olma derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

24-İmam-Hatip Lisesinde çalışan meslek dersleri ve kültür dersleri öğretmenleri ikilisinin Lisenin amaçları istikametinde koordineli olarak çalışabilme derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

25-İmam-Hatip Lisesinde yönetici, eğitici ve eğitilenlerin dini ilimlerle fen ve sosyal ilimleri uzlaştırabilme derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

26-İmam-Hatip, Lisesinde mevcut programları meydana getiren dersler arasındaki bilgi transferinin kurulabilme derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

27-İmam-Hatip Lisesi idarecilerinin, okulun sosyal, ekonomik ve kültürel çevre imkanlarından eğitim ve öğretime dönük faydalanabilme derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

28-İmam-Hatip Lisesi idarecilerinin çevreyi etkileyebilme derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

29-İmam-Hatip Lisesinde meslek dersleri öğretmenleri ile kültür dersleri öğretmenlerinin birbiriyle anlaşma ve kaynaşma derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

30-İmam-Hatip Liselerin dikey ve yatay haberleşmenin, birbirinden farklı değer ve düşünceleri bu liselerin milli ve manevi amaçları yönünde uzlaştırabilme ve kaynaştırabilme derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

31-İmam-Hatip Lisesi idarecilerinin, makamlar kadar, fertler ve gruplar arası haberleşmenin de önemini kavrayabilme derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

32-İmam-Hatip Lisesinde yönetici, eğitici ve eğitilen arasındaki iyi ilişkinin var olma derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

33-İmam-Hatip Lisesi idarecilerinin okulun personelini okulun amaçları, çevrenin istekleri ve kamunun menfaatleri yönünde etkileyebilme derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

34-İmam-Hatip Lisesi idarecilerinin çevrenin güvenini kazanabilme derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

35-İmam-Hatip Lisesinin her kademesinde görevli personelin kimden emir alacağı ve kime emir vereceğinin açıklık derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

36-İmam-Hatip Lisesinde çalışan personelin hizmet-ici eğitime olan ihtiyaç derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

37-Millî Eğitim Gençlik Ve Spor Bakanlığı'nın bu okullarda çalışan personelin işe uyumunu ve mesleki gelişmeleri takip etmesini sağlamak üzere hizmet-icinde yetistirmedeki başarı derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

38-İmam-Hatip Lisesinde değerlendirme yapılırken bu lisele-
rin amaçlarının dikkate alınma derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

39-İmam-Hatip Lisesi amaçlarının zihinlerde açıklık, belirginlik ve ölçü-belirtilik derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

40-İmam-Hatip Lisesinde uygulanan eğitim ve öğretim programlarının mesleğe ve hayata dönük olma derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

41-İmam-Hatip Lisesinde yönetim, eğitim ve öğretim hizmetlerinin daha verimli olarak yürütülmesinde teftisin rehberliğe dayalı ve fonksiyonel olma derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

42-İmam-Hatip Lisesinde yapılan teftis sonunda, düzenlenen raporlardan bu okulları geliştirmede faydalanma derecesi nedir?

()1-Hic ()2-Az ()3-Orta ()4-Cok ()5-Pekcok

43-Ekleme istediğiniz bilgi varsa lütfen yazın.

.....
.....
.....

- ndelen, Hayreddin. (1972). Personel Yönetimi. TODAİE. Ankara.
- ustafa, Tuncer. Turhan Mehmet. (1983). 1961-1982 Anavasaları. Ankara.
- Y.Kemal. (1984). Eğitim Yönetimi TODAİE. Ankara.
- , Ayşe. (1978). Kamu İktisadî Tesebbüsleri Eğitim Birimlerinde Yönetim Süreçlerinin İsvleyisi. Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi. Ankara.
- , Esref. (1978). Halk Eğitim Merkezlerinin Yönetim Süreçleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi. Ankara
- Eğitim Bakanlığı. (1981). Millî Eğitim Surası Özel Sayısı. Eylül. 1981 Ankara.
- . XII. Millî Eğitim Surası Öğretim Programları Komisyonu Raporu.
- . Eğitim Gençlik Ve Spor İstatistikleri. 1988. Ankara.
- ar, Muzaffer. (1989). Toplumsal Arastırmada Yöntem. III. Baskı. Ankara.
- az, Haydar. (1977). Teftis. A.Ü. Eğitim Fakültesi. Ankara.
- op. Nuri. İsbir, Eyüp Günay. (1983). Yönetim Bilimi. Ankara.
- n, Cahit. (1976). Personel Yönetimi. TODAİE. Yayınları. Ankara.
- , Musa. (1979). T.C. Ziraat Bankası H.İ.E Etkinliklerinin Değerlendirilmesi. A.Ü. Eğitim Fakültesi Basılmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara

T. C.
Yükseköğretim Kurulu
Dokümantasyon Merkezi

KAYNAKLAR

- Mustafa. (1988). Eğitim Yönetimi. Hatiboğlu Yayınevi. 2. Baskı
Ankara.
- . (1986). Eğitim Yönetimi. Eğitim, Araştırma, Yayın, Danışmanlık
A.Ş. Ankara.
- 1, İ.Ethem. (1982). Temel Eğitim Ve Yönetimi. A.Ü. Eğitim Fakültesi.
Ankara.
- . (1982). Örgütsel Davranış. A.Ü. Eğitim Fakültesi. Ankara.
- anlık Devlet İstatistik Enstitüsü. Nüfus İstatistiği. Türkiye İstatistik
Cep Yıllığı. Ankara 1988.
- oğlu, Ziya. (1962). Eğitim İdaresi. Ayyıldız Matbaası. Ankara.
- . (1973). Eğitim Yöneticisinin Sistesmi Değerlendirmesi. A.Ü.
Eğitim Fakültesi. Ankara.
- . (1972). Okul Yönetiminde Yeni Yapı Ve Davranış. A.Ü. Eğitim
Fakültesi. Ankara.
- . (1975). Eğitim Yöneticisinin Yeterlilikleri. A.Ü. Eğitim
Fakültesi. Ankara.
- , Doğan. (1972). Personel Hareketliliği TODAİE (Teksir). Ankara.
- emil. (1976). Türk Kamu Kesiminde Üst Düzey Yöneticileri. TODAİE. Ankara
- yn, Seckler Hudson. (1965). Nazarî Ve Tatbiki Teşkilat Ve İdare. Ceviren
Gülgün Gönenc. TODAİE. Ankara.
- ol, Şinasi Ve Ural, Sözen. (1973). Personel Yönetimi. İktisadî Ve Ticarî
İlimler Akademisi. Ankara.
- Vahap Ve Kılıç, Esref. (1976). Açık Yüksek Öğretim Tebliğ Özetleri (Tek-
sir). Ankara.
- d, P. Learned Ve Audrey T. Sproot. (1972). Örgüt Kuramı Ve Politikası.
Ceviren Gencay, Seylan. TODAİE. Ankara.
- , Hakkı. (1977). Kültür Bakanlığı Merkez Personelinin Değerlendirilmesi.
Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. A.Ü. Eğitim Fakültesi. Ankara
- , Kurthan. (1970). Yönetim. A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi. Ankara.
- eder, Word. (1964). Okul İdareciliğinin Esasları. Ceviren. Turhan Oğuzkan
Cilt II. Öğretmen Kitapları. Millî Eğitim Bakanlığı. Ankara.
- , Halil. "Din Öğretiminde Öğretmenlerin Branşlaşma Meseleleri" Yüksek Öğ-
retimde Din Bilimleri Öğretimi Sempozyumu. Ondokuz Mayıs Uni-
versitesi İlahiyat Fakültesi. 21-23 Ekim 1987. Samsun. 1988.